Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

9 770032 339010

25. XII 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 1400 ДИН ● БРОЈ 2139

ШТА ЈЕ КОЛУМБО ХТЕО ДА КАЖЕ?

Ово је једна од три најлепше поштанске марке проглашене у свету за 1992. годину

Веровали или не!

НОРВЕШКИ КРАЉ
ХААКОН ХААКОНСОН
(1204-1263)

НАШАО СЕ У ЖИВОТНОЈ ОПАСНОСТИ ЗА ВРЕМЕ РАТА КОЈИ ЈЕ ЗАХВАТИО ЊЕГОВУ ЗЕМЉУ. ТАДА ЈЕ ХААКОНСОН ИМАО САМО 2 ГОДИНЕ, А СПАСЛА СУ ГА ДВА ВОЈНИКА ТАКО ШТО СУ ГА УМОТАЛИ У СВОЈУ ОДЕЋУ И ПО ОШТРОЈ ЗИМИ СКИЈАМА ОДНЕЛИ (386 КИЛОМЕТАРА) ДО СИГУРНОГ МЕСТА.

АЛПИНИСТА
ФРИЦ ЗИГЕЛ

15. ЈУЛА 1932. ГОДИНЕ ПОПЕО СЕ БОСОНОГ НА 2967 МЕТАРА ВИСОК ВРХ ЦУГШПИЦ У НЕМАЧКОЈ.

Франц Грилпарцер
(1791-1827)

АУСТРИЈСКИ ПЕСНИК, НИКАДА СЕ НИЈЕ ОЖЕНИО ИАКО ЈЕ БИО ВЕРЕН ПУНИХ 50 ГОДИНА СА ИЗВЕСНОМ КАТИ ФРОЛИХ. ВЕНЧАЊЕ ЈЕ ЗАКАЗИВАНО 50 ПУТА, АЛИ ЈЕ УВЕК ОТКАЗИВАНО ЗБОГ СВАЂЕ МЛАДЕНАЦА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

●●● амерички научници недавно су дошли до сензационалног открића: мушкарци који се служе десном руком имају већу десну ногу од леве, а леворуки леву. Код жена је, међутим, обратно: дешњакиње имају нешто веће лево стопало, а левакиња ма десна мери који милиметар више.

●●● према Гинисовој књизи рекорда, титула најбржег говорника на свету припада Рејмонду Гленденингу, спортском репортеру на британском радију. Извештавајући с неке трке хртова он је за само 30 секунди изговорио бујицу од 176 речи. Ни покојни амерички председник Џон Кенеди није много заостајао: у једном од својих говора 1961. године испалио је рафал од 327 речи у минуту. Нормалном брзином људског говора сматра се она од 140 до 160 речи у минуту.

●●● амерички физичар Амос Ори тврди да се материја која упадне у „црну рупу" не сажима до бесконачности већ неком врстом тунела стиже у други део васионе где искаче „као ни из чега". Ова хипотетичка места где се појављује раније прогутана материја Ори назива „беле фонтане". Сад само треба наћи макар једну такву „фонтану".

●●● ових дана у Русији почиње да се приказује прва домаћа „сапунска" серија која се зове „Такав је живот" и има 52 епизоде. Тема – мелодрама из живота младог бизнисмена кога игра популарни глумац Игор Бочкин, а шира „друштвена порука" режисера гласи: „Није сваки бизнисмен лопов, нити сваки лопов бизнисмен."

Илустрово: Зоран Петканић Петко

СВЕТ У БРОЈКАМА

● Бразил држи неславан рекорд. То је земља која бележи највећу стопу пораста криминала на свету. Дневно се, у просеку, догоди око 360 убистава, о „ситним" преступима да и не говоримо.

● Активних шефова мафије само у граду Њујорку има око 2000. Знатно мање кад се зна да их је пре десет година било 3000. Иначе, од 1981. у Сједињеним Америчким Државама осуђена су само 23 мафијашка „боса".

● У свету има све више вегетаријанаца, што људима који воле месо не смета да га и даље једу. Кад се ради о такозваном „црвеном" месу, њега и даље највише троше Американци. Дневно, у просеку, поједу два хамбургера. Иначе, просечан Американац годишње троши око 123 килограма меса.

● Иако се верује да су Французи највише склони да завире у чашицу, ипак нису на првом месту по количини алкохола који попију. На челу те листе налазе се Јапанци. Просечан Јапанац годишње попије 28 литара разноразних пића. Французи су, са 26,5 литара, на другом месту.

● Грађани Земље излазећег сунца још су по нечем на првом месту. Испред малог екрана више су од других – дневно 9 сати. Американци седе испред телевизора „само" 7 сати и на другом су месту.

● Становници САД највише стрепе кад треба да оду код лекара, уколико немају неки вид здравственог осигурања. У овој земљи лекарски преглед у просеку је најскупљи на свету – 31 долар.

● Неки дијететичари саветују да из исхране треба избацити све слаткише укључујући и сладолед. А Швеђани, који углавном немају невоља са вишком килограма, на првом су месту у свету по потрошњи ове ледене посластице. Годишње сваки Швеђанин у просеку поједе 13,4 килограма сладоледа.

● А колико Британци годишње потроше за слаткише? Прошле године за чоколаде, колаче, кекс, Британци су дали 3,92 милијарде фунти. За воће и поврће издвојили су знатно мање – 1,52 милијарде фунти.

● Американци, чувени по прављењу разних статистика, компјутерски су обрадили и – жврљање. Чак 93 одсто грађана САД, млађих од 25 година, нешто цртка по новинама, свескама... што су људи старији, мање жврљају. Кад пређу 65 година, само 60 одсто воли да шкраба. Мушкарци углавном цртају правоугаоне, а жене кружне облике. Иначе, Американци највише жврљају кад разговарају телефоном или седе на састанцима – чак 62 одсто. За време доручка или ручка само 12 одсто успева нешто и да нацрта. Баш чудно.

Илустровао: Растко Ћирић

WALT DISNEY
ПАЈА ПАТАК
ВРЕМЕ ЈЕ ДА РАШЧИСТИМ СА ПАЈОМ...
ЗАПРАВО, САМО ТРЕБА РАЗЈАСНИТИ НЕКЕ НЕСПОРАЗУМЕ...
ЗДРАВО, ПАЈО! МОРАМО ОЗБИЉНО ДА РАЗГОВАРАМО!
СЛАЖЕМ СЕ, ПАТО!
ТРЕБА ЈЕДАН ДРУГОМ ДА КАЖЕМО ШТА НАМ СМЕТА! СЛАЖЕШ СЕ?
СЛА-ЖЕМ СЕ, ПАТО!
ОДЛИЧНО! ПРВО ЋУ ЈА САСЛУШТИТИ ТЕБИ, А ОНДА ТИ МЕНИ!
СЛА-ЖЕМ СЕ, ПАТО!
ЕТО... БЛА, БЛА, БЛА, БЛА, БЛА, БЛА... И
СЛАЖЕМ СЕ, ПАТО!
©1992 The Walt Disney Company
All rights reserved
А САД РЕЦИ ШТА ТИ МИСЛИШ О ТОМЕ!
СЛА-ЖЕМ СЕ, ПАТО!
СЛА-ЖЕМ СЕ, ПАТО!
6-21
ПАЈО!
СЛА-ЖЕМ СЕ, ПАТО!
3 3 3
Distributed by King Features Syndicate

Мајстор ђепето из Новог Сада

„КАД" МРАВИ МАРШИРАЈУ

Скица је само један, али и те како важан корак од замисли до саме лутке

Ако се некоме каже да је „к'о лутка" и при том мисли на неку од око 1200 чудесних лутака које је направио Миливоје Радаковић онда је то много више од обичног комплимента. Јер, његове лутке надмашиле су чак и чувене мапетовце или једног Алфа!

„Сире, глумци су спремни!", као да кажу ове лутке свом творцу

Главни Џим Хенсон, из чије је маште, и руку, галерија ликова луткарске серије „Мапет шоу" кренула у незадрживо освајање света, сместио се у фотељу спреман да одгледа једну епизоду „Луткомендије". Та, такође луткарска, серија стигла је из далеке и слабо знане Југославије, из града по имену Нови Сад, односно тамошње телевизије. Разноврсне јунаке у облику лутака измислио је и направио за ову серију Миливоје Радаковић.

Пред очима искусног Хенсона почели су да дефилују орао, камила, певац, лисац, пацов, сова, Бедуин... И како је приказивање одмицало, творца дотад ненадмашних мапетоваца све више су обузимали нескривено одушевљење и – изненађење.

Помоћу штапа и канапа, дословно

Као што су се милиони гледалаца широм света чудили и дивили свему што мапетовци могу да изведу, „као да су живи", тако се сада и њихов „тата", сигурно некрунисани краљ ове врсте филмске уметности, непрестано питао: како? Јер, и сам Хенсон је, попут небројених заљубљеника у његове лутке, сматрао да су оне готово врхунац анимације, то јест оживљавања, где тешко може да се оствари нешто ново, и сад се, ево, својим очима уверио да су ликови из „Луткомендије" неким техничким фазонима надмашили чак и чувеног Жапца и компанију. Његова зачуђеност била је тим већа што ни он сам, врхунски мајстор трика, „штоса", чаролије, није могао да одгонетне како је колега Радаковић успео и оно што ни њему. Џиму Хенсону, са целим тимом врхунских сарадника, није пошло за руком.

Међутим, право изненађење уследило је тек кад је примивши сијасет честитки, Миша Радаковић сасвим отворено открио познатијем колеги све трикове којима се користио у „Луткомедији". Да чудо буде веће, они су више

него једноставни, без примене свемогуће електронике, понекад изведени дословно помоћу штапа и канапа!

Увидевши да пред собом имају заиста несвакидашњег мајстора луткарства и анимације, Американци су убрзо понудили Миливоју Радаковићу да буде продуцент „Мапета" за целу Европу. Говорили су о новим идејама, пројектима, филмовима... Међутим, због разлога и околности који заслужују сасвим другу и другачију причу од ове, до тога, на жалост, никад није дошло. Штета: многи истински познаваоци свих могућности творца „Луткомендије" и његових сарадника, и не смао они, убеђени су да би, да се остварила ова замисао, Нови Сад данас увелико био главни град луткарства у Европи и тог вида филмске индустрије. Нешто као европски Холивуд за лутке.

Поклањам ти своју душу

Задивљен свим оним чудесима кад „оживљена" лутка је чаробњак који им је удахнуо живот и душу, ко је и како је то успео.

Један од тих и таквих чудотвораца сигурно је и Миша Радаковић који је досад измислио, направио и „оживео" око 1200 разноврсних лутака за позориште, телевизију и филм. Само „Луткомендији" дивили су се гледаоци у 50 земаља!

Али, с оном ненаметљивом скромношћу која је особина многих истинских великана Миша о себи говори невољно. А кад баш мора, он ће, у трећем лицу, записати и следеће:

„Као дечак, Миливоје Радаковић је био веома озбиљан. Веровало се да ће постати нека важна личност. А он – оде у глумце! Касније постаје редитељ, и то у луткарским позориштима. Успут је сликао, вајао лутке, понешто написао за децу, а између редова и за одрасле који то, као и у другим приликама, нису приметили јер се баве много „важнијим пословима". Волео је, и вим на месту и да због тога с њом мора да се поступа врло озбиљно. Већ дуго покушава да уз њу прича младима и старијима. Да насмеје, али и да упозори на неке озбиљне ствари. Због тога мора да измишља разне лутке и да их опреми тако да би могле свашта даураде."

Како сам каже, не почиње ништа, чак ни скицу за детаљан цртеж лутке, док му у глави не буде сасвим јасан не само њен изглед већ целокупна појава, до најмањих, наоко безначајних појединости. У рукама аниматора, глумца који лутку покреће и позајмљује јој глас, односно удахњује игру и живот пред очима гледалаца, она мора да изведе баш све. Ако нешто ипак не може – ту је спасоносни трик тако да је чаролија потпуна.

Лепота под гас-маском

Али, од првобитне замисли до те чаролије настанак једне једине лутке је дуготрајан, напоран и – сасвим неизвестан. За то је сигурно најбољи пример израда лутака за филм и серију „Мрав пешадинац" чије је снимање управо завршено. То је највећи пројекат ове врсте не само у Југославији, већ и у Европи. Миша Радаковић је само за овај филм, кад две групе мрава, црни и црвени, наилазе на теглу поквареног пекмеза. Међутим, они се и воле, иду на балове, учествују на турнирима. То је по свему антиратни филм у коме се ликови зову према називима за мрава на разним језицима: немачки Амајсен, енглески Ант, италијански Формика, шпански Ормига, руски Муравеј, француски Фурми, грчки Мирмиги...

Иако главе својих маштовитих и тако препознатљивих лутака прави од обичног сунђера, Миша каже да је то посао као вајање у камену. Кад је глава најзад готова и кад се спрема да маказама или скалпелом направи уста, желудац му се стегне: један једини погрешан потез – и сав труд био би неповратно упропашћен. И док се буду дивили изгледу и покретима ових лутака, гледаоци неће ни помислити да је њихов мајстор Ђепето, док их је правио, на лицу имао праву правцату гас-маску јер само она спасава од микроскопске прашине која лети на све стране док се сунђер обликује и бруси. А да би се израдила само једна лутка, потребно је да тим од 15 разних стручњака ради пуних 150 сати и то искључиво ручно! Тако је за „Мрава пешадинца" употребљено 50 кубних метара сунђера, око 10 километара риболовног најлона и ко зна колико селотејпа, жице, конца, ексера, тканине... Лутке се, дакле, праве од свега и свачега.

Међутим, тек у рукама аниматора оне су живе, стварне. „Аниматори су глумци који глуме рукама", напоминје Миша Радаковић. То су такође врсни мајстори свог посла и тешки физички радници јер целу луткарску представу у позоришту или при снимању филма дословно изнесу на рукама.

Ликови у филму „Мрав пешадинац" надмашиће у слободи покрета и анимацији знамените мапетовце и омиљеног Алфа. Како?

– Све је врло једноставно – објашњава Миливоје Радаковић. – Ја не кријем ниједан свој штос, односно трик с лутком. Али, уверен сам да би, када бих то открио, нестала сва она чаролија. А без ње би не само позориште и филм, већ и сав живот, били тако прозаични.

И кад је објаснио како „раде" Жабац Крака, Алф или његов орао, заиста се видело да је у праву: чаролије је нестало и ти омиљени ликови одједном су били сасвим обичне, бежживотне лутке.

Машта + оловка = портрет будућих лутака. Цртеже је, наравно, урадио Миша Радаковић

или нацртана фигура не само досегне обичне, овоземаљске особине и могућности човека или животиње, већ их, винувши се смело и заносно у чаробни свет бајковитог и нестварног, увелико и надмаши, многи гледаоци се готово са страхопоштовањем питају ко' сад исто важи, да се дружи са необичним и помало неозбиљним људима. Због тога је дуже време провео међу студентима прашке Академије који су изучавали луткарство. Тамо је установио да је његово сазнање о важности лутке у животу, учењу и игри сазаједно са својим сарадницима, „измислио" и направио, и то за свега осам месеци, око 150 лутака што је, према његовим речима, податак за Гиниса.

Све лутке су, опет према Мишиној замисли, мрави. Заплет, односно рат, почиње

Иван Лончар
Снимио: ***Бранко Лучић***

МА ШТА КАЖЕШ

АКРОБАЦИЈА

Кад се падобранцу не отвори падобран, кад му откаже и резервни, онда му се зна судбина. Или се ипак не зна?

На вежби падобранаца из америчке базе Форт Браг догодило се управо нешто тако. Једном од њих није се отворио ниједан падобран и несретник се стрмоглавио на отворену куполу падобрана испод себе. С много среће, уз изванредно присуство духа и доста акробатске вештине, падобранац без падобрана спустио се низ ужад падобрана падобранца коме се отворио падобран и задржао се у његовом наручју.

Оба падобранца – сада на заједничком падобрану – срећно су стигли на земљу. Само је један од њих истегао мишић на нози. ■

ГДЕ ЈЕ БОЉЕ?

Популарни амерички комичар Били Кристал, познат из филмова „Кад је Хари срео Сали" и „Градски каубоји", нашао се на тешкој муци кад му је америчка Академија за филм понудила да и 1993. године буде церемонијал-мајстор на додели Оскара. Ако се зна да је „Господин недеља увече", филм у коме игра, један од најозбиљнијих кандидата за Оскара, није тешко замислити у каквој се недоумици нашао. Невоља је, наиме, у томе што Кристал није сигуран да ли би више волео да седи у публици и ишчекује отварање коверата са именима награђених или би радије да представља госте на позорници. У овом случају морао би да се опрости од награде. ■

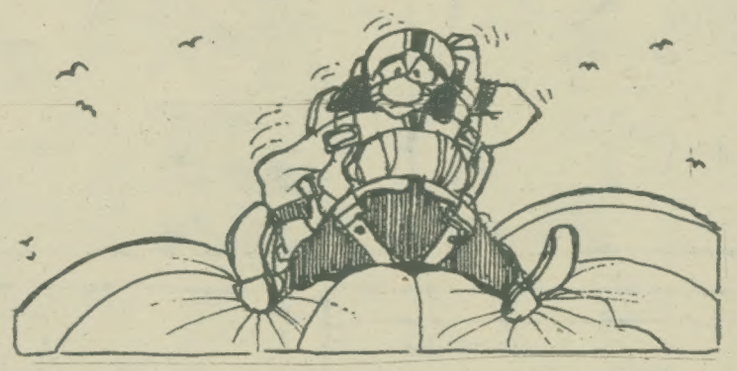

РАЈ ЗА ЛОПОВЕ

Јапан је, судећи по полицијским извештајима – а нема ни најмањег разлога да се посумња у њих – прави рај за крадљивце аутомобила. Како и не би кад сваки пети возач у Токију има навику да остави кључ у паркираном аутомобилу! Захваљујући томе, двојица приљежнијих лопова за само 20 сати успела су да украду 13 аутомобила. ■

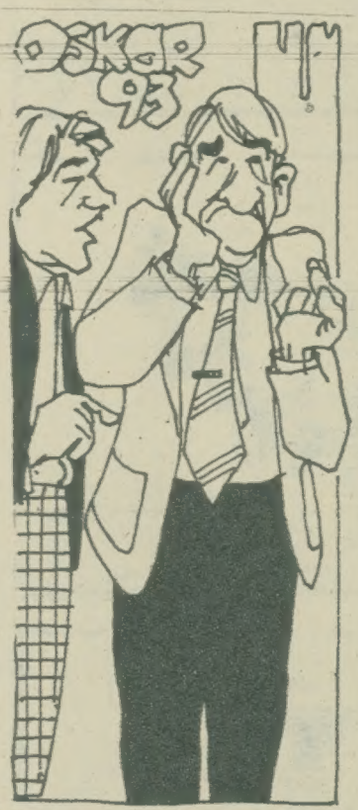

ПРИРОДНО ЛЕП

Шта све може да утиче на стварање слике о неком председничком кандидату и о томе ко је подобнији за улазак у Белу кућу показује и вашингтонска фризерка Захира Азиз. Она је, наиме, баш у јеку предизборне кампање нашла за сходно да исприча како Џорџ Буш, њена најугледнија муштерија, ужива да код ње одрема с маском од блата на лицу. Захирина прича није баш са одушевљењем дочекана у изборном штабу Џорџа Буша, јер је била у потпуној супротности са његовим настојањем да га прикажу као мачо-мена. Али, зато је у штабу демократа са великим задовољством саопштено да Билу Клинтону никада није пало на памет да иде на такву врсту дотеривања. Његова лепота је природна, наглашава се. ■

ПСОВКА КАО СЛОБОДА ИЗРАЖАВАЊА

Позната америчка певачица кантри музике Лин Андерсон одседела је у затвору два дана због тога што је била тако неопрезна да пред децом испсује, у том тренутку већ бившег, мужа. Одлазећи међу решетке, певачица је изјавила да је казна потпуно неправедна и да је просто невероватно да је у једној демократској средини, каква је њена домовина, човеку ускраћена слобода изражавања, то јест псовања. ■

УСПЕХ

Радња најновијег филма Тома Круза „Фирма" догађа се у свету адвокатских фирми и пословних људи па је екипа која ради на филму дошла до закључка да ће, уверљивости ради, бити најбоље да се за статисте ангажују они који иначе припадају том свету. Тако је у локалном листу у Мемфису освануо оглас у коме се траже адвокати, секретарице и друге особе које већ на први поглед остављају утисак успешних, пријавило се толико заинтересованих да се један месни злобник јавно запитао да ли је то можда због тога што су толико успешни да имају времена напретек? ■

Илустрово: Зоран Петкић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПР ЧИТЊИ! ОД ТИХ КЊИГА, НОГУ НЕМАШ ГДЕ ДА СТАВИШ!
ОТКУД МОМ СИНУ ТА ОДВАТ-НА НАВИКА ДА ЧИТА КЊИГЕ?
ШТА ЋЕ ТИ ТО?
ТО ЈЕ ИСТОРИЈА, ТАТА! СЈАЈНА КЊИ-ГА О НАЈВЕЋИМ ЈУНАЦИМА И ОС-ВАЈАЧИМА НА СВЕТУ!
БАШ О СВИМ? И ВИКИН-ЗИМА?
И О ЊИМА!
КАЖЕ И О ВИКИНЗИМА...
ШУШ! ШУШ! ШУШ!
ПИХ! НЕМА СЛИКА!
DIK BROWNE
9-16
© King Features Syndicate, Inc. 1973. World rights reserved.

НЕКОЛИКО СТВАРИ КОЈЕ УОПШТЕ НИСТЕ МОРАЛИ ДА ЗНАТЕ О КРИСТИФОРУ

ШТА ЈЕ КОЛУМБО ХТЕО ДА КАЖЕ

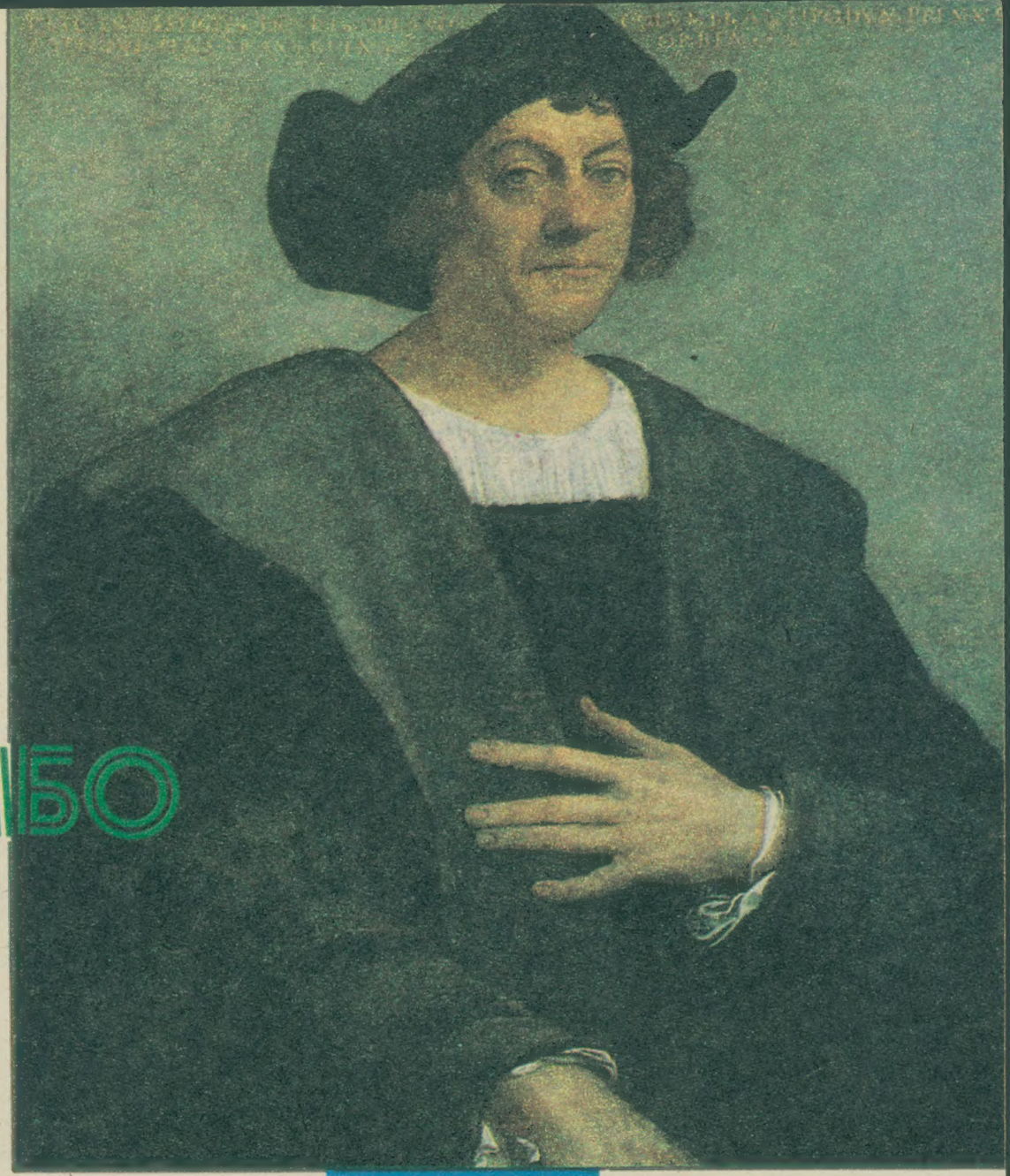

Од разноразних титула које му је шпанска Круна обећала, Колумбо је успео да сачува само титулу адмирала

Није важно, али је занимљиво: човек је био приличан гад, ретко се потписивао као сав остали свет, али је, као што доликује великанима, ипак, пре него што је издахнуо рекао шта је рекао

Шта је, након свега, Кристифор Колумбо рекао синовима Дијегу и Фернанду, браћи Бартоломеу и Дијегу и неколицини слугу 20. марта 1506. пре него што је, у педесет и петој, издахнуо? Кажу да је казао: „In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum". („У твоје руке, Господе, дух свој предајем.")

Дух је, дакле, отишао у добре руке, али је могуће да је и дан-данас у чистилишту. Јер, руку на срце, Колумбо није баш био душа од човека.

Аха, и ја сам га видео...

У рано јутро 12. октобра 1492. године морнар Родриго де Триана угледао је на хоризонту копно и, као што је у таквим приликама ред, сместа из свег гласа викнуо: „Копно!" Тако је откривена Америка, тачније острвце Гванахани (односно Сан Салвадор, данас Вотлинг) из групе Бахамских острва. Родриго де Триана се откриће обрадовао више од осталих чланова посаде, може бити колико и сам Колумбо, за шта је имао дебеле разлоге.

Још пред полазак на прво путовање Колумбо је морнару који први угледа копно обећао доживотно издржавање. Мирно је изјавио како је то исто парченце чврстог тла лично угледао још неколико сати раније и тако решио питање издржавања које му није падало на памет да даје.

Девица Марија, а може бити и звезда Северњача

Ако мислите да се Колумбо потписивао као сав остали свет, именом и презименом, силно се варате. На већини званичних докумената исписивао је следећа слова и захтевао од синова да користе исти потпис:

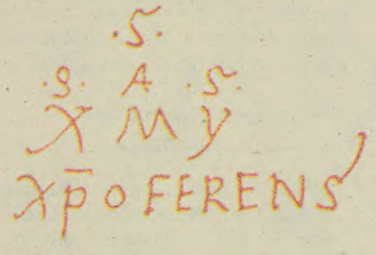

Мада се вероватно никада неће поуздано знати шта је

Заправо Колумбо хтео да каже у прва три реда потписа, амерички историчар Семјуел Елиот Морисон верује да слова из прва два рада највероватније одговарају почетним словима изреке: „Servus Sum Altissimi Salvatoris." („Слуга сам Свевишњег Спасиоца"), а да три слова из трећег реда представљају Христа, девицу Марију и Исуса или, можда, Јосифа.

Како, међутим, потпис може да се чита не само слева надесно него и одозго наниже, као укрштеница, има научника који су у иста три реда дешифровали неке сасвим различите ствари, а између осталог и: звезду Северњачу, Сантјаго, хришћански крст и – бродски јарбол...

Што се четвртог реда тиче, он одговара ономе што је Колумбо изнео у последњем писму што га је у животу написао: ΧΡΟ је, по узору на старогрчки, у ствари изведеница из Кристобала (шпански Кристобал = Колумбо), али и за Христа , док FERENS значи носилац, а односи се на носиоца Христовог послања. Колумбо је, наиме, нарочито пред крај живота, веровао да је судбински предодређен да допринесе ширењу хришћанства, да га је сам Бог одабрао за тај задатак. Често је, мислећи на Америку коју је открио, а да тога није био ни свестан, спомињао „Индију, коју ми је Господ подарио."

вота ишао, имао је довољно новца да изнајми лепу кућу и упосли више него пристојан број слугу. Крај столице у којој је, док је могао да седи, седео, увек је држао ковчежић златника што је, да није био какав је био, могло да му послужи као подсетник да је, за сина убогог ткача из Ђенове, у животу прошао далеко боље него што би се дало очекивати.

Истина је, такође, да се Колумбо оправдано осећао изиграним. Према уговору који је у име шпанске круне саставио високи дворски чиновник Хуан де Колома, Колумбу су, осим титуле адмирала, припадале и титула поткраља и генералног гувернера било које земље коју открије, као и одређени проценат од зараде коју Круни донесу те нове територије.

Само да знате, кредитну картицу „Морепловац" више не примамо

Мало Круна, мало потомци

По општеприхваћеном мишљењу, Колумбо је окончао у беди, остављен од свих. Истина је, међутим, да је умро као имућан човек, окружен синовима. Где год да је у последње две године живота ишао, имао је довољно новца да изнајми лепу кућу и упосли више него пристојан број слугу. Крај столице у којој је, док је могао да седи, седео, увек је држао ковчежић златника што је, да није био какав је био, могло да му послужи као подсетник да је, за сина убогог ткача из Ђенове, у животу прошао далеко боље него што би се дало очекивати.

Пошто је открио шта је открио, краљ Фердинанд и краљица Изабела су израчунали да су му обећали више него што им се исплати па су га, сасвим противправно, лишили процената, титула и осталих ствари које су му (уговорима) обећали. За остало су се постарали потомци, у првом реду унук Луис који је, како је постао пунолетан, прогердао и оно мало што је остало.

Иначе, Кристифор Колумбо (Кристобал Колон) је жив и здрав, ено га у Шпанији у чину капетана корвете у ратној авијацији шпанске морнарице. На визиткарти једног живог директног потомка славног поморца, испод имена а изнад бројева телефона, телекса и телефакса, ситним словима пише: Almirante del Mar Oceano. Једина титула коју је Колумбо успео да сачува за потомство.

М. И.

РОЂЕН КАО ПАС... ...УМРО КАО

Сахрањивање паса постало је у Америци не само мода већ и привредна грана која бележи сталан успон

На мермерном споменику у парку „Бонер меморијал", гробљу за животиње које је уређено јужно од града Балтимора, у Сједињеним Америчким Државама, уклесане су речи које смо позајмили за наслов. „Текст заправо гласи: „Овде почива Магси. Рођен као пас, умро је као џентлмен". Мало даље опет споменик и на њему тужбалица: „Филипе, оставио си празнину у мом животу". Ако пажљиво прочитате ситна слова испод ове посвете, дознаћете да је Филип био – хрчак.

Први део назива овог гробља „Бонер" (на француском – срећа) неизоставно подсети на једно друго, слично и славно, у Старом свету. Оно се налази у Анијеру, француском градићу на обали Сене, у ствари предграђу Париза, и покрива читаво једно речно острво које се и данас зове Острво пустахија. Острво је, кажу, добило такво име по томе што је пре неколико векова било стециште париских речних гусара који су пљачкали богате париске грађане. Почетком овог века на месту гусарског стецишта никло је мирољубиво и сетно гробље са бујним зеленилом, негованим травњацима и неизбежним жалосним врбама, пошљунченим алејама, правилно поређаним гробљанским парцелама и надгробним споменицима на којима се могу прочитати имена и видети порцуланске фотографије непрежаљених кућних љубимаца.

Ту је и уметност нашла своје место: из натписа на једном гробу сазнајемо да је ту сахрањен некада чувени амерички филмски глумац – пас Рингинтин који је једно време суверено владао филмом. Нису погрешили они који су поред Рингинтинове скулптуре урезали и епитаф који отприлике каже да је он био већи уметник од многих којима су подигнути велелепни надгробни споменици.

Рибица уз слоницу

Прво гробље за животиње уређено је у Сједињеним Америчким Државама много касније, али зато данас у овој земљи има на стотине „вечних ловишта" за кућне љубимце. Само у граду Вашингтону има их чак осам, што је заиста велик број у односу на тридесет места за вечни покој одређених за људе.

Сахрањивање животиња на посебним гробљима није ипак само пуста мода. Шездесет један одсто америчких домаћинстава држи бар једног кућног љубимца. Како домаће животиње по правилу угину пре но што умру њихови власници, људи су се нашли пред проблемом како да их на колико-толико пристојан начин отпреме на други свет. У већини америчких савезних држава – Њујорку, Вашингтону или Лос Анђелесу на пример – законом је забрањено кремирање животињских лешева. Уместо да буду спаљена тела угинулих животиња слата су на рециклажу и код људи се све више рађала стрепња да би им се њихови љубимци могли једног дана вратити у кућу у облику – комада сапуна.

Животињско гробље „Бонер меморијал", које смо већ поменули, једно је од најстаријих и највећих у Америци. На њему је сахрањено око 8.000 кућних љубимаца, циркуских „уметника" или преминулих становника зоолошких вртова. Ту су, на пример, покопани земни остаци слонице Мери тешке преко једне тоне, коња по имену Биглс, али и златне рибице Хелп.

Џери Розенбауер, власник гробља и једног од највећих и најпознатијих погребних предузећа за животиње, не запошљава само гробаре већ и фризере, па чак и сликаре који угинулог љубимца што верније насликају да би ожа-

Један млади београдски имењак славног Барија

ЦЕНТЛМЕН

Споменик Барију

лошћени господари имали трајну успомену на оне које ће ускоро заувек покрити црна земља. А за оне господаре који се не могу утешити због тешког губитка, Розенбауер има своје психологе, па чак и душебрижнике.

Поред свог љубимца

Мајушан ковчег обложен изнутра сатеном за златну рибицу стајаће ожалошћеног господара заједно са сахраном 120 долара, док ковчег за одраслог овчарског пса кошта око 500. Разуме се да за сахрану слона, коња или медведа треба дати сразмерно њиховој величини и тежини. Сваки ожалошћени господар има право да у гроб положи и најомиљеније играчке свог заувек уснулог љубимца. „Догађа се, чак, да се у гроб спусти и више драгих камења но-

Псеће гробље у Анијеру

ва но што ће их моја жена икад имати у свом животу" – каже један веома дискретан сопственик погребног предузећа за животиње и додаје да веома често за погребе кућних љубимаца мора да ангажује дувачке оркестре. Највећи досад оркестар отпратио је на вечни покој једног – канаринца.

Парк „Бонер меморијал" за сада је једино гробље за животиње у Сједињеним Америчким Државама чији власник, Џери Розенбауер, дозвољава да поред сахрањених животиња свој вечни покој нађу, кад за то дође време, и њихови господари. Тако му је недавно дошла нека жена која је на његовом гробљу већ покопала својих 13 мачака, да и за себе, међу њима, купи место где ће заувек почивати. „Прави породични гроб" – каже Розенбауер.

Још се не зна да ли су неки новинари, увек спремни да за угинулог кућног љубимца напишу некролог, у служби Џерија Розенбауера или они то раде на сопствену иницијативу очекујући, оправдано, награду од ожалошћених господара. Некролози су дирљиви и топли, у то не треба сумњати.

К. В.

ЗАХВАЛНОСТ И КАЈАЊЕ

На гробљу за животиње у Анијеру сахрањен је и Бари, пас-бернардинац, по коме малтене сваки други пас ове расе у свету носи име. На његовом гробу је велик споменик чији је средњи део камена скулптура великог пса бернардинца на чијим је леђима љупка девојчица. На горњем делу је представљен манастир калуђерског реда св. Бернарда чији су калуђери, уз помоћ паса, спасавали залутале путнике у Алпима или унесрећене испод лавина. На доњем делу споменика пише: „Он је спасао животе 40 особа. Убила га је 41".

Пас Бари је заиста спасао четрдесет особа којима је претила сигурна смрт од смрзавања или гушења испод снега. Када је једног дана нашао полусмрзнутог и полуонесвешћеног путника, овоме се од великог пса учинило да је нека дивља и опасна животиња, па је у том бунилу пуцао на њега и убио га. Бари је, ипак, спасао и тог несрећника: пуцањ из пушке чула је спасилачка група која је по звуку нашла место несреће.

Бари је сахрањен на гробљу у Анијеру и човек који га је убио подигао му је, у знак захвалности, достојан споменик.

Гумени сплав за спасавање у коме је Клодина провела двадесет дана сама у океану

ИЗГУБЉЕНА У ТИХОМ ОКЕАНУ

После дванаест дана плутања по екваторијалним водама, далеко од свих пловних путева, ближио се крај. Гума сплава за спасавање пропадала је све брже и само је било питање да ли ће дуже издржати сплав или Клодина

Клодина Паре-Лекирп посматрала је пуна једра свог једрењака „Ексајтабл Бој" дугачког једанаест метара. Дувао је равномеран поветарац из правца север-северозапад. Пловила је бескрајним плаветнилом јужног Пацифика и тог јутра 31. маја 1990. море је било мирно и без облачка.

Три недеље раније ова четрдесеттрогодишња Парижанка запловила је из Нове Каледоније и сада јој је сто тридесет наутичких миља делило од Соломонских острва на путу за острво Гуам где ју је очекивао деветогодишњи син Ајленд са својим оцем.

Клодини ово није била прва таква „шетња" преко океана. Током последњих петнаест година прокрстарила је, нешто сама нешто с мужем, Атлантик, пркосила снежним бурама и олујама Антарктика, прешла Пацифик. Чак јој се и син родио на путу, на Фокландским острвима, па је и добио име Ајленд, што на енглеском значи острво.

Чим стигне на Гуан, очекује је нова узбудљива прекоморска авантура: придружиће јој се Ајленд и њих двоје ће, сами на „Ексајтабл Бој", препловити 5.630 километара до Јапана. Дечак је ишао родитељским стопама.

Бродолом на гребену Ронкадор

Пошто је попила јутарњу кафу, Клодина је упалила мотор да би напунила електричне батерије. На њено изненађење мотор је забректао, кашљуцнуо и стао. „Сигурно нека трунчица у дизни", помислила је одлучивши да приштеди струју док га не очисти и доведе у ред.

Да би проверила свој географски положај, извукла је стари добри секстант јер би јој сателитски уређај за навигацију потрошио сувише струје. Предвече, пошто се ближила опасним гребенима Ронкадора, укључила је сателитски уређај, али се и он покварио. Решила је да одмах покуша да га оправи одлажући за сутра посао око мотора.

Два сата касније грунула је киша као да се отворило небо. Крупне капи добовале су по кабини једрењака. Само што је завршила поправку сателитског уређаја за навигацију, Клодина је испод корита осетила и чула пуцање материјала. Налетела је на оштре гребене!

Кобилица је стругала по врховима подводних стена, једрењак се тресао на све стране. Када се умирио, вода је увелико продирала у његов распорени труп. Клодина је имала времена да из кабине извуче гумени сплав за спасавање и, избацујући га у море, повуче узицу за аутоматско надувавање.

У сплав је убацила канистер с петнаест литара воде за пиће, географску карту, компас, оловку, пластичне кесе и троугласто једро звано спинекер замотано у једном углу. Вода јој је допирала до рамена док је у сплав трпала батеријску лампу, теглу маргарина, кофу, паковање шпагета, кутију с килограмом пиринча, поморанџу, две јабуке, две кутије бисквита, таблу чоколаде и поковање лешника и сувог грожђа. Онда је ускочила у гумени сплав величине око метар и по.

„Како сам могла да ударим у гребен?" питала се. Тек када је осетила којом се брзином креће њен сплав, схватила је да је улетела у јаку непознату струју која је једрењак навукла на гребен. Стиснутих песница од немоћног беса гледала је како њена једрилица тоне.

Кроз неколико дана, месеци, никад

Сутрадан ујутро Клодина је покушала да смирено размисли о положају у коме се нашла. Соломонска острва, велики архипелаг, простиру се дужином од неких хиљаду сто километара растегнута у правцу пасатних ветрова који дувају с југоистока. Гледајући мапу, проценила је да се њој најближе острво налази на око сто шездесет наутичких миља према северозападу.

Имала је повољан ветар који је сплав терао у добром правцу а струја му је помагала да се креће брзином од приближно два чвора. Уколико тако и остане, могла се надати да ће до најближег острва стићи за пет-шест дана. Како се налазила на шестом степену јужне географске ширине, сплав је пловио посред екваторијалне зоне мимо свих главних пловних путева и где пљуште најжешће кише а громови трескају као топовска паљба.

Направила је план шта да избаци са сплава да би се кретао што брже. Тегла с маргарином се разбила и Клодина је, знајући да у њему има доста калорија, ставила у пластичне кесе све што је од њега могла да скупи с дна и зидова умашћеног сплава. Остале оквашене намирнице разастрла је да се суше. Могла је да рачуна да ће за најмање дванаест дана имати шта да једе.

У самом сплаву нашла је додатни прибор за помоћ: пумпу, ракете за испаљивање које показују положај бродоломника, сунђер, још једну батеријску лампу, три мале удице, котур танушног најлонског конца и огледало за сигнализацију уз помоћ сунчевих зрака.

Све то учинило јој се смешним. Њен сплав за спасавање с двоструким дном био је солидан, али не и предвиђен за самосталну пловидбу већ за чекање спасилаца. „Са сплавом који има мотор била бих на Соломонским острвима за недељу дана. У овоме могу да пловим месецима и не стигнем нигде", помислила је горко. „Морам њиме некако да управљам или ме чека сигурна смрт!"

Саставила је два кратка весла и од њих направила мали јарбол. На његов врх закачила је мало троугласто једро и надувала га. Сплав је живнуо и брзо и равномерно запловио. Клодина је осетила како јој се враћа нада.

Ајкуле привучене крвљу

Током ноћи, после кратког и немирног сна, пробудила се престрашена. Сплав је био испумпан и млитав тако да је мало већи талас могао да га преврне. Клодина је зграбила пумпу и надувала га. Остатак ноћи провела је тражећи уз помоћ батерије рупу која је испуштала ваздух.

Тек ујутро открила је шта се са сплавом догађа: ваздух у њему се кондензује расхлађен од ноћи и кише. Временом је стекла навику да га сваке вечери напумпа и ујутро мало испумпа да не би пукао од нагле врелине.

Кишне олујне ноћи осветљене само мућњама смењивале су се са ужареним данима. Море је тада постајало тако безнадежно мирно да је Клодина приметила како се рибе склањају у сенку сплава који се није мицао. Успела је, помоћу сувог грожђа као мамца, да упеца једну једину рибу, али јој је и она пресела.

Док је чистила плен, снажан ударац о дно протресао је сплав. Две огромне ајкуле вртеле су се око њега привучене мирисом крви. Клодина је покушала да их отера виком. Удаљиле су се и одмах вратиле описујући око сплава све уже концентричне кругове. „Ако закаче гуму леђним перјем, готова сам!" ужаснула се.

Само што јој је то пало на памет, једна ајкула је заронила испод сплава и бесно угризла спољну гуму. Клодина је зграбила велику батеријску лампу и из све снаге почела њоме да удара по канистеру с водом. Овај плехани там-там уплашио је и отерао ајкуле, али је сплав сада био несигурнији без слоја који је ајкула поцепала.

Ово острво не смем да промашим

Клодина је, што пловила што стајала у месту, већ дванаест дана и налазила се на рубу очаја. Једног поподнева, једва верујући да се не вара, угледала је на хоризонту рибарски брод. Зграбила је ракете и испалила једну, па другу. Био је то узалудан труд и губитак ракета. Брод је није приметио и, у даљини, наставио је своје путовање.

Ближио се крај. Гума сплава пропадала је све брже услед заједничког дејства слане воде, маргарина којим је био умашћен и ужареног сунца. Сада је било само питање да ли ће дуже издржати Клодина или сплав.

А онда, једнога дана, на хоризонту у правцу североистока, указала су се три ниска острва! Клодина је дрхтавим рукама спустила јарбол, дограбила два кратка весла од којих га је и направила и снажно завеслала у том правцу. Али, дувао је јак ветар. Острва су нестајала губећи се у даљини.

Копно се поново указало на северозападу 18. јуна, на око петнаест миља од сплава, како је Клодина проценила, док је ветар терао сплав на север. Клодина је знала да јој је ово копно последњи спас. Иза њега простирао се само океан све до Филипина удаљених хиљадама миља. Ово острво није смела да промаши!

Узела је весла и није их испуштала чак ни када јој је из шака потекла крв. Спустила се ноћ и острво је било тако близу да је могла да чује ударање таласа о његову обалу. Само што се обрадовала, подигла се олуја и сплав потерала натраг на пучину. Клодина је оставила весла, легла на дно сплава и утонула у сан.

Спас се зове Танга

Када се ујутро пробудила, испред ње се простирао непрегледни плави океан. Махинално је окренула главу и угледала нешто невероватно: обала острва лежала је неколико стотина метара иза ње! Ветар је, током ноћи, променио правац и одувао сплав према малом заливу.

Видела је редове палми, насеље, кров цркве. Домороци су ускакали у пироге и веслали према њој. Рибари с малог острва Танге у архипелагу Нова Ирска, Папуа-Нова Гвинеја, довукли су њен сплав до обале. Покушала је да устане и одмах је пала. Ноге је нису држале, у глави јој се вртело.

Спасиоци су је на рукама пренели до мале амбуланте коју су држали мисионари: амерички свештеник и часна сестра из Немачке. Они су јој убризгали инфузију физиолошког раствора и гликозе. Клодина је пловећи изгубила десет килограма. Житељи Танге донели су јој пире који је јела више сати јер су јој осушено грло и стомак мучен грчевима тешко примали храну.

Клодина је 3. септембра изишла из авиона на острву Гуам. На аеродрому је чекао њен син Ајленд кога дуго није пуштала из загрљаја. Пловидба до Јапана је одложена, али ово ужасно искуство није уплашило Клодину. И она и Ајленд, сваког лепчаковог летњег распуста, и даље крстаре океанима у једрењаку. На оно што је Клодина доживела и преживела одавно више не мисле.

Бојана Дожић

ДЕТЕ ЈЕ ОТАЦ ЧОВЕКА

КАД САМ БИО МАЛИ: МИЈА АЛЕКСИЋ

Серија емисија „ДЕТИЊСТВО" траје већ пуне четири године на Првом програму Радио Београда, сваке среде од 12.30 до 13.00 часова. Различити људи различитих генерација, професија и животних судбина причају о томе како је то било некад, КАД СУ ОНИ БИЛИ МАЛИ. Њихова сећања, њихове живе речи, претопили смо у приче. Емисије на радију и приче у „Забавнику" припрема и уређује

Светлана Ненадовић.

Растао сам у великој и доста сиромашној породици: десетак Алексића, браће и сестара, са породицама са много деце, и сви у једној кући. Све је врвело од народа, а средстава за живот мало. Породица се полако расипала одлазило се за бољом зарадом, па је тако један мој стриц отишао у Крагујевац да учи посластичарски занат, касније прешао у Нови Сад и тамо стекао читаву малу фабрику чоколаде и бомбона. Али, о њему и о мом каснијем сусрету са њим ћемо мало после.

Наравно, ни ми деца нисмо имали новца за играчке, него смо сами, од кутије шибица, штапића, коре од дрвета и ко зна чега још, правили, рецимо, вршалицу, па дреш, па онда локомотиву, и све радње које ове машине раде дочаравали звуком који оне производе. Машта је радила на млазни погон. За телефон, на пример, нисмо ни знали. Чули смо само да негде људи разговарају на даљину, и смислили сопствени телефон од две празне кутије ималина повезане канапом и, богме, чули смо један другог и на раздаљини од стотинак метара! Чували смо, наравно, и стоку, али је и то више била игра него посао.

Тако сам растао у Горњој Црнући до поласка у школу, а онда смо се преселили у Врањевшницу, мој отац Велимир, моја мајка Синђа, моја сестра Душанка и ја. У селу су остали деда и баба, моја баба која ме је подигла и коју сам од свих највише волео. Али, и ту смо остали кратко време и, некако пред мој упис у трећи разред, једнога дана, на волујским колима, крећемо у Крагујевац. Окупан електричном светлошћу, коју сам тада први пут видео, са поплочаним улицама и великим кућама, Крагујевац је за мене био прави велеград! За сељаче, какво сам ја тада био, све је било ново и застрашујуће. Деца су била другачија, игре су биле другачије. Први пут сам доживео пакост, завист, подметање. Сећам се како ми је неко, намерно, по домаћем задатку просуо мастило. Нисам могао да се снађем. Међутим, временом све је дошло на своје место, стекао сам пријатеље, навикао сам се. Наставници су ми били наклоњени јер сам био добар ђак, дисциплинован, волео сам школу.

Мислим да је најважнију улогу у мом развоју имао мој отац. По природи веселјак, оптимиста, имао је развијен смисао за хумор. Волео је да пева и свирао је неколико инструмената. Све се то некако пренело на мене. Најпре сам свирао на фрулицу, после некакву усну хармонику, па касније и гитару.

Мија Алексић, ученик четвртог разреда Крагујевачке гимназије (1937).

БИОГРАФИЈА

Најбољу биографију једног глумца чине његове улоге и речи критичара који о тим улогама говоре и пишу. Ако бисмо тим путем кренули, за биографију Мије Алексића мало би нам било страница једног броја „Забавника". Морала би то бити дебела књига. Зато одлучисмо да из Одлуке о додељивању награде Добричин прстен, која му је додељена 15. новембра 1982. године, цитирамо:

„С правом се може закључити да је драмски уметник Мија Алексић у свом глумачком веку успешно испреплео у свом дару комичне, драмске и трагичне звукове. Публика се сродила са комедијском глумом Мије Алексића и његовим хумором. Колико пута смо чекали да се преко радија огласи Рафајло Раф Максић? Колико пута смо жељно очекивали да видимо телевизијске серије у којима нас је разгаљивао тај врсни комичар?

Како се постаје комичар – питао је један наш познати писац и наставио: Не знам. Само је сасвим сигурно да знам да сам после сваке Мијине представе био убеђен да су Шекспир, Држић, Гоголь, Стерија, Шо, Нушић, Мајаковски, своје комаде написали искључиво за њега. Тај човек уме сјајно да се прерушава и да нас насмеје."

Прва сцена из мог живота која ми је остала у сећању пада у доба кад сам имао једва две или три године. Био је то велики земљотрес који је погодио Рудник. Као да сада гледам како мајка и бака износе нас децу из куће и полажу нас на траву, а зидови око нас се руше. Осећање страха сигурно је било велико јер се ова слика до данашњег дана није из сећања избрисала. Било је то у селу Горње Црнуће, где сам рођен 26. септембра године 1923. Крштен сам 28. октобра у манастиру Враћевшница. Зашто ово напомињем? Код нас у селу био је обичај да дете кад се роди добије два имена: једно на „водици" и друго, оно које му остаје за цео живот, на крштењу. Моје прво име је Миодраг, а друго Милосав. Моји родитељи били су очајни, омрзли су кума за сва времена, јер је у нашој фамилији већ био један Милосав, опак и касније, као човек, а као дете познат по томе што је мрзео школу. Прича се како је Милосав, враћајући се из школе, викао преко брда: „Наноооо! Кажи драгичка!". „Драгичка, сине мој!" одговара му мајка. „Петнаест дана немамо школе!". Ето, зато су моји родитељи омрзли кума.

Сад би могла да дође на ред прича о мом стрицу фабриканту. Негде после првог разреда гимназије пошаљу ме родитељи за распуст у Нови Сад да се боље упознам са братом Костом и сестрама Ангелом и Јулкицом. Како сам се провео, просто не могу ни да опишем. Први пут у животу добио сам џепарац који сам марљиво слагао у један мали „шлајпик" чувајући га за после јер ми тада није ни требао пошто су ме стално водили на колаче, па у биоскоп и на разне друге невероватне проводе. Врхунац свега био је одлазак код „Тивара" где су ми стриц и стрина купили најфиније ланене кошуље у разним бојама, па каиш, кравату, чарапе, и на крају – одело од тегет енглеског штофа са дугачким панталонама! Више ме место није држало. Шта ће ми све то ако не могу да покажем мојима у кући и мојим друговима. Нарочито ми је било важно да све то види мој друг Васа Пантелић, са којим сам друговао у гимназији, са којим сам први пут пошао у позориште и са којим другујем и сада.

Вратим се тако пре времена у Крагујевац, упарадим се и – право код Васе. Пред капијом дрема њихово кученце које сам ја много волео и које ми се увек радовало кад сам код Васе долазио. Ја за капију, а оно искези зубе и поче да режи. „Хекторе, шта ти је, ја сам, Мија!". Ништа не вреди. Хектор ме није познао. Ја руку према њему, да га помазим, а Хектор, хоп, мене за ногу. Оде ногавица нових новцатих панталона мог одела од енглеског штофа! Моја несрећа била је безгранична. Послали су Васини родитељи одмах панталоне на штоповање, све је било урађено најбоље могуће, ништа се није примећивало, али све то ништа није вредело: ја сам знао да оне више нису целе. Ето, тај догађај памтим као велику трагедију мог детињства.

Мија Алексић у свом дому

У гимназији сам имао среће што ми је разредни старешина и наставник српског језика била Бранка Ранковић, велики ентузијаста, оснивач литерарне дружине у нашој школи. У оквиру те дружине радила је и драмска секција чији сам марљиви члан био и ја. Играли смо одломке из Његошевог „Горског вијенца", као и друге неке комаде и наших и страних писаца. Ја сам играо Максима Црнојевића и то је, ето, била моја прва позоришна улога. Никад нисам имао тешкоћа око учења текстова, неки чак сматрају да сам ја ту прави феноменалац јер сам и тада, а и касније, када сам постао глумац, са лакоћом памтио читаве странице: било је довољно да текст прочитам два пута, па да га знам напамет. То је такозвана техника брзог снимања текста који се, наравно, исто тако брзо и заборавља. У детињству, кад нисам знао ту технику, учио сам студиозније, па се много тога у памћењу задржало.

Ипак, памтим најбоље једну прославу Светог Саве, када сам у школи рецитовао ону неизбежну песму „Ко удара тако позно у дубини ноћног мира..." и усред песме, са столице на којој сам стајао јер сам био мали, опазио у публици моју баку, па, не издржавши навалу одушевљења што је видим, скочио са позорнице право њој у наручје. Она је, ваљда, изненада дошла из села, па, чувши да ћу ја да рецитујем, дошла у школу да ме види. Мојој срећи нигде краја! Скупио сам се баки у крило, она ме загрлила, а у сали смех! Та моја веза са баком трајала је све до њене смрти. Родитељи су обично нечим били запослени, па се углавном о нама док смо били мали бринула бака, а мени је увек посвећивала највише пажње. И тако ја, кад загрлим баку, одмах јој стрпам руке у недра, она се савије око мене, ја се згрчим у њеном наручју и топло ми је, лепо, спокојно. Осетим тако сву бакину љубав и врати ми се, нека сигурност. Шта ја знам шта је то.

Уз саму зграду гимназије у Крагујевцу налазила се зграда Народног позоришта. И за време часа, а за време одмора поготово, завиривали смо у то троугласто двориште по коме су шетали глумци и глумице и, ваљда, учили текст. Право да вам кажем, за мене они и нису били људи, онако, нормални, обични, к'о ја што сам, већ више као неки надљуди, нека ванземаљска бића. Можете мислити онда какво је узбуђење завладало када су једног дана дошли из позоришта у гимназију да траже статисте и, између осталих, одабрали и мене! Нешто смо тамо помагали, а за награду смо добили сталну пропусницу да можемо са балкона да гледамо представе. То је био мој први сусрет са професионалним позориштем.

Кад смо Васа Пантелић и ја ступили касније у право позориште, у ствари неку мешавину аматерског и професионалног позоришта, у коме су се играли комади са „певањем и пуцањем", опет смо статирали, то јест ћутке се појављивали у неким сценама, али нам је редитељ Ика Јовановић, пола претећи а пола обећавајући, говорио да ћемо и ми једном добити мало текста. Тако се једном догодило да је у комаду „Девојачка клетва" улога неког писара остала без свог тумача, који је иначе био и добровољни ватрогасац, па се негде ваљда забавно гасећи пожар и, како представа није могла да се откаже, чика Ика са пуно поверења одреди за замену мене. У исто време био сам и срећан, а и језиво уплашен да ли ће све то добро да испадне. И, дође на ред и та сцена у којој сам ја имао да изговорим неколико речи. Дрхтећи и муцајући изговорио сам: „Ге-ге-ге-нерал Ше-шешепков...". У сали – смех! Очајан, пришао сам иза сцене чика Ики да му се извиним, мислећи да ће ме истерати из позоришта и да више никад ни статиста нећу бити, кад ми он рече: „Ма не, било је изврсно, тај лик и треба да муца". Ето, тако сам ја своју позоришну каријеру у ствари почео муцајући.

ЧЕМУ ЈЕ ВАШИНГТОНУ СЛУЖИО ШЕШИР, ИЛИ: ФУНКЦИЈА ПРЕДСЕДНИЧКА, МАНИР КРАЉЕВСКИ

Американци Белу кућу називају још и домом америчког народа. Ако је то тако, онда се неким становима народске куће дешавало да побркају лончиће. Понашали су се баш као да на глави имају круну

Први председник САД Џорџ Вашингтон никада се није руковао с гостима. Чак се и добро обезбедио од језива могућности да га неко ипак дотакне...

Када су вођу америчке револуције Џорџа Вашингтона 1787. упитали: „Хоћемо ли краља"?, убеђени демократа одвратио је без трена премишљања: „Ништо!" Две године касније Вашингтон је постао први председник Сједињених Америчких Држава. Тада се испоставило да је Џорџово виђење председничке функције у приличној мери краљевско.

Поздрав вођи

Као прво, гостима на председниковим пријемима било је строго забрањено да му се први обраћају. Такође нико ни по коју цену није смео ни да покуша да се с њим рукује. Решен да по другом питању ништа не препусти грозној случајности, председник све време пријема није скидао руку с балчака парадног мача, док је у другој увек држао шешир посебно направљен за те сврхе.

У поређењу с Вашингтоновим, краљевски манири Џемса Монроа (председниковао од 1812. до 1815) били су тако рећи козметичке природе. Он је по ступању на дужност нагло променио укус што се фризуре и одевања тиче. Упорно је носио напудерисане перике и панталонице до колена какве су много раније биле у моди по европским дворовима.

Можда је Џемс Полк (председник од 1845. до 1849) лично био сасвим скроман човек. Извесно је, међутим, да је био изразито низак растом и крхке грађе због чега је гђа Полк наредила музичарима да улазак председника у дворану за пријеме и балове обавезно најављују свирањем „Поздрава вођи" како се не би десило да га гости и не примете.

Оптужбе о монархистичким склоностима и непримереној љубави према луксузу које су допринеле да осми председник САД Мартин ван Бјурен не остане у Белој кући и за други мандат биле су у великој мери претеране и нетачне, плод непоштедне пропаганде противничке партије виговаца. Исто се нипошто не би могло рећи за Ван Бјуренову снаху Анђелику ван Бјурен.

Вративши се с пута по Европи где је на неколико тамошњих дворова дочекана уз много помпе, Анђелика се одала навици да без и једне речи госте дочекује искључиво у Овалном салону Беле куће и то као централна фигура „tableau vivant" (жива слика), од главе до пете у белом окружена „дворским дамама" у одговарајућим белим хаљинама, стојећи непокретно насред уздигнуте платформе која је посебно у те сврхе подигнута у једном крају салона.

Ван Бјуренов наследник Вилијам Хенри Харисон (умро месец дана након што је 1840. постао председник) дао је све од себе да за кратко време колико је био на дужности докаже како је све што његов претходник није био – односно прави народски човек. У то име у првих десетак дана мандата лично је, у цик зоре, с корпом преко руке, сваког јутра одлазио на пијацу. Убрзо је, међутим, морао да одустане, што због радозналаца који су уста полуотворених од запрепашћења застајали да га гледају, што због потписника и састављача разноразних молби и жалби који су га успут вукли за рукаве не би ли на лицу места решио њихову муку.

Лева узенгија напред, десна узенгија назад

У схватању да је председничка функција краљевска и скоро божанска најдаље је, ипак, отишао Бенџамин Харисон (1889–1893). Струја је у Белу кућу уведена 1891. године, уз благослов и, разуме се, захваљујући одобрењу председника. У то време још се веровало да са електричном енергијом нису чиста посла, па је председник Харисон, сасвим недемократски, забранио свим члановима породице да икада такну прекидаче из страха да би струја могла да их покоси на лицу места. Пошто је неко, кад је већ уведена, струју ипак морао да укључује, Харисон је одредио да то чини послуга. Па ако неко при том баш и загине, шта да се ради.

И, онда је дошао 20. век, демократија је „одрасла", а председници најзад постали имуни на краљевске манире!? Не баш. Једна од првих ствари коју је Теодор Рузвелт (1901–1909) урадио пошто је преузео дужност била је да председничког кочијаша одене у ливрејисану униформу какву је носила послуга његовог покојног оца, Теодора Рузвелта Старијег, са све цаклећом месинганом дугмади и уграviраним иницијалима Т. Р. Ништа страшно, да се ствар на томе завршавала.

Председник је, кад год су му то прилике дозвољавале, одлазио на јахање по Рок Крик парку. Па шта? Ништа, изузев што се од оних који су имали част да му праве друштво захтевало да се строго придржавају одређених правила понашања. Писаних.

„Председник ће обавестити особе које ће ићи с њим на јахање. Особа која је примила позив јахаће с председникове леве стране и то тако да јој се десна узенгија у сваком тренутку налази иза председникове леве узенгије... Ако се у пратњи налази више лица, она ће се држати на растојању које не сме да буде мање од девет метара од стражњег дела председниковог коња... На поздраве које успут упуте лица која нису у пратњи одговараће искључиво председник..."

М. И.

ЦРНА СМРТ ИЗ МАНЧЕСТЕРА

За Џозефа Хенрија Блекберна шах је био уметност која је испуњавала његов духовни живот. Веома често, међутим, помиње се и једна његова, сасвим овоземаљска, слабост

Један од најпознатијих енглеских великих мајстора шаха у другој половини 19. века био је Џозеф Хенри Блекберн. Рођен је 10. децембра 1841. у Манчестеру, а шах је научио да игра са 19 година живота, што у оно време није било касно да би се продрло у сам шаховски врх. Љубав према древној игри надвладала је његов иначе пословни дух, па се са 26 година нашао у свету шаха као професионалац. Цео свој шаховски век провео је са шаховском таблом, на турнирима, и путовањима цитирајући Нимцовичеву реченицу: „Уосталом, бавио сам се шахом јер ми је све друго што је људско изгледало бизарно..."

Још сте ви млади

Шаховска каријера Џозефа Хенрија Блекберна трајала је 52. године. Одиграо је 814 званичних партија и безброј оних на симултаним утакмицама од којих је један број припадао оним без гледања на таблу – докле, слепим – где је његов лични рекорд био 16 партија одједном. Учествовао је на укупно 53 шаховска такмичења. Прво је било на Лондонском међународном турниру 1862. на коме се реми партије нису рачунале. На турниру је победио Андерсен са 11 поена, а Блекберн је са Левенталом поделио, са по 3 поена, 9–10. место. На заласку каријере, 1914. играо је на великом Међународном турниру у Петерсбургу где се опет нашао при крају табеле: са Јановским поделио је 9–10. место и победио млађе од себе – Нимцовича и Гунсберга. Тада је седамдесетдвогодишњи Блекберн рекао шездесетогодишњем Исидору Гунсбергу: „Још сте ви млади да са мном играте!" После тога Блекберн је заиграо само још на турниру у Честеру где је поделио 1–2. место.

Блекберн је био веома борбен за шаховском таблом па су га због борбености и комбинационог дара који му је доносио лепе победе назвали „Црна смрт". Забележено је да је имао и једну слабост – волео је виски. На једној симултанци чашица виског његовог противника била је постављена тако да је Блекберн сматрао да је намењена њему. Хитро обилазећи табле, наишао је на виски и повукао нешаховски потез! То је толико збунило његовог противника да је брзо капитулирао. Много година касније то исто десило се и др Тартаковеру који је попио туђу кафу, а одмах затим његов партнер је наставио са превидима, изгубио је пешака, а затим и партију. И то се све десило у неколико потеза.

Завера у Кембрицу

Кад је реч о виском, једном је скована „завера" на Универзитету у Кембрицу, на симултаној утакмици коју је играо Блекберн. На сваком крају сале уз шаховске табле биле су постављене боце виског и чаше. Домаћини су очекивали да ће, захваљујући пићу, игра бити брзо завршена и да ће славити доста победа. Али, то је Блекберн осетио, па је био брз у шаху, а опрезан с виском. Утакмицу је брзо завршио – али у своју корист. Нешто слично било је приређено светском шампиону Аљехину када је играо симултанку у Холандији. Знајући за његову слабост према алкохолу, домаћини су испред сваког играча ставили боце с пићем и чаше, тако да је Аљехин испред себе имао доста „стаклених" фигура. Игра је кренула и његови противници почели су да пијуцкају надајући се да ће, уз помоћ пића, поразити Аљехина.

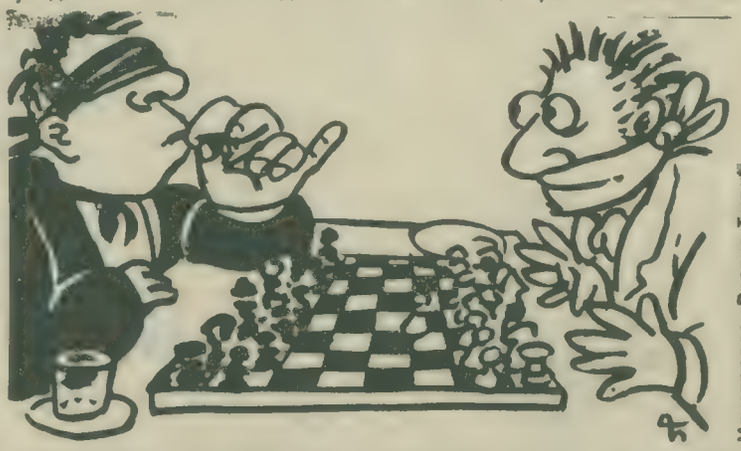

Илустровао: Растко Ћирић

Зна се резултат ове симултанке: свих 20 противника било је матирано од Аљехина – и алкохола.

Блекберн је био енглески шампион 1868. и много година њен најбољи играч. Његови турнирски успеси, они највећи, су: подела 1–2. места са Штајницом у Бечу, на Првом међународном турниру 1873, победа у Берлину, 1881. на Другом конгресу Немачког шаховског савеза, испред Цукерторта, Чигорина, Винавера, Мезона, Паулсена, Шалопа и других, те 2. место, иза Тараша, у Манчестеру 1890. године.

Његови резултати у мечевима, који су били пријатељски, били су нестални. Штајниц га је победио трипут (1863, 1870. и 1876), Цукерторт (1881), Гунсберг (1887) и Емануел Ласкер (1892). Блекберн је победио у мечевима Берда (1879, 5:2 уз 1 реми) Гунсберга (1881, 7:4 уз три ремија), Цукерторта (1887, 5:1 уз 8 ремија) и још неколико мајстора. Крајем сваке године он је у намери да популарише шах путовао по својој земљи, давао симултанке, играо утакмице наслепо, и тако се издржавао. Био је плав, дугуљастог лица, правилних црта. На лицу му се читала животна радост. Његов лик из старијих дана познат је по белој коси, брковима и обавезној краћој бради, такође белим како нетремице посматра неку шаховску позицију.

Шах је за Блекберна био уметност која је успуњавала његов духовни живот и која га је чинила срећним. Умро је 1. септембра 1924. године.

СРЕДИШЊЕ ОТВАРАЊЕ

Консултанти – Блекберн
Бредфор, 1901.

1. e4 e5 2. d4 ed4 3. Dd4: Sc6 4. De3 g6 (Уобичајена је варијанта 4. ... Sf6 5. Sc3 Lb4 6. Ld2 0–0 7. 0–0 Te8) 5. Ld2 Lg7 6. Sc3 (На 6. Lc3 иде 6. ... Sf6 после чега бели не може играти 7. e5 због одговора 7. ... Sd5.) 6. ... Sge7 7. 0–0–0 0–0 8. f4?! (Потез сумњиве вредности. Правилно је било 8. Lc4.) 8. ... d5! 9. ed5 Sb4 10. Lc4 Lf5 11. Lb3 Sed5:12. Sd5: Sd5: 13. Df3 Df6 14. c3 (Консултанти су мислили да овај потез држи позицију. Међутим...) 14. ... Sb4! 15. Lc4 Da6! (Овај проблемски потез заслужује дијаграм)

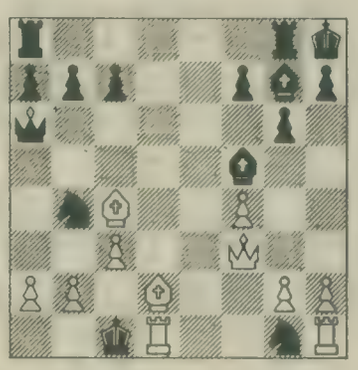

16. g4 Da2: 17. Le3 Lc3:! Бели предаје. Блекберн је мајсторски дириговао хором својих фигура. ***Славко В. Домазет***

СТОГОДИШЊИЦА НЕОБИЧНИХ ИЗУМА

ЦИКЛОДРОМ У СОБИ

Недовољно успешни у зауздавању коњских снага у мотору с унутрашњим сагоревањем, инжењери, конструктори и проналазачи с краја 19. века, често су се бавили употребом једне једине људске снаге. Преносни механизми бицикла за њих су били неисцрпан извор решења која данас могу да нам изгледају једнако паметна и сулуда. Покушавали су да реше горући проблем брзог и лаког кретања. Господин Гињард је, као сваки добар Француз, волео сир, вино, црни дуван, Републику и – бициклизам. Доласком дуге зиме нико није био тужнији од поменутог господина, када није могло да се ужива у бициклистичким тркама – све до дана када је решио да направи оно што ће се звати ЦИКЛОДРОМ.

Конструкција ЦИКЛОДРОМА заснована је на претечи данашњег кућног бицикла који је био повезан са инструментима за мерење брзине и макетом бициклиста који су се кретали на моделу кружне бициклистичке стазе. Брзина кретања минијатурних бицикала била је усклађена с брзином кућних бицикала и на знак пуцња трка је почињала. Публика у просторији смештеној у згради број 14 на булевару у Монмартру бодрила је те далеке 1897. године своје фаворите гласним узвицима као на правој писти одајући признање првопласираном који је постигао брзину од 65 километара на сат прешавши до линије циља 40 километара, а да се није помакао с места. Уместо њега мини стазом је јурио његов механички дублер. Господин Гињард је, отварајући шампањац, наздравио шампиону циклодрома и Републици.

Да је господин Гињард организовао трке на циклодрому само две године раније, 1895, за оглашавање би вероватно користио патент једног свог, на жалост анонимног, суграђанина. Познајући правила гумитипије, али и маркетинга, непознати проналазач је конструисао трицикл који на задњим точковима има изливен негатив рекламне поруке. Кроз цевчицу која је била причвршћена на резервоар с пумпом иза седишта излазила је штампарска боја влажећи точкове с рекламним слоганом, и они су, као траг, остављали отиснуту поруку на улици. Детаљ који доказује да је реч о мајстору свог заната је друга цевчица, окренута надоле, која је служила за уклањање прашине с пута како би отиснута реклама што боље изгледала и што дуже трајала.

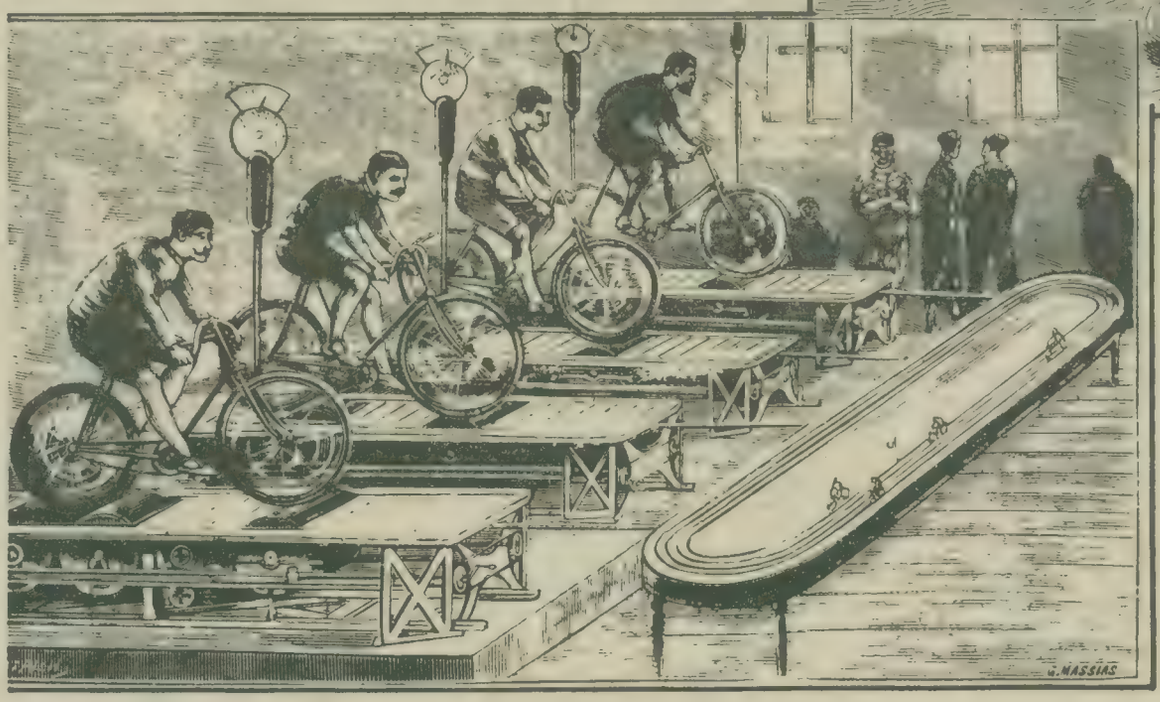

Исте године је трећи Парижанин, господин Франсоа Баратон, потакнут идејом о унапређењу реда спасилачких служби на мору, патентирао једну врсту воденог бицикла. Предвиђено је да бродоломац седи на гуменој кеси постављеној на савијену шипку уз коју је, пак, причвршћен рам бицикла. На раму се налази пропелер који спасилац покреће ручним педалама. За ножне педале резервисан је хоризонтални пропелер, а могуће је припомоћи се и једром које се уздиже с предње шипке. Господин Баратон је имао у виду да се највише бродолома дешава ноћу па је за ту сврху опремио свој спасоцикл предњим светлом које би спасиоци могли да виде у мраку и што пре притекну у помоћ.

Колико је познато, ова скаламерија се није ниједном појавила у завршним чиновима бродоломних драма...

Мистер Клеј

Ајкула

ЦРТА: ЏИМ ХОЛДАВЕЈ (J. HOLDAWAY)

ПИШЕ: ПИТЕР О'ДОНЕЛ (PETER O'DONNEL)

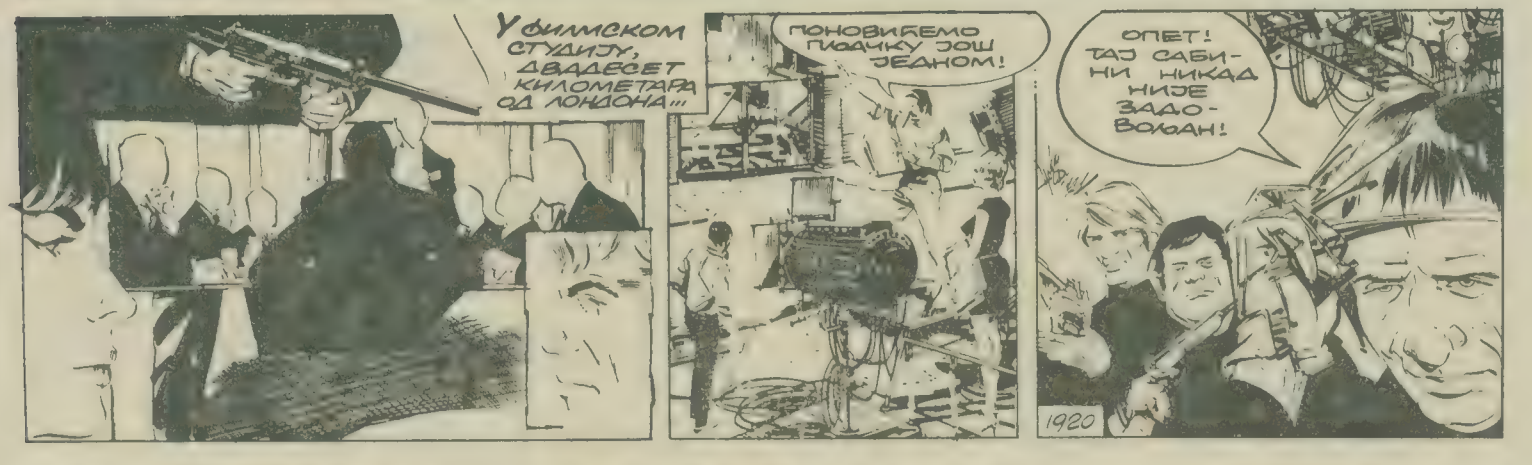
У филмском студију, двадесет километара од Лондона...
Поновићемо пљачку још једном!
Опет! Тај сабини никад није задовољан!
1920

Ген држи службеника док вас двојица идете до благајника!
Заузмите места! Руфи, мораш пресећи алармни кабл за мање од четири секунде!
Четири или пет, свеједно!
Учини како каже! Боље за тебе...
1921

Проба је обављена...
Океј! Стоп!
Је л' он то замишља да смо на СНИМАЊУ?
Не кукај, Руфи! Кад сутра обавимо посао, чека нас права лова!
1922.

КАСНИЈЕ, У КАНЦЕЛАРИЈИ СТУДИЈА...
ОТВАРАМ САСТАНАК...
ПРВО О ФИНАНСИЈАМА!
ЗА НОЋАС ЛЕТИМ ЗА НЬУЈОРК ДА ПОДНЕСЕМ ИЗВЕШТАЈ КОЗА-НОСТРИ О ПРЕУЗИМАЊУ БРИТАНСКОГ ПОДЗЕМЉА!
НЕМА ПРОМЕНА... ИНВЕСТИРАЛИ СМО ДВА МИЛИОНА ЗА ОПРЕМУ СТУДИЈА!
РЕДОВНИ ТРОШКОВИ ПРЕМАШУЈУ ПЕДЕСЕТ ХИЉАДА МЕСЕЧНО! УПРАВА ОЧЕКУЈЕ ПРОФИТ ТЕК ЗА ДВЕ ГОДИНЕ...
1924
ИНСПЕКТОР БРУК ИЗ СКОТЛАНД-ЈАРДА ПОЗВАО ЈЕ МОДЕСТИ НА ВЕЧЕРУ...
ПРЕШАО СИ НА НОВИ ПОСАО?
ДА... ЗАТО САМ И ЖЕЛЕО ДА ТЕ ВИДИМ...
А НЕ ДА БИ УЖИВАО У МОМ ДРУШТВУ?
ОВАЈ... ОХ! КАКО ДА НЕ!
ИПАК, МОГЛИ БИСМО ПРВО ДА НАРУЧИМО, ПА ОНДА ДА ПРЕЂЕМО НА СТВАР!
1926
ДОГОДИЛА СЕ СЕРИЈА ПЉАЧКИ БАНАКА И ПОШТАНСКИХ ВОЗИЛА! УГЛАВНОМ СИТНЕ, АЛИ САВРШЕНО ИЗВЕДЕНЕ!
ПО НЕКОМ ШАБЛОНУ?
ПА... КАО ДА СЕ НЕКА ИСТА ОСОБА, ИСКУСНА И БРИЉАНТНОГ УМА, КРИЈЕ ИЗА СВЕГА...
ШТО ГЛЕДАШ У МЕНЕ?
А У КОГА БИ? ПОДЗЕМЉЕ СЕ ЧУДНО УБУТАЛО... НИКО НИШТА ДА ЗУЦНЕ...
1927.
БРИТАНЦИ ВОЛЕ ДА РАДЕ У МАЊИМ ГРУПИЦАМА! АКО НЕКО ПОКУШАВА ДА ИХ ОРГАНИЗУЈЕ, МОРА ДА ИМА ЈАКО ЗАЛЕЂЕ!
МОДЕСТИ, НИСАМ УСПЕО ДА НАЂЕМ НЕКИ ТРАГ... МОЖДА СИ ТИ НЕШТО ЧУЛА?
НИШТА... ВИЛИ ЈЕ УВЕК У ТОКУ, АЛ' ОВЕ СЕЗОНЕ СВИ ДРЖЕ ЈЕЗИК ЗА ЗУБИМА!
ЈЕСИ ЛИ СТВАРНО ИСКРЕНА?
1928

БРУКИ, ОВО ЋЕ ТЕ КОШТАТИ... САД САМ ПРИМЕРАН ГРАЂАНИН!
МОДЕСТИ, НЕ ИЗВОДИ! ЗАР СТВАРНО НЕМАШ ПОЈМА?

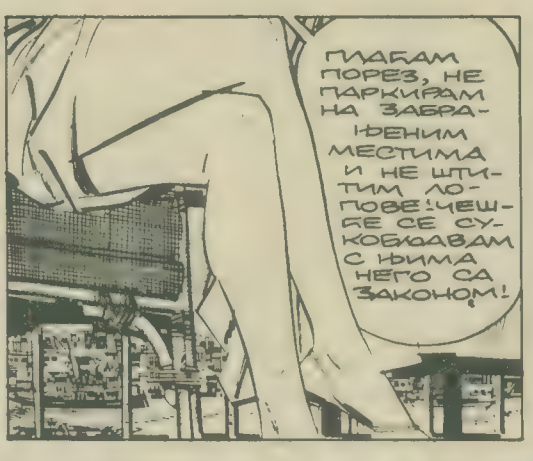
ПЛАЋАМ ПОРЕЗ, НЕ ПАРКИРАМ НА ЗАБРАЊЕНИМ МЕСТИМА И НЕ ШТИТИМ ЛОПОВЕ! ЧЕШЋЕ СЕ СУКОБЉАВАМ С ЊИМА НЕГО СА ЗАКОНОМ!

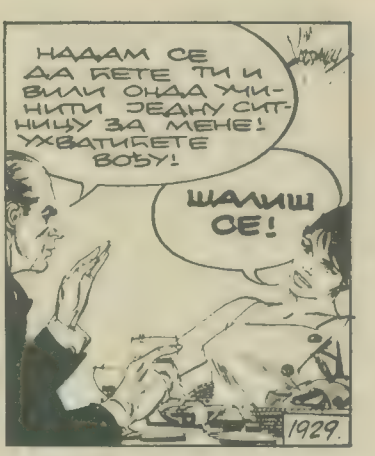
НАДАМ СЕ ДА ЋЕТЕ ТИ И ВИЛИ ОНДА УМИНИТИ ЈЕДНУ СИТНИЦУ ЗА МЕНЕ! УХВАТИЋЕТЕ ВОЈУ!
ШАЛИШ СЕ!
1929.

ЗАШТО? ПРОЊУШКАЈЕТЕ МАЛО ЗА МЕНЕ!
ЗАБОГА, ПА ЈА НИСАМ БЕТМЕН И НЕ ЖЕЛИМ НЕПРИЛИКЕ!
ЈЕ ЛИ? А ШТА ЈЕ БИО ОНДА КАД СИ СРЕДИО БАНДУ ЗЛЕСУКИ?

ТО ЈЕ ДРУГО... ТОЛИКО СУ МЕ ИЗНЕРВИРАЛИ...
УХ! НЕ МОГУ ВИШЕ ДА СЕ РАСПРАВЉАМ С ТОБОМ! НИШТА, ЗАБОРАВИ...
1930

А У ФИЛМСКОМ СТУДИЈУ...
ДА ЧУЈЕМ САБИНИЈЕВ ИЗВЕШТАЈ О ПРИПРЕМАМА!
МОМЦИ СУ ОВДЕ ДОСТА СИРОВИ, АЛИ СЕ МОГУ ДОТЕРАТИ У РЕД!
ТРЕБА ИХ ЈОШ МАЛО ЗАПЛАШИТИ! РАДИМ НА ТОМЕ СА МОНТАЛЕОМ!
ЗАСНО...
1931

ТЕ БРИТАНЦЕ МОРАМО НАУЧИТИ ДИСЦИПЛИНИ, А ОСНОВНИ ЦИЉ НАМ ЈЕ ДА СХВАТЕ ШТА ЈЕ ОМЕРТА -ЋУТАЊЕ!
3

ЧИМ СЕ САСТАНАК ОКОНЧА, ПРЕМА ПЛАНУ, ПРЕЛАЗИМО У СТУДИО!
ХВАЛА, МОНТАЛЕ! ЈОШ НЕШТО? НЕ! САСТАНАК ЈЕ ЗАВРШЕН!
СХВАТИЛИ СУ ДА ТРЕБА ДА ДРЖЕ ЈЕЗИК ЗА ЗУБИМА, АЛИ ИПАК ТРЕБА ДА ИХ ПОДСТАКНЕ НЕКИ ПРИМЕР!
1932.

ОКУПИМО СЕ СВИ!
ШЕФОВИ СУ НАМ ДОШЛИ У ПОСЕТУ!
У СТУДИЈУ...

ГАБИНИ КАЖЕ ДА ЈЕ ЗАДОВОЉАН ПРОБАМА ЗА СУТРАШЊИ ПРЕПАД!
ИПАК, ТРЕБА СЕ ЈОШ ОБЕЗБЕДИТИ...

...ДА СЕ НЕ ДОГОДИ НЕКА ГРЕШКА ИЛИ ДА НЕКО СЛУЧАЈНО НЕ ПРОГОВОРИ!
НА ШТА МИСЛИ?
1933

МИ СЕ **БРИНЕМО** О ЛОЈАЛНИМ МОМЦИМА, АЛИ И О ОНИМА КОЈИ ТО **НИСУ**! УВЕРИТЕ СЕ!

ЗАВЕСА СЕ РАЗМАКЛА...
ОВА ДВОЈИЦА СУ ПОКУШАЛА ДА СЕ ДОМОГНУ ИНФОРМАЦИЈА О НАШОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ, И ЗАТО ЋЕ НАМ СЕ ПУТЕВИ РАЗИЋИ...

ОХ! ОБЕСИЋЕ ИХ!
РУФИ, ОВО ЈЕ НЕОПХОДНО ДА БИ СЕ ПОСАО ОДРЖАО!
1934

НАШИ ПРИЈАТЕЉИ ИЗ СЈЕДИЊЕНИХ ДРЖАВА КОРИСТЕ ДРУГЕ МЕТОДЕ, А МИ СМО ОДЛУЧИЛИ ДА СЕ ДРЖИМО ТРАДИЦИЈЕ!

МОЖЕ, САБИНИ!

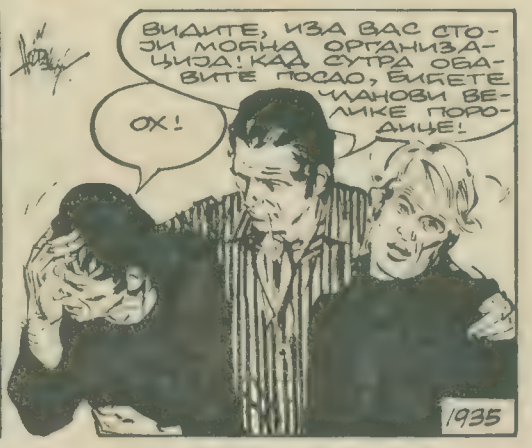
ВИДИТЕ, ИЗА ВАС СТОЈИ МОЋНА ОРГАНИЗАЦИЈА! КАД СУТРА ОБАВИТЕ ПОСАО, БИЋЕТЕ ЧЛАНОВИ ВЕЛИКЕ ПОРОДИЦЕ!
ОХ!
1935

НЕДЕЉУ ДАНА ПОСЛЕ СУСРЕТА СА ИНСПЕКТОРОМ БРЖОМ...
ЗДРАВО, ПРИНЦЕЗО! ВОДИМ ТЕ НА РУЧАК НА БРЗАКА!
КУД' ЖУРИШ, ВИЛИ?

ПОМАЖЕМ ДРУГАРУ У ГАРАЖИ, МАЈСТОР МУ СЕ РАЗБОЛЕО! ИМАМ КРАТКУ ПАУЗУ!
СИЛАЗИМ! ТИ УХВАТИ ТАКСИ!

ВЕНГ ИОНАКО НИЈЕ ТУ, А КОЛА СУ МИ НА СЕРВИСУ!
ИМАМ ПРЕВОЗ!
1936

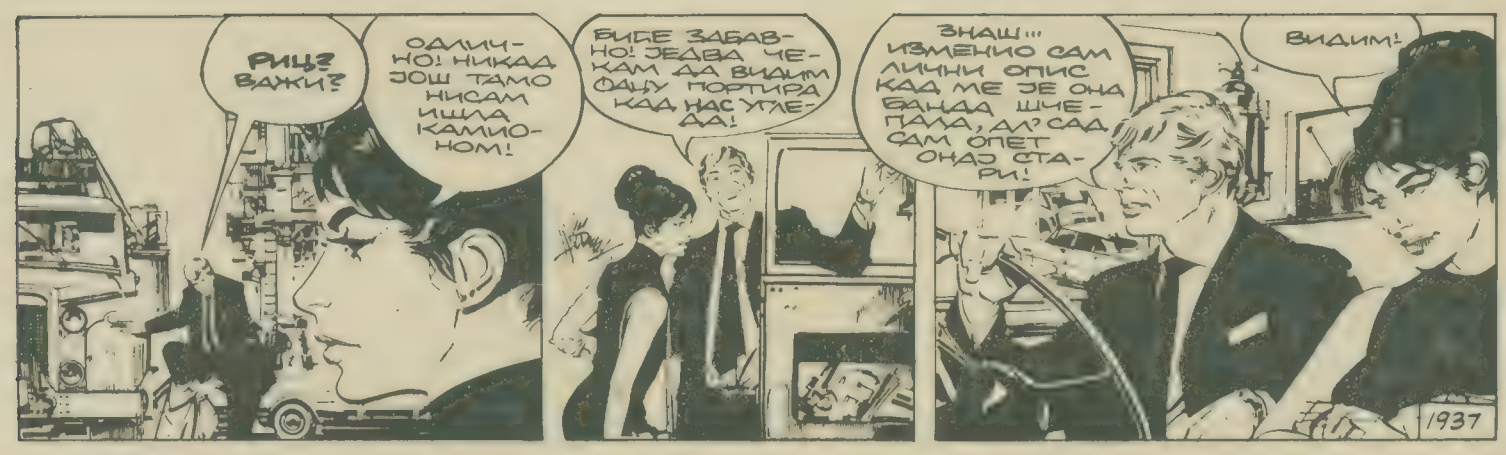
РИЦ? ВАЖИ?
ОДЛИЧНО! НИКАД ЈОШ ТАМО НИСАМ ИШЛА КАМИОНОМ!
БИЋЕ ЗАБАВНО! ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА ВИДИМ ФАЦУ ПОРТИРА КАД НАС УТЛЕДА!
ЗНАШ... ИЗМЕНИО САМ ЛИЧНИ ОПИС КАД ME ЈЕ ОНА БАНДА ШИЋЕПАЛА, АЛ' САД САМ ОПЕТ ОНАЈ СТАРИ!
ВИДИМ!
1937

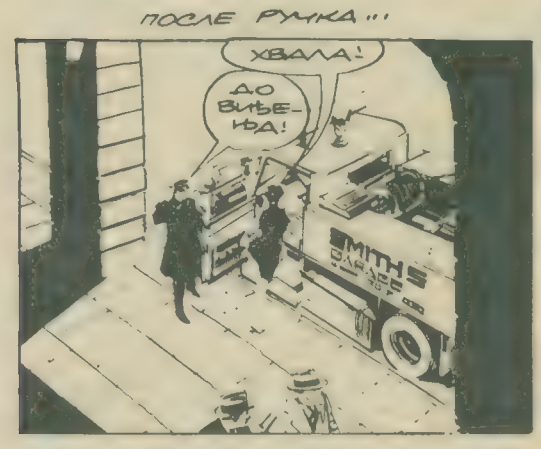
ПОСЛЕ РУЧКА...
ХВАЛА!
ДО ВИЂЕЊА!
SMITH'S GARAGE

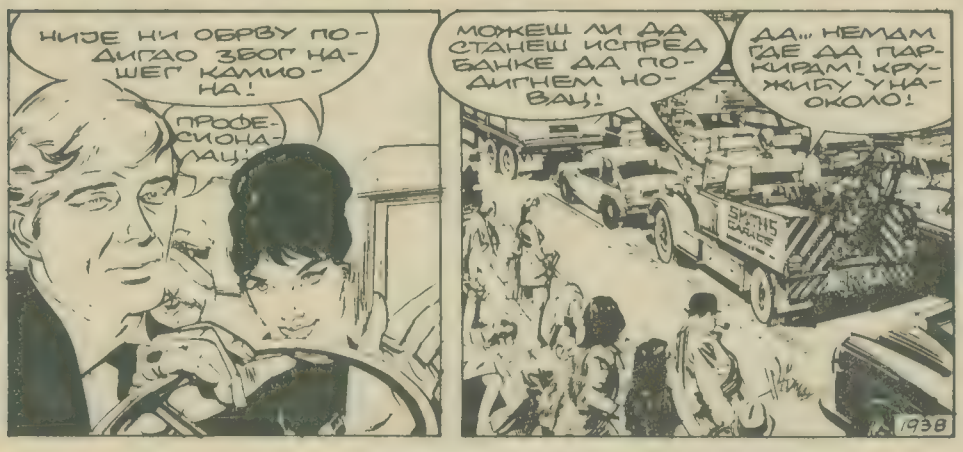
НИЈЕ НИ ОБРВУ ПОДИГАО ЗБОГ НАШЕГ КАМИОНА!
ПРОФЕСИОНАЛАЦ!
МОЖЕШ ЛИ ДА СТАНЕШ ИСПРЕД БАНКЕ ДА ПОДИГНЕМ НОВАЦ!
ДА... НЕМАМ ГДЕ ДА ПАРКИРАМ! КРУЖИЋУ УНАОКОЛО!
SMITH'S GARAGE
1938

У БАНЦИ...
ДОБАР ДАН!
КАРТЕРЕ! АЛ' СТЕ ПОЦРНЕЛИ!
БИО САМ НА ОДМОРУ СА ЖЕНОМ И ДЕЦОМ! СЈАЈНО СМО СЕ ПРОВЕЛИ...
ОХ! ИЗВИНИТЕ ЗА ТРЕН...
1939

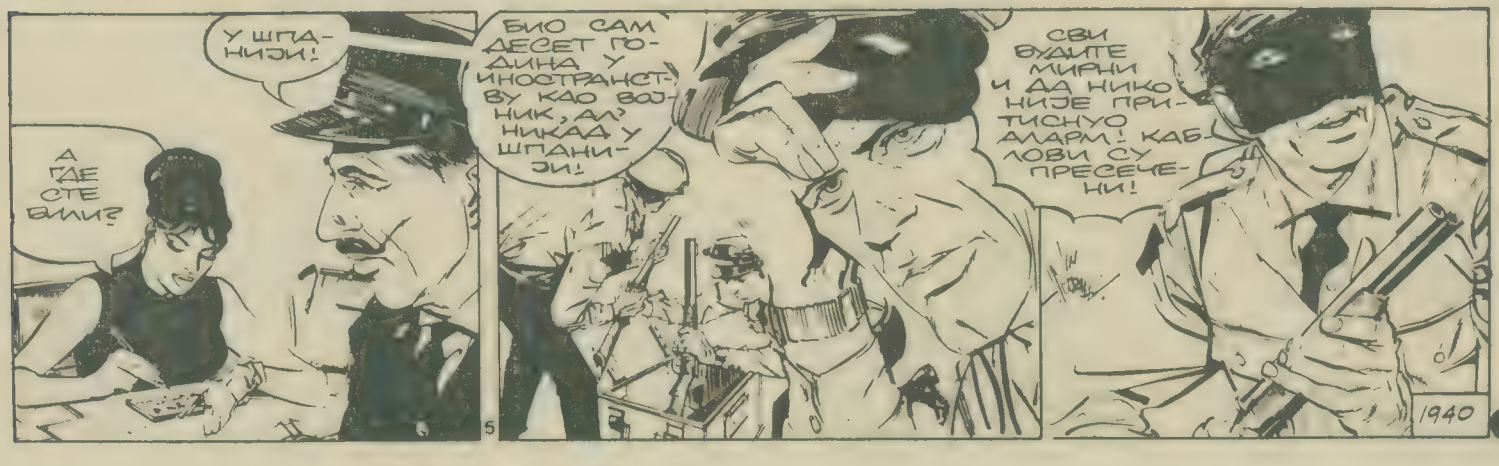
У ШПАНИЈИ!
А ГДЕ СТЕ БИЛИ?
БИО САМ ДЕСЕТ ГОДИНА У ИНОСТРАНСТВУ КАО ВОЈНИК, АЛ' НИКАД У ШПАНИЈИ!
СВИ БУДИТЕ МИРНИ И ДА НИКО НИЈЕ ПРИТИСНУО АЛАРМ! КАБЛОВИ СУ ПРЕСЕЧЕНИ!
1940

ПЉАЧКУ СУ ИЗВЕЛИ ЉУДИ У УНИФОРМИ ЧУВАРА...
БЕЗ ПАНИКЕ! ПОЛОЖИТЕ САВ НОВАЦ НА ШАЛТЕР!
ДО ДЕТАЉА ИСПЛАНИРАНО... И СТАЛОЖЕНО... ПРАВИ ПРОФЕСИОНАЛЦИ!
1941
СВЕ ЈЕ ИШЛО ГЛАТКО...
НИ ЈЕДАН ЈЕДИНИ ПОГРЕШАН ПОТЕЗ...
КАД СЕ ОКРЕНЕМ, ЛЕЗИТЕ НА ПОД!
ДА МИ СЕ ДОКОПАТИ ОНОГ ОРУЖЈА...
НЕ!
1942
НЕМОЈТЕ! НЕМАТЕ ШАНСЕ!
МОДЕСТИНЕ МОЛБЕ БИЛЕ СУ УЗАЛУДНЕ...
МОРАМ! ТО МИ ЈЕ ПОСАО! ВИ БУДИТЕ СПРЕМНИ...
САД!
КАРТЕР ЈЕ ЗГРАБИО ТЕШКУ ПЕПЕЛАРУ...
943
ЗА ТО ВРЕМЕ ВИЛИ ЈЕ КРУЖИО И ЧЕКАО МОДЕСТИ...
ЈОШ ЈЕ НЕМА! ОБРНУЋУ ЈОШ ЈЕДАН КРУГ...
У БАНЦИ СУ ОДЈЕКНУЛИ ПУЦЊИ...
ОХ!
НИ МАКАЦ!
НОСИТЕ КОВЧЕГ! ПОКРИВАМ ВАС!
1944

ВИЛИ ЈЕ ЧУО ПУЦАЊ...

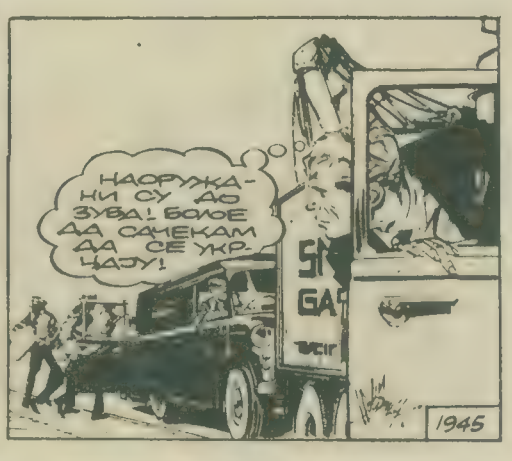

КОВЧЕГ ЈЕ УБАЧЕН, ПОДЧИКАШИ СУ СЕ УКРЦАЛИ...

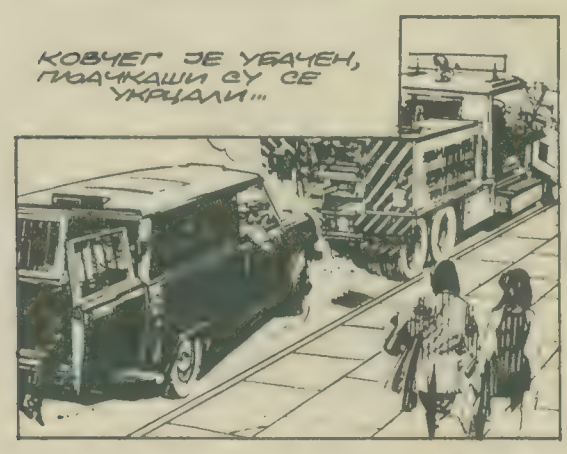

ВИЛИ ЈЕ КРЕНУО У РИКВЕРЦ...

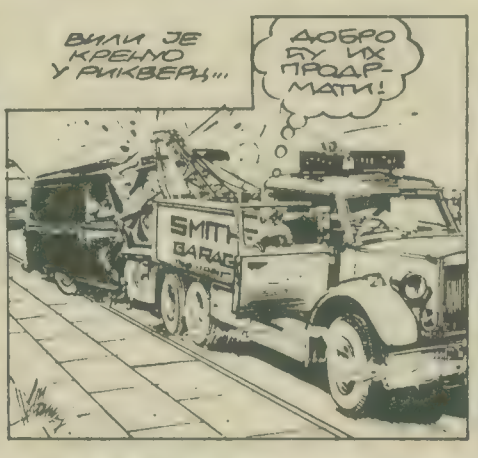

У КАМИОНЕТУ...

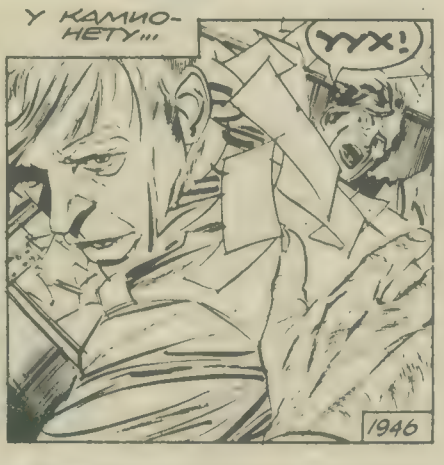

ОШАМУЋЕН ОД УДАРЦА, ВОЗАЧ ЈЕ ИСПАО КАД ЈЕ ВИЛИ ОТВОРИО ВРАТА...

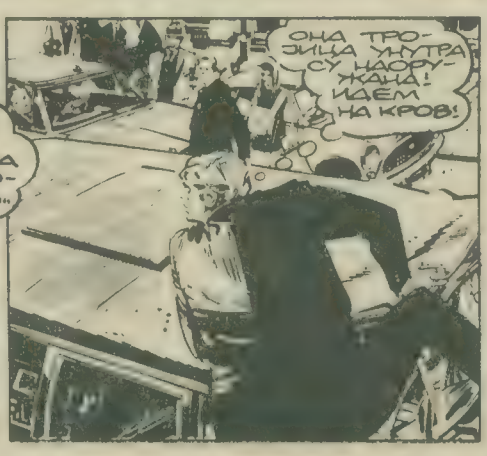

ЗАТИМ...

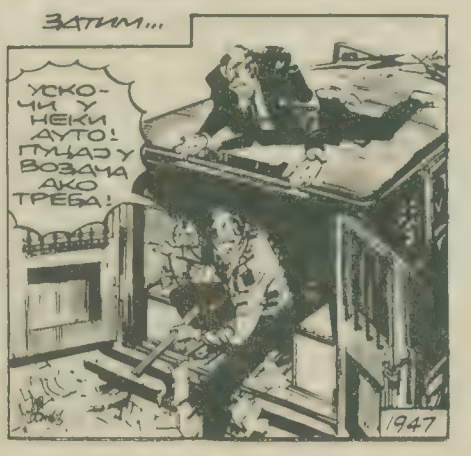

ВИЛИ ЈЕ БРЗО РЕАГОВАО...

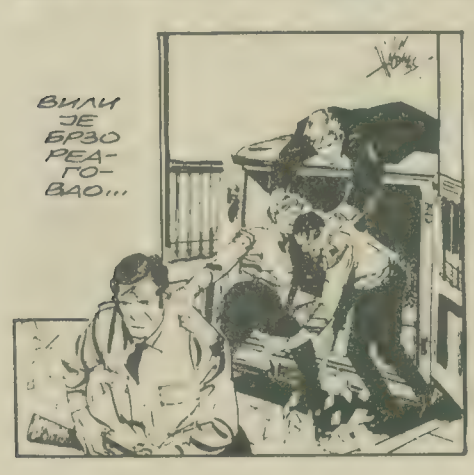

ОД ПУЦЊАВЕ ЈЕ ПРОШЛО САМО НЕКОЛИКО СЕКУНДИ...

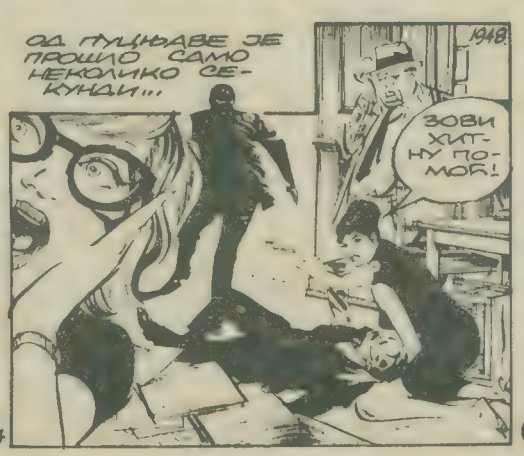

БЛАГАЈНИК ЈЕ ИЗЈУРИО НА УЛИЦУ...

ПОДАЧКА! ЧУВАР ЈЕ УБИЈЕН! УХВАТИТЕ ЛОПОВЕ!

ПОЛАКО! ЗАУСТАВЉЕНИ СУ!

Г... ГАРВИНЕ! К... КАКО?

ОНЕСВЕШТИЛИ СУ СЕ ОД ИСЦРПЉЕНОСТИ! ПОВРИНИТЕ СЕ ЗА НАС! И НЕ ПОМИЊИТЕ МОЈЕ ИМЕ!

Д... ДОБРО!

1949

УПЛАШИО САМ СЕ ЗА ТЕБЕ, ПРИНЦЕЗО!

ПОГОДИЛИ СУ КАРТЕРА! НИЈЕ ИМАО ШАНСЕ ПРОТИВ ТРОЈИЦЕ!

ЧЕТВРТИ ЈЕ ЧЕКАО У КАМИОНЕТУ! СРЕДИО САМ ИХ!

ЈЕСИ ЛИ? ОДЛИЧНО!

ВРАТИО СИ СЕ У ФОРМУ! МОРАМО МУ ПОМОЋИ!

ОХ! ИЗДИШЕ...

1950

КОД КАРТЕРОВЕ УДОВИЦЕ...

СВИ СТЕ ТАКО ЉУБАЗНИ ПРЕМА МЕНИ... ДА ЛИ ЈЕ БЕРТ НЕШТО РЕКАО ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ УМРО?

САМО - **ОБЈАСНИ МОЈОЈ ЖЕНИ!**

ДА ОБЈАСНИТЕ? КАКО ТО МОЖЕ ДА СЕ ОБЈАСНИ?

ПОКУШАЛА САМ ДА ГА ЗАУСТАВИМ, АЛИ МИ ЈЕ РЕКАО ДА ЗНА СВОЈУ ДУЖНОСТ!

1951

МОЈ БЕРТ ЈЕ БИО ИЗУЗЕТНО САВЕСТАН... БИО ЈЕ ВОЈНИК...

ЗНАМ...

БИО ЈЕ ВЕЛИКИ ПРОТИВНИК НАСИЉА И КРИМИНАЛА И УВЕК ЈЕ ГОВОРИО ДА СВАКО МОРА ДА СЕ БОРИ ПРОТИВ ТОГА!

КАД БИСМО СЕ СВИ УДРУЖИЛИ, ОНИ СЕ НЕ БИ УСУЂИВАЛИ ДА ПРАВЕ ГЛУПОСТИ - ГОВОРИО ЈЕ...

ДА, СВАКАКО!

1952

МОДЕСТИ И ВИЛИ СУ ПОСЕТИЛИ ИНСПЕКТОРА БРУКА...
НИСАМ ДАО ВАША ИМЕНА У ШТАМПУ! А ШТА ЋЕМО СА НАГРАДОМ?
ДАЈТЕ ЈЕ ГОСПОЂИ КАРТЕР!
ШТЕТА ШТО СЕ УБИСТВО ДОГОДИЛО ПРЕД ТВОЈИМ ОЧИМА ДА БИ ТЕК ОНДА ЧВРСТО ОДЛУЧИЛА ДА МИ ПОМОГНЕШ!
ТАЧНО! САД САМ И ЈА УВЕРЕНА! ЈЕСУ ЛИ ГИДАНКАШИ ПРОГОВОРИЛИ?
1953

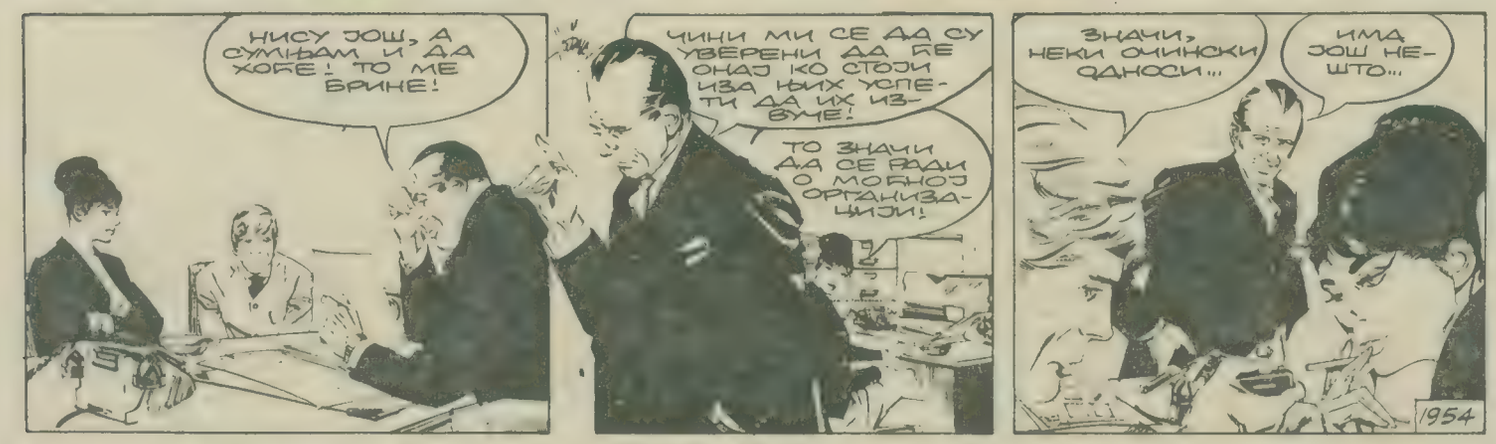
НИСУ ЈОШ, А СУМЊАМ И ДА ХОЋЕ! ТО МЕ БРИНЕ!
ЧИНИ МИ СЕ ДА СУ УВЕРЕНИ ДА ЋЕ ОНАЈ КО СТОЈИ ИЗА ЊИХ УСПЕТИ ДА ИХ ИЗВУЧЕ!
ТО ЗНАЧИ ДА СЕ РАДИ О МОЋНОЈ ОРГАНИЗАЦИЈИ!
ЗНАЧИ, НЕКИ ОЧИНСКИ ОДНОСИ...
ИМА ЈОШ НЕШТО...
1954

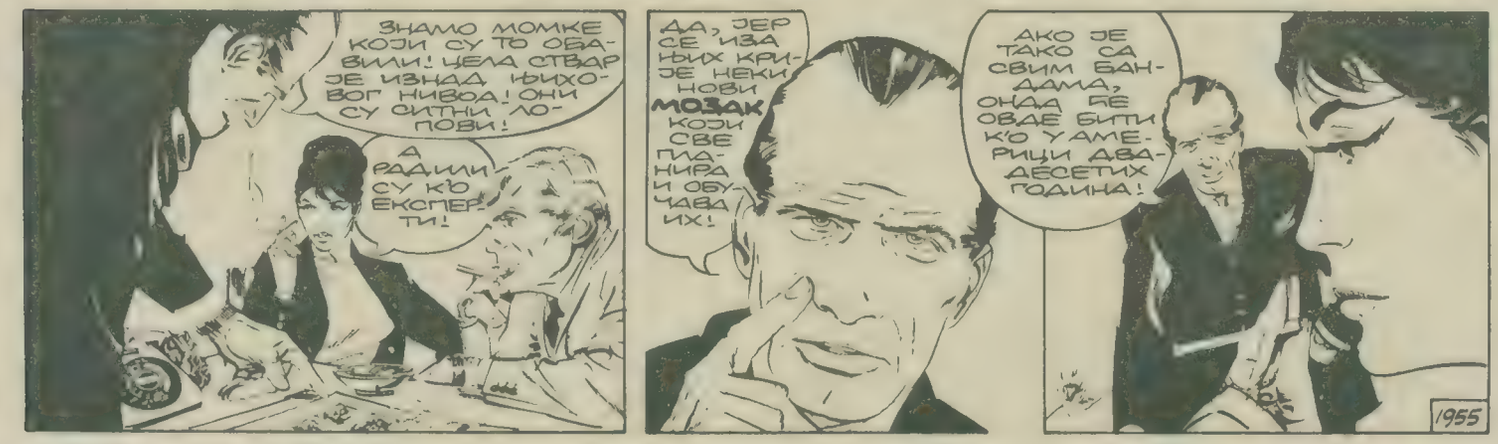
ЗНАМО МОМКЕ КОЈИ СУ ТО ОБАВИЛИ! ЦЕЛА СТВАР ЈЕ ИЗНАД ЊИХОВОГ НИВОА! ОНИ СУ СИТНИ ЛОПОВИ!
А РАДИЛИ СУ КЉ ЕКСПЕРТИ!
ДА, ЈЕР СЕ ИЗА ЊИХ КРИЈЕ НЕКИ НОВИ МОЗАК КОЈИ СВЕ ПЛАНИРА И ОБУЧАВА ИХ!
АКО ЈЕ ТАКО СА СВИМ БАНДАМА, ОНДА ЋЕ ОВДЕ БИТИ К'О У АМЕРИЦИ ДВАДЕСЕТИХ ГОДИНА!
1955

ШТА ЋЕШ АКО НЕ ПРОГОВОРЕ?
НЕЋУ МОЋИ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ!
УСТАЉЕНИ ДОСТАВЉАЧИ СУ ЗАНЕМЕЛИ... АЛИ ВИ ИМАТЕ ПРИСТУП У ОНЕ ДЕЛОВЕ ПОДЗЕМЉА У КОЈЕ МИ НЕМАМО!
ТРЕБА МИ БИЛО ШТА ШТО МЕ МОЖЕ НАВЕСТИ НА ТРАГ!
ПОКУШАЋЕМО НЕШТО...
1956

БИЋЕ ТО ДУГ И МУКОТРПАН ПОСАО!
ОХ, СИГУРНО ХОЋЕ!
МОРАМО БИТИ СТРПЉИВИ!
ДА РАДЕ К'О КРТИЦЕ, НИЈЕ БАШ ЊИХОВ СТИЛ!
НИЈЕ! ЗНАМ ЈА ЊИХ...
НЕШТО ЋЕ ВЕЋ СМИСЛИТИ ДА НАВУКУ ТЕ МОЗГОВЕ... А ОНДА ЋЕ БИТИ ГУЖВЕ...
1957

У МОДЕСТИНОМ СТАНУ...
АКО ТРЕБА ДА БУДЕМО ЖИВИ МАМЦИ, КОЈИ ЋЕ НАЈБОЉИ НАЧИН ДА ИХ НАМАМИМО У РИБОЛОВ?
МЕЦАЈ ТАЈ СОС! ЗАГОРЕЋЕ!
ОХ! ИЗВИНИ!
СЕЋАШ СЕ ОНЕ ПИЦЕРИЈЕ ПОШТЕ КАД ЈЕ ЛОМАКСОВА БАНДА УЗЕЛА СЕДАМСТО ПЕДЕСЕТ ХИЉАДА?
ДА! ОНИ СУ ПОХВАТАНИ, А ЛОВА НИЈЕ НАЂЕНА!
1958

НАДАМ СЕ ДА МОЖЕШ ДА ПРОТУРИШ ВЕСТ ДА МОДЕСТИ ЗНА ГДЕ СУ ПАРЕ?
МОГУ, АЛИ...
ОДЛИЧНО! ТОЛИКЕ ПАРЕ УЧИНИЋЕМО СЈАЈНИМ ЗАЛОГАЈЕМ!
ОПАСНО ЈЕ! БОЉЕ ДА ЈА БУДЕМ ТАЈ МАМАЦ
ЗАГОРЕЛО! ЕТО ШТА СИ УРАДИО! УПРОПАСТИО СИ ВЕЧЕРУ!
1959

ПОСЛЕ ОБЕДА...
АКО ПУСТИМ ТУ „БУВУ“ МОМЦИ ЋЕ ТЕ ИЗРЕШЕТАТИ ДА СЕ ДОМОГНУ ЛОВЕ!
ДУШО, ПРЕСТАНИ ДА ЦЕПИДЛАЧИШ!
СРЕДИЋУ ТО ТАКО ДА ИХ НАВУЧИМ ДО МЕСТА ГДЕ ЋЕШ НАС ТИ ЧЕКАТИ!
ГДЕ ТО?
ЈОШ НЕ ЗНАМ! НЕКО УСАМЉЕНО МЕСТАШЦЕ! МОЖДА ЈОРКШИР...
ДОНЕЋУ МАПУ!
1960.

ГЛАСИНА СЕ ШИРИЛА ПОДЗЕМЉЕМ...

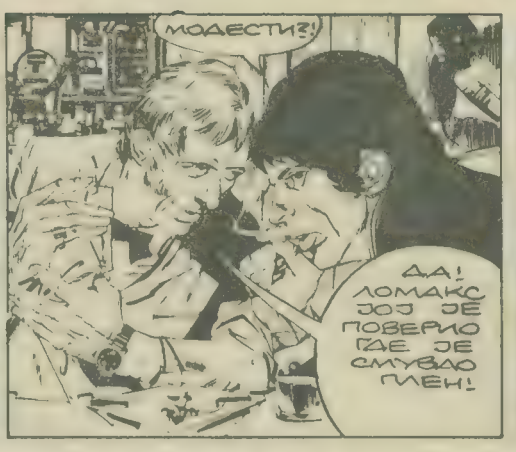
МОДЕСТИ?!
ДА! ЛОМАКС ЈОЈ ЈЕ ПОВЕРИО ГДЕ ЈЕ СМУВАО ПИЕН!

ОНА ГА НИЈЕ ТАКЛА!
НИКО НЕ ЗНА! У ШКРИПЦУ ЈЕ, АЛИ ИМА ЛОВЕ!
1961

КОЛА СМО ОСТАВИЛИ НА ЧЕТИРИ КИЛОМЕТРА ОДАВДЕ!

ДОВЕШЋУ ИХ ИЗ ОНОГ ПРАВЦА! ТИ ЧЕКАШ С ПИШТОЉЕМ! КАД ЗАПУЦАШ, ЈА СКАЧЕМ У ЗАКЛОН!

НАЂИМО ЗГОДНО МЕСТО, ПА ДА ОДРЕДИМО ВРЕМЕ И РАЗДАЉИНУ!
1962

ОВДЕ ЋЕМО САКРИТИ ДРУГИ ПИШТОЉ...

КАД ПРЂЕМ СТЕНУ, ЗАПУЦАЋЕШ ОДОЗГО! ЈА ЋУ ПУЦАТИ КРОЗ ОНУ ГУЖОТИНУ!
ПАЗИ, БИЋЕ ГУСТО!

ИПАК, ИМАЋУ ВИШЕ ШАНСИ ОД КАРТЕРА!
1968

КАД ОВДЕ СВЕ СРЕДИМО, ПРАВЦУ ЛОНДОН! ТИ КУПУЈЕШ КАРТУ ЗА ИНОСТРАНСТВО, А ДОЛАЗИШ ОВАМО!

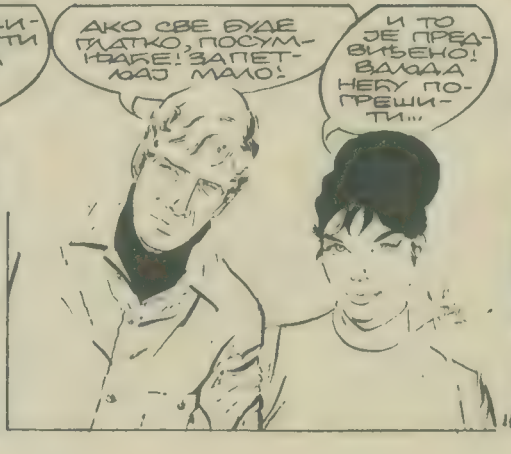
АКО СВЕ БУДЕ ГЛАТКО, ПОСУМЊАЋЕ! ЗАПЕТЉАЈ МАЛО!
И ТО ЈЕ ПРЕДВИЂЕНО! ВЛАДА НЕКУ ПОГРЕШИТИ...

ПЕТ ДАНА КАСНИЈЕ, У ФИЛМСКОМ СТУДИЈУ...
ОТВАРАМ САСТАНАК!
1964

СВИ ИМАТЕ ИЗВЕШТАЈ КОЈИ СЕ ТИЧЕ ЖЕНЕ ПО ИМЕНУ МОДЕСТИ БЛЕЈЗ!
АКО ЈЕ СВЕ ТАЧНО, ЛАКО ЋЕМО ДОБИ ДО ВЕЛИКЕ СУМЕ!
А ШТА НА ТО КАЖУ ОБАВЕШТАЈЦИ?
СВАШТА!
ПРВО, БЛЕЈЗ И ГАРВИН НИСУ ЛАК ЗАЛОГАЈ! ДРУГО, ТО ЈЕ ЗАМКА!
1965
ПРЕ ДВА ДАНА ГАРВИН ЈЕ ОТИШАО ЗА ПАРИЗ, А ОНДА У ХАМБУРГ!
ЗНАЧИ, БЛЕЈЗ ЈЕ САМА!
НИСАМ ВАМ ЈОШ СВЕ РЕКАО...
НЕ ПРАТИМО ДИРЕКТНО ГАРВИНА, АЛИ НАШИ ЉУДИ ЗАВИРУЈУ О ЊЕГОВОМ КРЕТАЊУ!
У ХАМБУРГУ ЈЕ ПРОВЕО ЧЕТИРИ САТА И КУПИО КАРТУ ЗА НАЗАД! СЛЕТЕО ЈЕ И НЕСТАО!
1966
ВИЛИ СЕ ЈАВИО ИЗ ЈОРКШИРА...
ЕВО МЕ, ПРИНЦЕЗО! ДОК СВИ МИСЛЕ ДА САМ У ИНОСТРАНСТВУ...
...БИЋУ НА ДОГОВОРЕНОМ МЕСТУ КРОЗ ДВАНАЕСТ САТИ!
ДОБРО! ЧЕКАЋЕШ СВЕ ДОК МЕ ТИ МОМЦИ НЕ ЗГРАБЕ!
МОЖЕШ ЛИ ДА КАМПУЈЕШ ТАМО КОЈИ ДАН?
СВАКАКО! ИМАМ СВЕ ШТО МИ ТРЕБА!
1967
ЧАК И АКО ЈЕ ЗАМКА, НЕ СМЕМО ПРОПУСТИТИ ТУ ЛОВУ!
ОСАМДЕСЕТ ОДСТО САМ СИГУРАН У ТО!
ЗАТО БУДИМО БРЗИ! ШЧЕПАЈМО БЛЕЈЗ И НАТЕРАЈМО ЈЕ ДА ОТКРИЈЕ СКРОВИШТЕ!
АКО НАМ КАЖЕ ДА ИДЕМО НЕГДЕ ГДЕ БИ ГАРВИН МОГАО ДА НАС ЧЕКА, ОНДА ДОДАЈТЕ И ОНИХ ДВАДЕСЕТ ОДСТО!
1968

МОДЕСТИ ЈЕ ОТИШЛА У ВИКЕНДИЦУ...

УНЕСИ МИ ПРТЉАГ, ПА МОЖЕШ НАЗАД У ГРАД, ВЕНГ!

А КАД СЕ ВРАТАТЕ?

ЈОШ НЕ ЗНАМ! АКО СЕ НЕ ЈАВЉАМ НА ТЕЛЕФОНСКЕ ПОЗИВЕ, ЗНАЈ ДА САМ ОТИШЛА НА НЕКОЛИКО ДАНА!

БУДИТЕ ОБАЗРИВИ!

ШТА ТИ ЈЕ? КАД САМ БИЛА НЕОБАЗРИВА?

НИСТЕ... АЛИ ГОСПОДИН ГАРВИН ЈЕ БИО ЗАБРИНУТ... А ОН ЈЕ ТАКАВ САМО КАД СТЕ ВИ У ПИТАЊУ...

1969

МОДЕСТИ ЈЕ СВАКОГ ЈУТРА ОДЛАЗИЛА НА ЈАХАЊЕ...

ВРЕМЕ ЈЕ ПРОВОДИЛА У САМОЋИ...

ТРЕЋЕГ ДАНА...

СТРАНАЦ... СУМЊАМ ДА БИ ПОСЛАЛИ САМО **ЈЕДНОГ** МОМКА!

1970

ИЗВИНИТЕ...

КАД ЈЕ ПОВУКЛА УЗДЕ...

СЕДИ ПОЛАКО И РУКЕ УВИС!

СВЕ ОДЈЕДНОМ?

НЕ ПРАВИ СЕ ПАМЕТНА!

МОРА ДА СУ ПОСЛАЛИ ЈОШ НЕКОГА...

1971

МОДЕСТИ ЈЕ ОБОЛА КОЊА И ОН СЕ ПРОПЕО...

МИРАН!

ПРЕТВАРАЛА СЕ ДА ЈЕ ИЗГУБИЛА РАВНОТЕЖУ И...

ОХ!

ПИШТОЉ МУ ЈЕ ИЗЛЕТЕО ИЗ РУКЕ...

1972

МОДЕСТИ ЈЕ...
...ИЗБЕГЛА УДАРАЦ...
АКО ПОКУША ДА УЗМЕ ПИШТОЉ, ЛАКО ЋУ ГА...
НЕ, НЕЋЕ...
...ОН ЈЕ ЗА БОРБУ ПРСА У ПРСА! ТО МУ ВИШЕ ЛЕЖИ!
1973
МОРАМ ГА ПРИМОРАТИ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ...
...АЛИ ЈЕ МОДЕСТИ НАПРАВИЛА КОЛУТ...
ОКРЕНУЛА МУ ЈЕ ЛЕЂА... МОМАК ЈЕ СКОЧИО...
...И НОГАМА ЈЕ СНАЖНО ОДБАЦИЛА НАПАДАЧА...
1974
ПАО ЈЕ ОНЕСВЕШЋЕН...
АКО ЈЕ ОДИСТА САМ, КАКО ЋУ...
ГОСПОЂИЦЕ БЛЕЈЗ, БИЛО ЈЕ ОДЛИЧНО! НЕ ВРИНИТЕ ЗА ПИШТОЉ!
САД ЈЕ БОЉЕ...
1975
ОДВЕШЋЕМО КОЊА У ШТАЛУ, ПА КРЕЋЕМО ОДАВДЕ...
ЏОН СТРИКЛЕНД, ПОЗНАТИЈИ КАО ШКОЛАРАЦ!
РЕКОРДЕР У ПРЕВАРАМА, ПРЕТЊАМА, УЏЕНАМА...
ТАЧНО! ИМАЈ ТО НА УМУ ДОК ТИ МОЈ ДРУГАР БУДЕ ВЕЗИВАО РУКЕ!
1976

МОДЕСТИ СУ, С ПОВЕЗОМ НА ОЧИМА, ДУГО ВОЗИЛИ КОЛИМА...

КАСНИЈЕ...

ДОШЛИ СМО ДО НАЈЗАНИМЉИВИЈЕГ ДЕЛА ЗА МЕНЕ!

СЕДИ!

ХВАТИЛИ СУ БЛЕЈЗ И РАДИЋЕ С ЊОМ НА ДРУГОЈ БИНИ!

1977

ПОСЛАЛИ СМО ЈЕДНОГ МОМКА И ОНА ГА ЈЕ СРЕДИЛА!

ТО НЕ ДЕЛУЈЕ КАО ДА ЈЕ ЖЕЛЕЛА ДА ЈЕ УХВАТИМО!

ЈОШ МИСЛИШ ДА ЈЕ ЗАМКА?

ИСУВИШЕ ЈЕ МУДРА ДА БИ СЕ ТО ТАКО ЛАКО УЧИЛО! ДА ВИДИМО КАКО ТЕЧЕ СЛЕДЕЋА СЦЕНА!

ВРЕМЕ ЈЕ ДА ПРОГОВОРИШ, ДУШО!

СВЕ, ЛЕПО И ЈАСНО! ДАКЛЕ...

1978

ПРЕ ДВЕ ГОДИНЕ ЛОМАКСОВА БАНДА ЈЕ ОПЉАЧКАЛА СЕДАМДЕСЕТ ПЕТ ХИЉАДА ФУНТИ...

ШТА ТЕ ЗАНИМА?

ДО МОЈИХ УШИЈУ ЈЕ ДОШЛО ДА ЗНАШ ГДЕ СУ САКРИЛИ ПЛЕН ПРЕ ХАПШЕЊА!

НЕ НАСЕДАШ ВАЉДА ГЛАСИНАМА?

ГЛАСИНАМА? ЗАР МИСЛИШ ДА ТИ ВЕРУЈЕМ?

1979

ГДЕ ЈЕ ЛОВА, ДУШО?

И ДА ЗНАМ, НЕ БИХ ТИ РЕКЛА!

МОЛИМ ТЕ ДА РАЗМИСЛИШ...

15

ПРИСЕТИ СЕ, ДУШО! ПОКУШАЈ!

1980

ЛОШЕ ВЕСТИ СТИГЛЕ СУ ДО СТУДИЈА...
БУТИ!
ПОЛАКО! ИМА ВРЕМЕНА!
МОДЕСТИ ЈЕ ПОДНОСИЛА УДАРЦЕ...
САД БУ ТЕ МАЛО ПРЕПУСТИТИ МОМЦИМА!
МИСЛИМ ДА ЈЕ БИЛО ДОВОЉНО УВЕРЉИВО...
981
ЗНАШ ЛИ САД ГДЕ СУ ПАРЕ, ДУШО?
ДОБРО, ПРОКЛЕТ ДА СИ! ЗНАМ!
СЈАЈНО! ЗНАО САМ ДА ЋЕШ СЕ СЕТИТИ; ПА, ГДЕ СУ ОНДА?
ГДЕ СУ...
...РЕЋИ БУ, АЛ' НЕ ТЕБИ!
982
ГОВОРИ, ИЛИ БУ...
РЕКОХ ДА ХОЋУ, АЛИ ПРАВОЈ ОСОБИ! А ТАЈ НИСИ ТИ!
РЕЦИ ШЕФУ, ДА МУ МОГУ УРУЧИТИ ЛОВУ! АЛИ САМО С ЊИМ ХОЋУ ДА СЕ НАГОДИМ!
О КАКВОЈ НАГОДБИ ПРИЧАШ?
ИДИ И ЈАВИ ШЕФУ, АКО НАС ВЕЋ НЕ СЛУША...
983
МОДЕСТИ ЈЕ ВЕЗДАНИХ ОЧИЈУ ИЗВЕДЕНА ИЗ ПОДРУМА СТУДИЈА...
ДА ВИДИМО ХОЋЕ ЛИ ТЕ ШЕФ ПРИМИТИ?
ПОДРУМ...А НИСМО СЕ ПОПЕЛИ УЗ СТЕПЕНИЦЕ...
ПОЛАКО... ЗАШТО СИ СЕ УКРУТИЛА?
ГЛАС МУ ОДЗВАЊА! НЕКА ВЕЛИКА ПРОСТОРИЈА...
НЕ ВУЦИ НОГЕ И ИСПРАВИ СЕ!
УЖАД? ДЕБЕЛИ КАБЛОВИ?
984

КРАЈ У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

Кроз игру и забаву научите највеће

МАЂИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! Успех загарантован 100%

ПОПУСТ 50%

ПОКЛОН: Мађионичарске новчанице, телепатске картице за читање мисли, реквизит путоказ, и по две различите збирке изабраних трикова уз сваку књигу

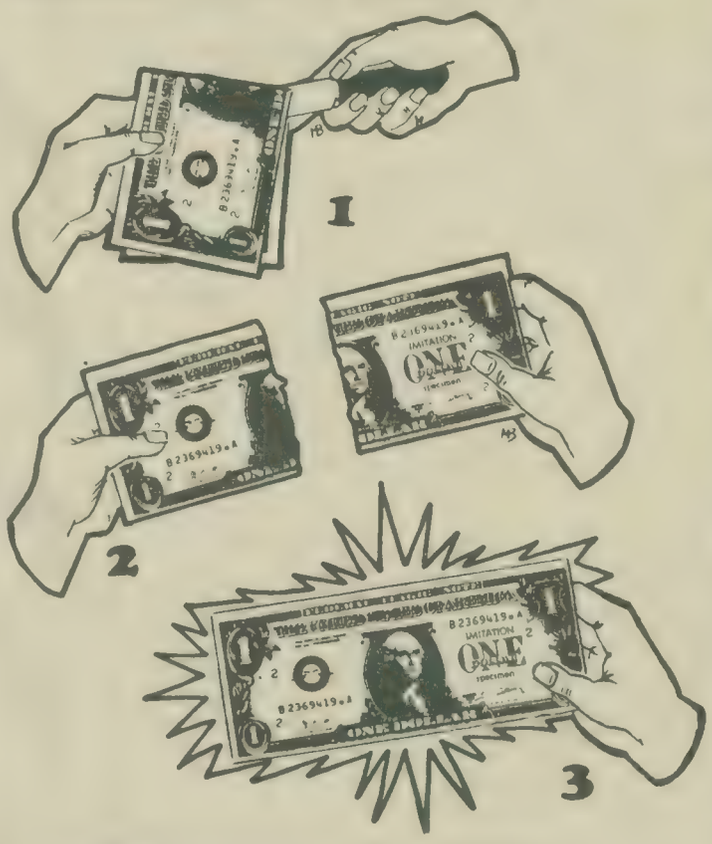

1. **МОДЕРНЕ МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ**
   са картама, новчићима, чашама, шибицама, новинама, коцкицама, канапима и другим реквизитима које сигурно имате код куће.
2. **МАГИЧНЕ РУКЕ**
   Садржи најбоље трикове света у последњих десет година – лако се изводе а ефекти су фантастични.
3. **ОДУШЕВИТЕ СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ**
   око 60 изабраних трикова са којима ћете забављати своје пријатеље. За сваког по нешто.
4. **СВЕ О ХИПНОЗИ (I ДЕО)**
   Како постати хипнотизер (II део)
   Савремен приступ хипнози, детаљно објашњен са практичним вежбама – прилагођене сваком за брзо и лако учење. Искусни професионалци открије вам све тајне и трикове за хипнозу.
5. **МАЂИОНИЧАРСКЕ КАРТЕ**
   (52 карте + објашњење) предивних 25 трикова и бићете прави мађионичар.

Цене су дате у немачким маркама – ви плаћате динарску противвредност на дан наруџбе.
Књиге 1, 2 и 3 су по 5 DM; књига 4–10 DM; карте су 12 DM.
Наручите писмом или телефоном. Шаљемо одмах. Плаћаћете по преузимању пошиљке поштару плус поштарину.
Адреса: „Интернационал", доставни реон 170, б.ј. 197/27. 11010 Београд 48
Телефон: 011/592-683 од 8 до 20 час.

BEOSOFT – *COMMODORE 64/128*

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за *Commodore* основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 10.000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ ФИЛМ	АУТО-МОТО ТРКЕ	ПОЧЕТНИЧКИ
АКЦИОНИ	ФИЛМСКИ ХИТОВИ	ПУЦАЧКИ
СВЕМИРСКИ	РАТНИ	СПОРТСКИ
ДЕТЕКТИВСКИ	БОРИЛАЧКИ	ИГРЕ СА ТОП-ЛИСТА
НИНЏЕ	ЛУНА ПАРК	НАЈБОЉЕ ИГРЕ ЗА Ц-64
ФУДБАЛ	ИГРЕ НА СНЕГУ	КОШАРКА
ЖИВОТИЊСКО ЦАРСТВО	ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1990
НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1991	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1992	ВЕСТЕРН
АВАНТУРИСТИЧКИ	ОЛИМПИЈАДА	ПОРНО
ДРУШТВЕНИ	СИМУЛАЦИЈЕ ЛЕТЕЊА	ЕНГЛЕСКИ ФРАНЦУСКИ НЕМАЧКИ
ХИТОВИ ОКТОБРА	ХИТОВИ НОВЕМБРА	ХИТОВИ ДЕЦЕМБРА

ИЗАБЕРИТЕ 3 КОМПЛЕТА И ДОБИЋЕТЕ ЈОШ 3 БЕСПЛАТНО (ОКО 150 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА)

6 комплета на 3 касете)

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 4 DEM (динарска противвредност на дан испоруке). Снимамо на SONY касетама. ПТТ трошкове сноси купац. Пошиљку добијате за 2 – 3 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом.

НАРУЏБЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

.....

.....

.....

име и презиме место и поштански број

.....

улица и број

.....

БЕОСОФТ, ПОШТАНСКИ ФАХ 25

11050 Београд 22 ☎011-421-355 и 429-848

Радно време: од 08 до 21 сваког дана

Велики ликовни наградни конкурс »ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА« и ТВ ПОЛИТИКЕ на тему:

МИ СМО ЗА МИР

На основу два најбоља ликовна рада у 1993. години штампаће се две поштанске марке. Доларске награде за ученике, професоре и учитеље, екскурзија за најбоље одељење, телевизори за школе!

Награде ће се поделити у посебној емисији ТВ Политика, априла 1993.

☞ ЗБОГ ВЕЛИКОГ ИНТЕРЕСОВАЊА ЗА ЛИКОВНИ КОНКУРС НА ТЕМУ »МИ СМО ЗА МИР« У ОВОМ БРОЈУ ПОНОВО ОБЈАВЉУЈЕМО КУПОНЕ 3 И 4 И ТАЛОН!

НОВИ РОК ЗА СЛАЊЕ РАДОВА ЈЕ 8. ЈАНУАР 1993. ГОДИНЕ!

Велики ликовни наградни конкурс на тему МИ СМО ЗА МИР, за ученике свих основних и средњих школа на територији СР Југославије, завршава се ове недеље!

Због великог занимања читалаца у овом броју објављујемо поново купоне број 3 и 4, као и нови ТАЛОН.

Правила конкурса:

Ваш задатак је исти. Сакупите сва четири купона и налепите их на ТАЛОН. Талон са купонима треба налепити на полеђину ликовног рада.

Ликовни радови треба да стигну на нашу адресу У ЗАЈЕДНИЧКИМ ПОШИЉКАМА ШКОЛА НАЈКАСНИЈЕ ДО 8. ЈАНУАРА 1993.ГОДИНЕ, до 12 часова, на адресу:

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
Македонска 29, 11001
БЕОГРАД, п. фах 124
са назнаком: »за конкурс МИ СМО ЗА МИР«.

На конкурс могу да се шаљу и појединачни радови, али тада конкуришете само за појединачне награде и онемогућујете да ваше одељење, школа, професор или учитељ освоје неку од награда.

Награде о којима смо детаљно писали у претходним бројевима морају се прихватити како су у правилима конкурса назначене.

ТАЛОН

ОСНОВНА ШКОЛА | СРЕДЊА ШКОЛА
заокружите

Име и презиме _____

Школа _____

Место и поштански број _____

Улица и број _____

Разред и одељење _____ Телефон школе _____

Наставник / учитељ ликовног _____

НАПОМЕНА: Талон са купонима налепите на полеђину рада. Цртеже шаљите у заједничким пошиљкама на адресу: »ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК«, Македонска 29, 11001 Београд, п.п.124, са назнаком »за конкурс МИ СМО ЗА МИР«

ПОСЛЕДЊИ ИНДИЈАНСКИ ХЕРОЈИ

БИК КОЈИ СЕДИ

Велики поглавица Сијукса изишао је из шатора окружен полицијом. Његов син Гавранова Канца му је довикнуо: „Говорио си да се никада нећеш предати, а сада те одводе пљавци полицајци!" Поглавица је одвратио: „Ко каже да сам се предао?" и зграбио је пушку

Бик Који Седи, поглавица индијанског племена Сијукса, родио се између 1830. и 1835. године у племенској заједници Ханк-Папа. О њему су по Дивљем западу кружиле разне, некад измишљене, чешће истините приче. Многи су га сматрали најбољим вођом и ратником кога су Сијукси икада имали, други су му замерали верску заслепљеност и фанатизам, неки су чак мислили да је пророк.

Бели Американци нису презали од клевета када је било потребно да оцрне свог опасног непријатеља Бика Који Седи, али нико живи није могао да му порекне храброст, мудрост и љубав према напаћеном индијанском народу. Црвени ратници увек су у овом свом вођи гледали хероја и јунака над јунацима.

Злато кршн уговор

Уговор у Ларамију потписан 1868. између Американаца и Индијанаца гарантовао је Индијанцима да ће Црни брегови у јужној Дакоти остати њихови докле год буде траве на пашњацима. Али, 30. јула 1874. у Френч Крику на Црним бреговима пронађено је злато!

Са свих страна нагрнули су копачи и разни авантуристи жељни богатства, а америчка влада није ништа предузела да ову најезду заустави мада ју је уговор на то обавезивао. Индијанци су морали да се боре да би одбранили и сачували своју земљу и племена Сијукса и Чејена ујединила су се на челу с Биком Који Седи, Лудим Коњем, Мрњом и осталим поглавицама.

БИК КОЈИ СЕДИ

Када је америчка влада за то чула, послала је комисију да преговара о куповини Црних брегова. Индијанцима су нудили шест милиона долара у готовом или по четири стотине хиљада долара годишње док се ова сума не испуни. Индијанци су знали вредност своје земље и тражили су педесет милиона долара што није било нимало претерано. На то су Јенки против „прљавих грамзивих црвенокожаца" послали војску на челу с генералима Круком, Гибоном и Теријем.

Трагови су водили у клопку

У војсци генерала Терија налазио се и пуковник Џорџ Армстронг Кастер, млад, веома леп и амбициозан човек, али необично окрутан и саможив. Кастер је био васпитан да мрзи Индијанце и да их сматра нижом расом. Када је напунио осамнаест година, отац га је уписао у војну ададемију Вест Поинт коју је завршио као последњи у класи.

Чин је добио 1861. а у борбу против Индијанаца пошао је не би ли се на неки начин прославио. Са собом је повео и једног новинара, уредника листа „Трибјун", да описује његове победе над Биком Који Седи и Лудим Коњем.

Када је војска генерала Терија наишла на индијанске трагове код ушћа реке Биг Хорн, командант је рекао Кастеру: „Ви пратите траг и уколико, као што претпостављам, води до Литл Биг Хорна, тамо сачекајте генерала Гибона. Ништа не предузимајте пре генераловог доласка уколико не буде преко потребно. У сваком случају, о свему ме обавештавајте!"

И тако је пуковник Кастер кренуо уз Биг Хорн, притоку реке Јелоустоун, с главом у облацима, маштајући о будућој слави и не помишљајући да су Индијанци намерно оставили трагове да би белце намамили у клопку.

Кастер се ипак прославио

Сијукси и Чејени улогорили су се на обалама Литл Биг Хорна, притоке Биг Хорна, у подножју истоимених планина, и чекали. А Кастеру ни на ум није падало да се придржава наредбе добијене од генерала Терија. Чим је избио на реку, окупио је своје сараднике и рекао им: „Напашћемо север, југ и центар. Ви ћете, Рено, командовати северним нападом, ви, Бентоне, држите центар, а ја ћу напасти јужну страну!" Рено и Бентон добили су по три чете коњаника, Кастер је узео пет чета, укупно двеста тринаест људи.

Када је индијански извиђач Полужуто Лице, који се налазио у америчкој војсци, сазнао за Кастерову одлуку, отишао је код њега и рекао му: „Ја познајем Сијуксе и Чејене. Дозволи ми да ти дам савет: не дели војску јер овде има много Индијанаца". Кастер му је одговорио: „Ти буди извиђач, а мени препусти да бринем о рату и борбама!"

На то је Полужуто Лице промрмљао себи у браду: „Онда се треба припремити за смрт!" Касније, када је битка већ била завршена, Бик Који Седи је казао: „Нисам ја убио Кастера, он је сам тражио смрт. Јурио је као лудак и ништа није мислио!"

И заиста, Кастер је био убеђен да Индијанци спавају дубоким и мирним сном и рекао је пре напада својим људима: „Сви непријатељи су утонули у сан. Битка ће бити готова за неколико минута!"

Кастерову несмотреност и брзоплетост први је платио мајор Рено који се изненада нашао у клопци. Тада је, под кишом стрела и метака, наредио да се војска по сваку цену повуче до оближњег, колико-толико заштићеног пропланка. Уз пут је изгубио тридесетак људи, али је остале спасао сигурне смрти. Рено је одлучио да на том пропланку сачека крај борбе и није ни трепнуо када му је Кастер по извиђачу поручио: „Пожурите, потребно нам је хитно појачање!"

Погибија код Литл Биг Хорна

Пошто су Реноове чете нагнали у бекство, Индијанци су се свом снагом бацили на Кастера. Капетан Бентон је брзо схватио шта се догађа, одбио је да пође у лудачки напад и заобилазним путем се, са својим људима, придружио Реноу. Претходно је, по ађутанту, јавио генералу Теријеу да хитно пошаље појачање.

Пуковник Кастер је у јарузи узалуд чекао Реноову помоћ. Мајору Реноу се касније, због отказивања послушности пуковнику Кастеру, судило, али је ослобођен пресудом коју нису потписале све судије.

Сукоб код Литл Биг Хорна је један од најжешћих који се икада одиграо између Американаца и Индијанаца и заувек је ушао у америчку историју. Индијанци су се бесно борили а предводио их је Луди Коњ док се Бик Који Седи волшебним речима обраћао боговима.

И амерички војници супротстављали су се храбро, а Кастер се понео као прави херој из приче. Када су сви његови борци изгинули, он је остао сам међу непријатељима машући сабљом изнад главе. Са сабљом у руци је и пао погођен смртоносним хицем.

Као да је устао из мртвих

Ево шта је поглавица Дрвена Нога рекао о последњим тренуцима ове крваве битке: „Чим се главнина индијанске војске састала у малој долини где су пали последњи бледолики војници, догодило се нешто веома необично. Изгледало је да су сви бледолики мртви, али се један од њих изненада подигао ослањајући се на лево колено. Добро сам га видео. Гледао је унезверено и видело се да је тешко рањен. У десној руци стезао је пушку. Многи Индијанци посматрали су га са страхом као да се изненада из вечних ловишта вратио међу људе. Тада му је пришао један црвени ратник, зграбио пушку и испалио му хитац у лице. Био је то последњи војник убијен код Литл Биг Хорна где су изгинули сви наши непријатељи!"

Бес Индијанаца, опијених победом, поштедео је само Кастера, толико је било дивљење које је његово јунаштво код њих изазвало. Пошто су прописно скинули скалпове свим осталим војницима и официрима, Чејени и Сијукси навалили су на војску Реноа и Бентона чији би крај био сличан Кастеровом да се неко није сетио да запали траву и жбуње. Како је ветар дувао према Индијанцима, пожар се брзо проширио до места одакле су они припремали напад. У забуни која је настала амерички војници искористили су прилику и побегли.

Игра духова

После битке код Литл Биг Хорна из Вашингтона су уследиле крваве одмазде које су брзо-сломиле отпор индијанских племена. Индијанци су тада потражили утеху у религији и мистицизму. Нова религија названа је „Игром духова" а њен творац био је млади врач из племена Пајута коме се привидело велико индијанско божанство.

Божанство му је поручило да ће се преци Индијанаца вратити из вечних ловишта, да ће бизони поново трчати по пољима, да ће бледолики уљези бити истерани. А, да би се то догодило што пре, Индијанци треба да играју обредне игре и говоре тајанствене речи.

„Игра духова" се брзо раширила и донела нову наду Индијанцима који су умирали по прљавим нездравим резерватима од глади и болештина. Врач је рекао Чејенима: „Морате бити стрпљиви. Не смете никога да нападате, да ратујете и чините зло. Једнога дана све ће вам бити плаћено!"

Тако су племена која су прихватила нову религију одустала од сваког отпора. Јенки су то одмах осетили и, да би убрзали догађаје, забранили „Игру духова". Индијанци нису послушали и тада је ухапшен најугледнији присталица нове религије велики поглавица Бик Који Седи.

Крај епохе код Вундид Нија

У ноћи 14. децембра 1890. четрдесетак људи из индијанске полиције у служби Американаца, на челу с Биковом Главом, дошло је у Стендинг Рок близу Гренд Ривера где је живео Бик Који Седи. „Твоји људи", рекао му је Бикова Глава, „раде нешто што закон забрањује. Сада су у шуми и играју забрањену игру. Због тога морамо да те ухапсимо!"

Бик Који Седи налазио се у свом шатору са женама и седамнаестогодишњим сином Гаврановом Канџом. Није се бунио, само је рекао: „Пустите ме да се обучем. Хоћу да узмем своје најлепше одело". Тада су жене почеле полако да га облаче и минути су пролазили. Када је Бик Који Седи био готов, „Игра духова" увелико се завршила и ратници су се окупљали испред његовог шатора.

Бик Који Седи изишао је окружен полицајцима. Напољу је чекало сто шездесет индијанских ратника. Гавранова Канџа је довикнуо оцу: „Говорио си да се никада нећеш предати, а сада те одводе прљави полицајци!" А Бик Који Седи је одвратио: „Ко каже да сам се предао?" и зграбио је пушку.

То је био знак за општу узбуну. У метежу који је настао погинуо је и славни поглавица Бик Који Седи. Хитац једног полицајца погодио га је право у лице.

Две недеље касније амерички војници су, код места Вундид Нија, поклали много Индијанаца, њихове жене и децу. То је био један од најзверскијих покоља у историји америчког континента и коначно је угушио сваки отпор црвених ратника. Тако се са Биком Који Седи завршава права историја поносног индијанског народа. ***Бојана Дожић***

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

ОПРЕЗ, СВЕЖЕ ЈЕ!

Овај наслов се, веровали или не, односи на свеже поврће. Дакле, пазите: уз све витамине које ћете у сласт појести са, рецимо, зеленом салатом, врло је вероватно да ћете у организам унети недозвољено високу количину једињења нитрата који, по тврђењу немачких научника, могу озбиљно да угрозе здравље. Испитујући зелену салату узету током зимских месеци из разних продавница, открили су да половина узорака садржи преко 1500 милиграма нитрата, а дозвољена граница је само 225 дневно.

Сами по себи нитрати нису опасни, али то постају кад их биљке прераде у отровне нитрите који у мањој количини утичу на снижавање крвног притиска и ширење крвних судова, а могу утицати на способност крвних зрнаца да преносе неопходни кисеоник. У неким случајевима чак ако извесна количина нитрита доспе у дечји организам, може да доведе до гушења. И баш кад су у питању деца, посебно бебе, треба знати да свеже поврће садржи извесну количину нитрита, али се она разликује од једне до друге биљке.

Тако, на пример, низак постотак овог једињења имају кромпир, краставац, парадајз, паприке, шаргарепа, шпаргла и празилук, док истовремено све врсте салата, за које смо до сада веровали да су извор здравља, имају висок проценат нитрита, без обзира где су гајене.

И зато, опрез са зеленом салатом, спанаћем, можда су деца у праву што га не воле, цвеклом, ротквом. Поготову треба пазити да се ниједно од овог поврћа не чува дуже од два дана у фрижидеру јер претварање нитрата у нитрите почиње чим се биљка убере. Уосталом, нема те домаћице која не зна да се припремљени спанаћ не подгрева, али је знатно мањи број оних које знају због чега. Ствар је, једноставно, у томе што свако ново загревање поврћа подстиче стварање токсичних нитрита из иначе безопасних нитрата.

ОД ПАМТИВЕКА НА ЦЕНИ

Најстарији тепих за који се зна потиче из 6. века пре нове ере, а нађен је у једном гробу у планинама централне Азије. По начину ткања и шарама није тешко закључити да је настао у Персији. Занимљиво је да се уметност прављења тепиха приписује номадским народима чији су обавезни део покућства чинили и мали разбоји који су се лако расклапали. Разуме се да су и теписи ткани на њима били мали, без [illegible] јер није било времена да се смишљају, већ ћилими у градовима су постајали услови да се [illegible] од длаке неких животиња. Вредност и квалитет, самим тим и цена, зависе од броја [illegible] тепиха.

Д. Д.

ХЛЕБ, УЗРОК АСТМЕ?

Наука нас свакодневно бомбардује разним открићима о томе шта је здраво а шта није. Једно од најновијих односи се на – хлеб. Та намирница, без које је живот, нарочито на нашим просторима, незамислив, није изгледа сасвим безопасна. Недавно је група немачких научника обзнанила да ензими (органски азотни спојеви по грађи слични беланчевинама), који се додају хлебу да би унутра био мекши а споља хрскавији, могу код неких људи да изазову алергију у виду осипа на кожи, кијавице, па чак и напада бронхијалне астме.

Разуме се да су ове тврдње изазвале праву буру протеста у редовима пекара.

Тачно је да они користе поменуте ензиме, кажу, али њихове лабораторије показују да се деловање тих ензима неутралише током печења хлеба. Међутим, ни научници се нису дали. Они су у једној телевизијској емисији, црно на бело, доказали да убризган екстракт добијен из хлебних мрвица доводи до појаве црвенила коже – дакле, до несумњиве реакције. Осим тога, кажу они, лекарима је добро позната такозвана пекарска астма за коју је сад потпуно јасно шта је изазива. Ако су ензими са којима се прави хлеб заиста потпуно нешкодљиви, зашто је онда само у току једне године чак 377 пекара оболелих од астме тражило да им се исплати одштета због професионалног обољења. На ово питање научника нико из пекарске индустрије није умео да дâ одговор.

Илустровао: Зоран Петкановић Петко

КАРИЈЕРЕ: Мадона

ИМАМ СВОЈУ МИСИЈУ

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ: X

На тржишту се најпре појавила књига „Секс" у којој Мадона на 128 страна кроз фотографије приказује своје сексуалне фантазије. Она је припремила текст, а слике су настале у сарадњи са врхунским фотографима. Књига је изашла у тиражу од 750.000 и, као и обично, шокирала јавност.

● Зашто сте урадили ову књигу? Жене у вашем послу понекад се скидају или су присиљене да то чине на почетку каријере, али кад успех дође често жале због тога...

– Никада ме није занимало шта други раде. Где пише да се сопствена памет и сопствено тело не могу користити од почетка до краја каријере? Ова књига је потекла из моје главе. У њој видим себе као глумицу. Ту имам своју улогу, замислила сам лик девојке која се зове Дита Парло и она прича у књизи. Књига је као и свака друга а ја сам одабрала овај начин да кажем оно што желим. Нешто од тога је из мог искуства, нешто сам измислила, а ту су и приче које сам чула од других. Као и код сваког другог ко се бави фантастиком, границе између стварног и измишљеног нема. Зато и постоји лик Дите Парло јер то није књига о мом животу, а што јавно урадим публика обично повезује са мојим приватним животом.

Када смо снимали документарац „У кревету са Мадоном" сви су ми говорили: О, Боже, зашто желиш да људи сазнају све о теби, шта ћеш после да радиш? Одговорила сам: Ако се у том филму налази све што о мени може да се сазна, онда би требало да се убијем. Тај филм јесте документаран, али је много тога у њему изрежирано. Неки делови су истинити, а неке смо исфолирали и није било важно да публика сазна шта је стварно а шта не.

Ове сезоне Мадона нуди својој публици књигу „Секс", албум „Еротика" и филм „Boby Of Evidence". Тим поводом дала је низ интервјуа из којих преносимо неке делове

Иако се у тренутку када је разговор вођен Мадонин нови филм још није појавио у биоскопима, новинари су већ почели да га критикују због тога што му је тема насиље. То се, наравно, не свиђа Мадони.

– Насиље свуда постоји – каже она. – Постоји емоционално насиље. Људи једни друге уништавају како речима, тако и пиштољима. У мом филму постоје сцене насиља само зато што он говори о једној прилично агресивној вези мушкарца и жене.

● Да ли код вас постоји стална жеља да шокирате људе:

– То је питање с којим долази већина новинара. Они кажу да ја нисам уметник! Ствар је у томе што знам добро да продам све оно што направим, а уз то волим да шокирам друге, док новинари потцењују све што урадим или кажем. Међутим, ако је једини циљ мог рада да запањим, зашто људи на то обраћају пажњу, како сам онда успела да се тако дуго одржим на сцени? Зато што увек имам нешто да кажем. Када више не будем имала шта да кажем, заћутаћу и повући се. Зато све то нема никакве везе са шокирањем. Ја имам своју мисију.

● У потпуности контролишете своју музичку каријеру, али с филмом је другачије, тамо други одлучују.

– Тачно, на филму је редитељ најважнији и то је потпуно другачије од мог начина рада. Посветићу се много више филмској продукцији. Можда ћу почети и да режирам. За сада сам сигурна да нећу глумити у првом филму који будем режирала. Људи који глуме и режирају у исто време заслужују златну медаљу. Гледала сам када је Ворен Бити режирао и глумио у „Дику Трејсију" и није ми јасно како је успевао све то да изведе јер са филмом се никад не зна. Долуше, већина филмова у којима сам се до сада појављивала били су заиста добри, али, морам признати, „Shanghai Surprise" и „Ко је та девојка" били су очајни. Онда се људи ухвате за та два филма и кажу како сам грозна глумица и како би ми требало забранити да се појављујем у филмовима. А ако погледате каријеру било ког глумца, јасно је да је сваки имао лоших филмова. Тада сам заноћињала каријеру и нисам знала шта треба да радим. Ја сам прва особа која тако нешто признаје.

● Себе описујете као уметницу. Зашто не употребљавате израз „забављачица"?

– Зато што ја не забављам увек. Понекад разбесним друге, провоцирам, расплачем, засмејем их или узнемирим. А забављач је нешто сасвим друго. По мом мишљењу, он не мора да има везе са стварношћу, он помаже људима да забораве. А то у сваком случају није једина ствар коју ја нудим. Мислим да своју публику учим нечему и мислим да сам уметник.

● Да ли сте ви срећна особа?

– Имам срећан живот и задовољна сам због онога што радим. Наравно, као и сви остали имам тренутке туге и то је добро јер како бих имала праву слику о својим осећањима када бих 24 часа дневно била срећна. Могу да кажем оно што мислим и добро је што сам уметник такозване главне струје. Хоћу да кажем, имам велики утицај и пуно људи занима оно што радим. Али, не мислим да моје идеје припадају тој главној струји и зато је необично што сам толико популарна. Већина људи који постигну оно што сам ја успела желе ту и да остане, пристају да играју по правилима. Што више се попнеш, мање су шансе које ти се пружају. То важи за сваког. Оног часа када сам постала веома популарна изгубила сам могућност да контролишем слику коју људи имају о мени. Једини који сам успела био је пародија онога што су направили од Мерилин Монро. Доказ да ипак могу да радим врло различите ствари.

WHEN HEROES GO DOWN

When heroes go down
they go down fast
so don't expect any time
to Equivocate the past
When heroes go down
they land in flame
so don't expect any
slow and careful Settling of blame
I heard you say
you look out for the feet of clay
that someone will be falling next
without the chance for last respects
you feel the disappointment
When heroes go down
man or woman revealed
you can't expect any kind mercy
on the battlefield
When heroes go down
man or woman revealed
do you show any kind of mercy
on the battlefield?

МУЗИЧКА ПОШТА

Драги Забавниче,

Обожавам групу „Гарави сокак", па те молим да напишеш адресу њиховог солисте Бането Крстића!

Јелена из Војке

Најбоље је да му пишеш на адресу његове дискографске куће: ПГП РТБ, Македонска 21, Београд, са назнаком: за Бането из „Гаравог сокака".

Ћао,

Знам да постоји плоча са хиђи митинга на острву Вудсток, па ме занима може ли се она наћи код нас. Такође бих желела да знам да ли постоје плоче са највећим хитовима састава „Beach Boys" и „Корни групе"?

Катарина из Београда

Са рок фестивала објављен је један троструки и један дупли албум. Те плоче данас је тешко наћи и већ имају колекционарску вредност. На њима су забележени наступи Џимија Хендрикса, Џоа Кокера (на слици), Џоан Баез, група „Who", „Grosby", „Stills", „Nash and Young" и многих других. „Beach Boys" су објавили неколико албума са највећим хитовима, а „Корни група" је своје последње издање, дупли албум „Мртво море", направила по best of принципу. Једна плоча садржи снимак са њиховог последњег наступа 25. новембра 1974. у Новом Саду, док су на другој њихови хитови са којима су се појављивали на фестивалима. Овај албум је 1975. године објавио ПГП РТБ и још увек може да се нађе у продавницама плоча.

Текст и музика: Сузан Вега
Изводи: Сузан Вега

КАДА ХЕРОЈИ ПАДАЈУ

Када хероји падају,
они падају брзо
и зато не очекуј
да ћеш икада извргати
прошлост

Када хероји падају,
они слећу у пламену
и зато не очекуј икакво
споро и пажљиво
утврђивање кривице

Чула сам како кажеш
гражиш стопу иловаче
неко следећи ће пасти
без могућности за последње
почасти
осећаш разочарење.

Када хероји падају,
мушкарац или жена,
не можеш очекивати
никакву милост
на бојном пољу

Када хероји падају,
мушкарац или жена,
пружаш ли било какву
милост
на бојном пољу

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

Тајна друштва

ТАГОВИ

УБИЦЕ БЕЗ ГРИ

Тагови у Дубутуру пантомимички у тајне тешке позирали су фотографу 1874. године

Године 1290. хиљаду тагова је помиловано иако су чинили страшна недела у области града Делхија. У запису из 16. века помиње се хватање 500 тагова. Један Француз је у 17. веку написао: „То је најлукавија банда убица и пљачкаша која постоји на свету...”

Чим се дете роди, прождирао га је демон. Човечанство је било у утроби демона коме је бескрајно море до струка. Онда се појавила богиња смрти Кали и заклала демона. Хтела је да спасе људе. Али, из сваке распршене капи демонове крви израстао је нови демон. Кали је покушала да демонима лиже ране како крв не би прскала. Богиња се убрзо уморила и од тешког зноја који је обливао створила два човека. Подарила им је мараме и научила како да убију демона без проливања крви. Људи су брзо завршили посао и вратили богињи оружје. Она је одбила да га прими. Наредила им је да га користе како би се прехранили. Рекла је да би јој људске жртве биле угодне. Двојица људи, створени од зноја богиње, по легенди су први тагови.

Британски војни лекар Ричард Шервуд у својој студији о таговима је записао: „Оно што ове људе чини изродима је чињеница да нису убијали због новца. Убијање ради самог убијања је њихов мото, алфа и омега њиховог деланја. Туга и саучешће њима су подједнако страна осећања – никада се није догодило да одустану од убиства несрећног путника. Осећање сажаљења и гриже савести нису познавали.

Страшна секта тагова (реч значи преваранти), који су обожавали богињу смрти Кали, дању се ни по чему није разликовала од обичних сељака. Када наступи ноћ, пријатељица зла и злочина, тагови су ноћи похода жртвовали овцу пред сликом или статуом богиње Кали. Уз представу богиње лежало је још шест ствари, симбола секте. Слика гуштера значила је смрт, слика земље убиство. Ту су још били омча, нож и будак. Њихова легенда је говорила да је будак свето оружје које се само враћа у руку тага.

Пред богињу је стављано воће, цвеће и пиће. Била је ту и одсечена овчија глава. Светлост бакљи осветљавала је лица која су молила своју богињу да им поход успе и да их посаветује како да намеру остваре.

Тагови су веровали да им богиња Кали помаже тако што прождире њихове жртве и уклања трагове злочина. Али, знатижеља једног од њих, који је хтео да види богињу како врши свој крвави посао и окренуо се, изазвала је гнев и казну и Кали је престала да уклања те трагове. Поклонила им је, ипак им исказујући љубав, свој зуб као будак, ребро као нож и мараму као омчу. Од тада па надаље, по наређењу богиње, морали су да исеку тела својих жртава на делове и сахране их.

Изузетак: мала деца

Тагови нису никада никога опљачкали, а да га претходно нису убили. Жртва је задављена и искасапљена по законима секте. На месту злочина није смело да остане живих. Изузетак су мала деца која су усвајана. Било је, по обичајима секте, још неколико изузетака. Кали је била женско и штитила је занате. Живот нису узимали керамичарима, обућарима, губавцима и сакатима, као и онима који су са собом, на узици, водили краву или козу. Ако група убије же-

ЖЕ САВЕСТИ

ну, немилосрдно је кажњавана од друге групе, а казна је била увек иста: смрт.

Ово су била правила тагова у почетку. Касније су се, због новца, променили и, у намери да прикрију злочин, убијали све, без разлике и поштеде.

Као и све секте везане тајном постојања и тагови су имали ритуале, тајне знаке споразумевања и обичаја.

Повлачење руке од грла према бради значило је опрез, рука преко уста па њено лагано повлачење престанак опасности.

„Очисти!" била је наредба да се види долази ли неко, „Побрини се о слами!" значило је да треба закопати леш жртве.

Тагови су се кретали у групама од десет до педесет људи. О богатима које су пресретали на путу унапред су се распитивали и знали све о њима. Трудили су се да им се придруже у путу, стекну њихово поверење, а онда нагло, без најаве, користили знање древне богиње Кали, кидисали на њих марамама које су носили око паса. Над мртвим путницима почињао је сулуди пир.

Тагови су се женили међу собом пазећи да страшна тајна њиховог постојања не изађе на видело. Деци коју су усвајали или добијали дозвољавали су да у десетој години са групама старијих крећу у походе. Старатељ им је био неко од родбине. Млади су испољавали беспоговорну послушност. Обављали су физичке послове – носили храну, воду и стечени плен. Старији су подучавали млађе тајнама заната и допуштали им да тек око осамнаесте године почине прво убиство.

Штитили их принчеви и богаташи

Тагови су годишње на путевима Индије убијали некад и десетине хиљада путника. Број убијених у том периоду прелазио је милион. Један заробљени таг је признао да је сам учествовао у преко хиљаду убистава, даље није бројао.

Власти су сурово кажњавале ухваћене тагове. Живе би их прикуцавали на стуб пуштајући их да умру одсеченог носа и шака.

Године 1816. војни лекар Ричард Шервуд успео је да схвати везу између бројних убистава и нестанка људи и секте тагова. До тада се међу Британцима, освајачима Индије, о томе ништа није знало. Шервуд је написао расправу у чијем је наслову тагове назвао фансигари (давитељи). Њен наслов је гласио: „О убицама званим фансигари".

Студију војног лекара прочитао је један други Британац, млади официр бенгалске војске Вилијам Слиман. Тагови су му постали опсесија. Године 1826. именован је за начелника Комесаријата за сузбијање тагова у централној Индији.

Само фанатик какав је био Слиман, потпуно посвећен задатку, могао је да не клоне духом пред непремостивим почетним тешкоћама. Тагови се нису разликовали ни по чему од осталих људи. Штитили су их локални принчеви и богаташи са којима су делили плен, локално становништво

их се плашило до лудила и није се усуђивало да говори. Жртве су ретко налажене.

Слиман је основао сопствене оружане групе јер није могао да се ослони на британску полицију у свим крајевима Индије. Научио је и језик тагова – рамаси. Мукотрпно је изучавао њихов начин деловања, обичаје и живот. Ширио је лагано мрежу доушника и шпијуна. Полако, дан за даном, пред младим официром се откривала стравична истина о секти богиње смрти.

Сами себи бирали омче

„Они гледају на путнике као ловац на зечеве или фазане. И они имају своја добра ловишта, ловину, то јест плен о коме, када су у могућности, причају једнако узбудљиво као када ловци разговарају међу собом", говорио је Слиман.

Круг око тагова се затварао. Користећи уходе и доушнике, Слиман је уценом и претњом успео да сазна све о кретању и намерама овог тајног друштва. Њихове акције су спречаване, а они на преком суду осуђивани на смрт. Али, тагови су и у смрти били другачији.

Ево описа са извршења смртне казне над двадесеторицом тагова из 1831. године.

„Нигде нема таквих људи који са толиком равнодушношћу дочекују смрт као они. Да нису били тако окрутни, сигурно је да би изазвали сажаљење у широј јавности. Међутим, било је нечега ужасавајућег у томе како су ти људи, који су крвљу недужних путника окрвавили руке до лаката, мирно сусрели сопствену смрт. Верујем да су сами тражили да затегну себи омче око врата. Сигурно је да је, међутим, сваки, чим се уверио да омча правилно стоји, сам, без помоћи џелата, скочио у вечност. Они који су се први попели на вешала сами су себи бирали омче одбијајући да се обесе о оне које је њих нису задовољавале квалитетом. Један од њих који је скочио и висио више од три секунде, колико је потребно да наступи смрт, имао је времена да подигне руку и натуче капу преко лица."

До 1840. године осуђено је 3689 тагова, погубљено 466. Слиман је отварао школе за њихову децу којој су касније, када су престали да се опиру, пришли и њихови родитељи. Покрет тагова је до 1850. године био потпуно сломљен.

Нарочиту вештину, учећи занате, тагови су показали у прављењу тепиха. Ова њихова вештина постала је толико чувена да је и сама краљица Викторија наручила од њих тепих величине 24 × 12 метара, тежак две тоне, за палату у Виндзору.

У хаосу, незнању и безвлашћу тадашње Индије могла је да опстане секта тагова. Они су били страх и трепет усамљених друмова. За човека који их је уништио Вилијама Слимана, тагови су говорили да је успео само захваљујући томе што га подржава сама богиња смрти – Кали.

Р. Ј.

(По књизи Н. Мекензија „Тајна друштва")

Уређује
др Зоран Живковић

УЗАЛУДНОСТ

АНДРЕЈ ГОРБОВСКИ

Нису осетили свечани тренутак када је брод додирнуо површину планете. Није се осетио никакав удар. Један од показивача једноставно је укључио ознаку за „Чврсто" и то је означило крај празнине међупланетарног простора.

Вамп погледа Капетана, али овај није показивао никакав знак задовољства и било је немогуће рећи како је реаговао на крај њиховог путовања.

Судећи према комбинацији светлуцавих цртица, тачака и изукрштаних таласастих линија, било је очигледно да су услови у којима се њихов брод сада налазио били приближно исти условима живота на њиховој властитој планети – приближно, у оквиру дозвољених граница. Вамп пренесе обавештење Капетану, али ни то као да на њега није оставило неки нарочити утисак.

– Мислим да овде нећемо пронаћи више облике живота – примети он мрачно. – У сваком случају, пођи и процуњај. – Капетан је то називао цуњањем.

Ивица ниског обронка на који се Вамп попео била је местимично обрасла неком врстом тананог растиња. Одоздо са платоа брод је изгледао попут великог белог балона. Смеђа равница протезала се километрима на све стране. Само с десне стране на изломљеној и нејасној линији хоризонта назирало се нагомилано камење и стење. И то је било све.

Када је у питању био један такав предео, није имало смисла удаљавати се много, али сама природа њихове професије неминовно их је упућивала на овакву врсту разбијања илузија. Посао им је била трговина. Истина, они нису много наликовали својим прецима који су се бавили овим послом у древна времена. Путовали су на удаљене светове носећи добра тамо где су она била најпотребнија. Са собом су носили јединице информација ускладиштене у низовима провидних кристала. Ово је била најтраженија роба на каравanским путевима Васељене.

Свака цивилизација која се самостално развијала неминовно је открила одређене истине и долазила до открића која су била непозната другима. Њихов посао био је да трампе открића за открића, теорије за теорије, информације за информације. Понекад су наилазили на светове који нису могли ништа да им понуде за размену. Тада су са примитивним бићима племенито делили оне чињенице које су она била у стању да приме јер информације су представљале робу која је могла слободно да се замени или дарива безброј пута, а да се њена количина никада не умањи за време тог процеса. Посетиоци који ће стићи на такве светове кроз хиљаде година наћи ће тамо богате плодове који ће се развити из семења што они сада сеју.

Били су на путу кући после једног бескрајног завојитог путовања између звезда које им је донело гомилу завидног знања. Много бродова је попут њиховог орало просторе Васељене, али нису се сви враћали. Често су их неочекивана опасност и смрт затицали на чудним, удаљеним планетама које су на први поглед изгледале исто тако празне и беживотне као и ова.

Вамп се врати у брод који се сада кретао једном спиновском, непрестано растућом спиралом изнад површине планете. На екрану су се смењивале слике предела поврх кога су пролазили, али они нису посматрали екран – шта би могло да се нађе тамо доле што би представљало новину за ове посетиоце који су обишли толике светове?

Сели су да играју свемирске даме.

– Празан свет – примети Капетан мрачно – мртва планета.

Вамп жртвова једног играча и поједе два.

– Хајде да направимо још неколико кругова – рече Капетан – и то ће бити довољно.

– Колико је ова планета удаљена од Сунца? – Вамп помери фигуру напред спремајући се да је у следећем потезу претвори у краља.

– Трећа је. – Капетан узе даму која је требало да постане краљ. – Трећа од Сунца. У каталозима се наводи под називом Земља.

На екрану се још видео исти хаос нагомиланог стења и смеђа равница која се протезала до удаљене, неправилне линије хоризонта. Није било градова, насеља, никаквог знака разумног живота.

– Направи још неколико кругова и то ће бити довољно – понови Капетан.

Илустровао: Добросав Боб Живковић

Ништа више нису рекли јер је Вамп освојио краља. Капетан је увек сматрао да је он бољи играч, али да је правио грешке које је Вамп искоришћавао. Тако је било и овог пута. Када је до коначног исхода преостао још један до два потеза, прекину их оштар звук аларма. Брод је открио трагове некакве цивилизације. Капетан нестрпљиво притисну једно дугме и аларм уђута – једино је инфрацрвено око показивача пасивно љутито да пулсира.

Одиграли су још неколико партија.

– Је ли доста за сада? – упита Вамп невешто прикривајући радост због победе.

Капетан се мрачно сложи.

На екрану се појави једна слика и они угледаше неко велико, издужено, метално тело напола закопано у песку.

– Летелица за превоз у свемирско поље планете – примети Вамп.

– Цивилизација тек на другом нивоу. – Изгледало је као да је та чињеница пружила Капетану неку врсту злурадог задовољења.

– Примитиван свет; то је и разлог што је изумро.

– Хоћемо ли да погледамо ту летилицу?

Капетан је одбио. Изучавање несталих цивилизација није било њихов посао. Зато су постојали старинари из Космичке академије наука.

– А шта ако тамо постоје разумна бића.

Капетан затресе главом.

– Летилица се срушила и дуго је била празна. Можеш поћи ако те занима, али крећемо чим се вратиш. Овде нема ничега за нас.

Чудни брод изгледао је из близине још већи. Представљао је један велик аеродинамичан блок тамног метала.

Вамп није могао да види ни улаз ни неки отвор. Са свих страна налазио се само глатки метални омотач оронуо од времена. Затим је уочио широку црну пукотину која је, изгледа, пресецала део трупа наниже. Он погледа унутра, али ништа није могао да види. Пажљиво се провукавши између ивица распуђеног метала, Вамп се спусти унутра.

Неколико секунди касније препланула гомила малих риба побеже кроз пукотину и сакупи се изнад тамног отвора настало цепањем. Нису биле свесне дубине воде, као што ни безвремени насељеници копна нису били свесни митског „стуба ваздуха". Једина ствар која је можда још могла да осећа огромни притисак ових дубина била је беживотна подморница.

Извесно време бели балон непокретно је почивао изнад напола скривеног металног трупа. Нигде ни трага од Вампа. Када је коначно почео да се појављује, мале рибе које су се комешале у близини ивице пукотине разбежаше се у свим правцима.

Балон крену даље и, добијајући на брзини, нестаде иза изломљене линије хоризонта.

– Нешто занимљиво? – упита Капетан, више из учтивости него што је био заинтересован.

Годинь 1926. представља због више разлога кључни датум научнофантастичног жанра – иако је то вероватно промакло највећем броју савременика

Остварење које је трајно обележило 1926. годину као велики датум у историји кинематографске научне фантастике био је „Метрополис" генијалног немачког редитеља Фрица Ланга – први спектакуларни SF епос на великом екрану који је на тадашње гледаоце оставио подједнако моћан утисак као што ће то бити са „Одисејом у свемиру 2001" четири деценије касније.

„Метрополис" је настао на врхунцу знаменитог немачког експресионистичког филма који је светску кинематографију обогатио многим драгоценим тековинама.

„Метрополис" је рађен према мотивима истоименог романа Тее фон Харбоу (Thea von Harbou). Лангове супруге, која се одмах после Првог светског рата, на његов подстицај, латила писања футуристички обојених дела са мање или више израженим антиутопијским набојем, условљеним, вероватно, страхотама управо минулог војевања, али и зебњом од потоњих праваца развоја цивилизације, нарочито с обзиром на отуђеност људи у великом граду.

Према једном сведочанству, на замисао о „Метрополису" дошао је Ланг после посете Њујорку који га је потпуно поразио својом величином и помпезношћу. Из тог искуства и сарадње са Теом фон Харбоу настала је најпре књига, а онда и сценарио за „Метрополис".

Вамп затресе главом. – Летелица је била примитивне израде – користила је енергију из батерија и акумулатора. Узрок пада није видљив.

– Да ли је то важно? – Не, разуме се да није...

– Дошли смо да тргујемо. – Капетан је то рекао као да му је Вамп противречио. – Остало нас се не тиче. А и да смо случајно набасали на оне који су саградили ту летилицу, за шта бисмо могли да их заинтересујемо?

– За синтезу протеина, ако њоме нису овладали, за искоришћавање слободне енергије из свемира...

– Мислиш?

– Према свим налазима, доста су примитивни. Могли бисмо чак да им понудимо стварање синтетичке личности или биолошке поступке за стицање бесмртности.

– Да, свакако. Други ниво. А шта би они могли нама да дају?

Вамп пружи капетану један пљоснат, правоугаони предмет. Скинуо га је са зида једне од кабина. Била је то обична црно-бела фотографија. Заштићена стаклом једва да је претрпела нека оштећења у води. На фотографији је био млад човек у кожној јакни, који је држао огромног булдога на краткој узици. Булдог, очигледно, није био много заинтересован да на филму овековечи своју тужну, пасју њушку, те је нестрпљиво гледао у страну, негде с оне стране рама. Младић је стајао поред аутопута дуж кога је саобраћај текао у оба смера. У даљини се видео аутобус.

– Чудно – примети Капетан.

– Веома – сложио се Вамп. Ово је била једна од оних ретких прилика када се у потпуности слагао са својим Капетаном.

– Чак нису били у стању ни да разликују боје – црно-бела је.

– А тај појас? – Вамп показа на аутопут.

– Креће се?

– Тако изгледа. И носи предмете поређане на себи.

Капетан климну. – Врло чудно.

– А ово? – Вамп је говорио о човеку и псу. – Очигледна симбиоза.

– Разуме се. Ова два бића засигурно поседују јединствен мисаони процес и јединствену психу. Очигледно су свесни себе као јединствене личности.

– Погледајте. – Вамп показа на узицу – чак су и повезани канапом од нервних влакана.

– Попут аскета са Мегере XY?

Открили су још неколико потопљених пловила, а затим су наишли на рушевине неког града. Као ни раније, нигде није било ни једног јединог трага разумних бића чије су руке све ово створиле.

– Мртва планета – изјави Капетан. – Становници су се дегенерисали и изумрли.

– Зашто дегенерисали? – Вамп ни сам није знао зашто је био толико увређен због домородаца са ове планете.

– Изумирање је, једноставно, кулминација једног процеса. Ако раса није била у стању да се прилагоди, морала је да се дегенерише. – И он нестрпљиво додаде. – Одлазимо.

– Али знате, они, они... – Вамп више није знао шта да каже. Једноставно је из неког неодређеног разлога осећао да би била грешка скинути ову планету са пописа настањених светова, велика грешка. – Знате они... шта ако насељавају више пределе? – бубну он и сам свестан да говори глупости.

То је било толико бесмислено да се Капетан није чак ни наљутио.

– Драги мој Вампе, треба ли да ти наведем „Законе живота"? Једна непрозирна скрама превуче му се преко очију, напола их затварајући, и он стаде да наводи: – Живот на планетама могућ је једино у областима које су заштићене од погубних зрака Сунца и космичког зрачења, то јест на дну океана. Виши облици живота могу се једино појавити и развити у областима великог притиска, у великим дубинама воде.

Вамп је ћутао јер оно што је Капетан рекао је изван сваке сумње.

– Шта је следеће на нашем списку?

Вамп подиже очи и погледа у дневник: – Алфа Кентаури.

Капетан помери неке полуге на контролној табли и за неколико секунди поново су били окружени свемиром.

Вамп пружи десет зелених пипака испод оклопа и стаде да поставља таблу за партију свемирске даме.

Спектакуларна панорама велеграда будућности: „Метрополис", 1926.

Посреди је један земаљски велеград из 2000. године у коме обитавају две потпуно одвојене класе. Једну сачињавају аристократе, који настањују горње нивое џиновских облакодера, док другу представљају подјармљени радници смештени у приземљу и подземљу.

Радња филма усредсређена је на љубавну везу између Фредера, сина једног од водећих аристократа, Џона Мастермана, и лепе Марије која потиче из радничке класе. Да би прекинуо ову везу, Фредеров отац налаже свом суманутом научнику Ротвангу да направи Маријину роботску двојницу, али ствари крећу непредвиђеним током.

Роботска Марија предводи побуну потлачених радника, долази до великих нереда у којима је запретила опасност групи радничке деце, али их у последњи час спасава права Марија која је у међувремену успела да умакне Ротвангу. Филм се окончава срећним расплетом: Марија је поново са Фредером, његов отац успоставља примирје са радницима, а Ротванг и роботска Марија су уклоњени.

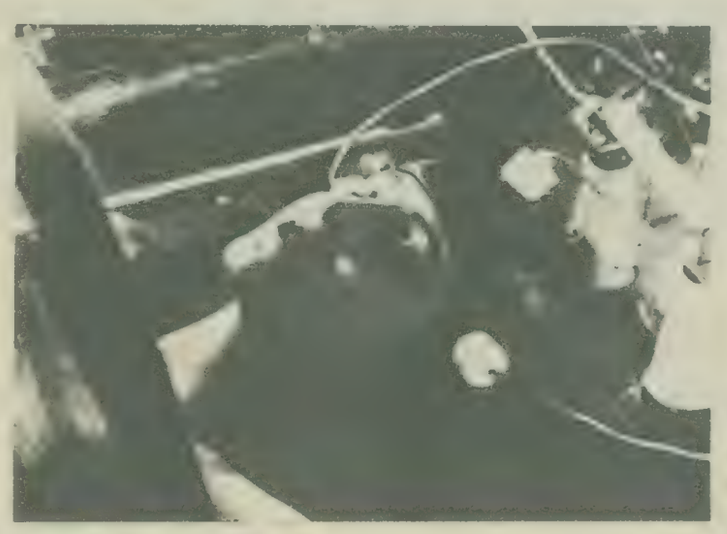

Лепотица у реторти: стварање роботске Марије

Само три године после „Метрополиса", 1929, Ланг се поново упустио у кинематографску пустоловину са SF жанром. Посреди је био филм „Жена на Месецу", такође рађен према мотивима романа Тее фон Харбоу. Нови Лангов филм није, међутим, доживео ни издалека исти успех као „Метрополис", како код публике, тако и код критике, али је ова сага о експедицији на наш природни сателит и те како значајна у историјском погледу.

Има пуно симболике у чињеници да се премијера „Жене на Месецу" такође поклопила са једним историјским датумом везаним за књижевни вид SF жанра. Исте године, наиме, Хјуго Гернсбек, покретач и уредник часописа „Amazing Stories", подарио је коначно данашњи назив жанру, назвавши га „science fiction" – научна фантастика...

Др Зоран Живковић

Педесет врхунских дела научне фантастике, епске фантастике и популарне науке у библиотеци

ПОЛАРИС

1. Иак Аисмов, ГОЛО СУНЦЕ, 6 DM
2. Иак Асимов, КРАЈ ВЕЧНОСТИ, 6 DM
3. Исак Асимов, ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ, 6 DM
4. Иак Асимов, САБРАНИ РОБОТИ, 15 DM
5. Исак Асимов, РОБОТИ ЗОРЕ, 13 DM
6. Исак Асимов/Роберт Силверберг, СПУШТАЊЕ НОЋИ, 8 DM
7. Исак Асимов/Робет Силверберг, ДЕТЕ ВРЕМЕНА, 8 DM
8. Артур Кларк, ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ, 7 DM
9. Артур Кларк, 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА, 7 DM
10. Артур Кларк, СУСРЕТ СА РАМОМ, 7 DM
11. Артур Кларк/Џентри Ли, РАМА II, 8 DM
12. Артур Кларк/Џентри Ли, ВРТ РАМЕ, 10 DM
13. Артур Кларк, ГРАД И ЗВЕЗДЕ, 7 DM
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд, С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ, 8 DM
15. Артур Кларк, ДУХ СА ГРЕНД БЕНКСА, 7 DM
16. Артур Кларк, ДУБОКО ПОНИРАЊЕ, 9 DM
17. Артурт Кларк, РАЈСКИ ВОДОСКОЦИ, 9 DM
18. Артур Кларк, КРАЈ ДЕТИЊСТВА, 9 DM
19. Артур Кларк, ПЕСАК МАРСА, 9 DM
20. Фредерик Пол, КАПИЈА, 8 DM
21. Фредерик Пол, С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАВОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА, 8 DM
22. Фредерик Пол, СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА, 8 DM
23. Фредерик Пол, АНАЛИ ХИЧИЈА, 8 DM
24. Фредерик Пол, КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ, 6 DM
25. Урсула Легвин, ЛЕВА РУКА ТАМЕ, 9 DM
26. Урсула Легвин, ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА, 11 DM
27. Урсула Легвин, ХАИНСКЕ ПРИЧЕ, 8 DM
28. Урсула Легвин, СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ, 15 DM
29. Џин Волф, СЕНКА МУЧИТЕЉА, 9 DM
30. Џин Волф, КАНЏА ПОМИРИТЕЉА, 9 DM
31. Џин Волф, МАЧ ЛИКТОРА, 9 DM
32. Џин Волф, ЦИТАДЕЛА АУТАРХА, 9 DM
33. Џин Волф, УРТ НОВОГ СУНЦА, 12 DM
34. Дејвид Брин, ПОНИРАЧ У СУНЦЕ, 9 DM
35. Дејвид Брин, ПОДИЗАЊЕ ЗВЕЗДАНЕ ПЛИМЕ, 12 DM
36. Дејвид Брин, РАТ УЗДИЗАЊА, 15 DM
37. Клајв Баркер, УТКАНИ СВЕТ, 15 DM
38. Кетрин Невил, ОСМИЦА, 15 DM
39. Стивен Доналдсон, КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА, 14 DM
40. Стивен Доналдсон, РАТ ЗЛОЗЕМЉА, 14 DM
41. Стивен Доналдсон, МОЋ ОЧУВАЊА, 14 DM
42. Стивен Доналдсон, РАЊЕНА ДОМАЈА, 14 DM
43. Стивен Доналдсон, ЈЕДИНО ДРВО, 14 DM
44. Стивен Доналдсон, НОСИЛАЦ БЕЛОГ ЗЛАТА, 14 DM
45. Урсула Легвин, ЗЕМЉОМОРЈЕ, 13 DM
46. Урсула Легвин, ТЕХАНУ, 7 DM
47. Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 5 DM
48. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 6 DM
49. Стивен Хокинг, КРАТКА ПОВЕСТ ВРЕМЕНА, 6 DM
50. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 7 DM

НАРУЏБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова) .....

Име и презиме .....

Улица и број: .....

Поштански број и место: .....

Телефон: .....

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана по добијању попуњене поштанске упутнице од издавача. Наруџбеницу попунити читко штампаним словима и послати на адресу:
Библиотека ПОЛАРИС, др Зоран Живковић, Сењачка 32, 11000 Београд
Сва додатна обавештења преко целог дана могу се добити на телефон 652-304.
ВАЖНА НАПОМЕНА: Цене исказане у немачким маркама само су обрачунске, односно уплата се врши у динарима, при чему се до динарског износа долази тако што се збирни износ у ДМ помножи са нижим реалини („црним") курсом ове валуте на дан уплате. Овај курс објављује већина дневних новина, а обавештење о њему можете добити и на наведени телефон библиотеке ПОЛАРИС.

ЕНИГМАТИКА

Припремају М. Јеленковић и З. Зељковић

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА

ВОДОРАВНО: 1. Нагли покрет, замашај, **2.** Кошара, **3.** Број који није паран, **4.** Место за улажење (мн.), **5.** Смешак, **6.** Предсобље, **7.** Полуга за вађење воде из бунара, **8.** Локални воз, **9.** Владари у емиратима, **10.** Држава у Африци.

Уколико сте добро решили испуњаљку, у обележним пољима добићете назив популарне америчке тв-серије у којој глумац са слике игра једну од главних улога, а у последњем усправном ступцу његово име и презиме.

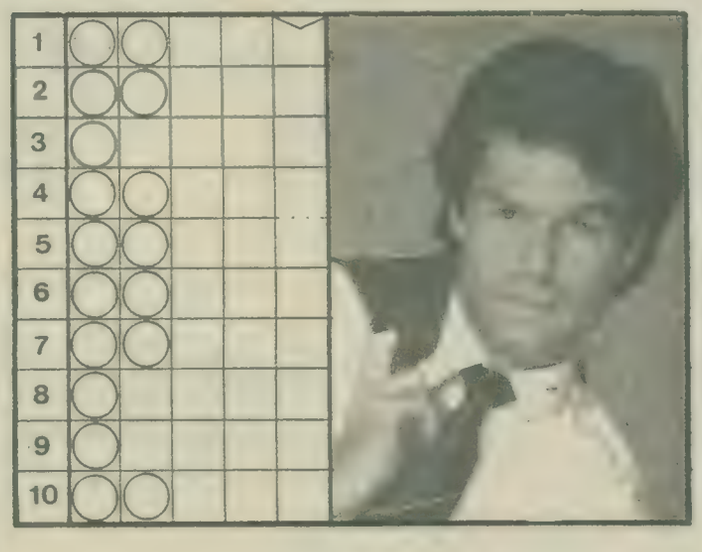

НАЂИТЕ ПРАВЕ КВАДРАТИЋЕ

Ова ефектна карикатура је подељена на квадратиће. Поред ње се налазе квадратићи нумерисани бројевима од 1 до 8. Само четири се налазе у карикатури. Који су?

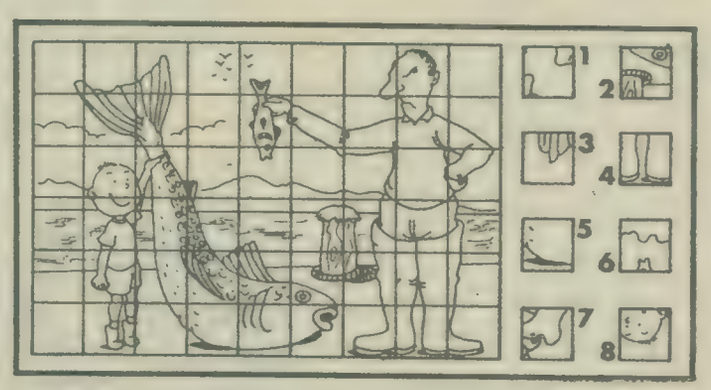

РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

Бируте, која готово никуд не иде без неког од својих штићеника, снимљена на реци Секојнер Кенон.

За младунце који одрасту без мајке у кампу су направљене вештачке лијане да би научили како треба да се понашају једног дана када их као довољно одрасле, пусте у дивљину

БИТКА ЗА ШУМСКОГ ЧОВЕКА

У Националном парку на југу Борнеа животиње су на првом, наука на другом, а човек тек на трећем месту. И тако већ скоро двадесет година. А да све буде тако, побринула се једна необична и несебична жена

ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ МЕЂУ ОРАНГУТАНИМА

Само неколико дана пошто је са својим супругом стигла на острво Борнео, индонежанске власти су Бируте Галдикас дале младунче орангутана. Нејаки „дечкић" кога су назвали Сугито није се раздвајао од своје помајке. А Бируте, знајући добро да су бебе орангутана прве две године живота непрекидно уз мајку, месецима није могла да иде ни на спавање без Сугита.

Тако је, са орангутанчетом у наручју, започела мисија Бируте Галдикас, која траје и данас.

ШАМПИОНИ У ИГРИ СКРИВАЛИЦЕ

Случај је хтео да Бируте Галдикас буде једна од три жене које су живот посветиле проучавању антропоидних, односно човеколиких мајмуна. Џејн Гудел остаће у науци позната по студији о шимпанзама (1960), а Дајен Фоси о горилама (1966). Преостало је да се неко заинтересује и за орангутане.

Малишан никуд не иде без „помајке". Имати орангутанче уз себе значи увек бити изгребан (од силне нежности) уз непрекидне миомирисе којима те мајмунчићи обилато засипају

У свету познати палеоантрополог Луис Лики, који је Џејн Гудел и Дајен Фоси „заразио" идејом о нама најближим сарадницима, одиграо је пресудну улогу и у случају бируте Галдикас. Лики је 1969. позван да одржи неколико предавања на Калифорнијском универзитету у Лос Анђелесу, на коме је Бируте била на завршним годинама студија антропологије.

Две године после сусрета са Бируте Луис Лики послао је њу и њеног тек венчаног мужа Рода Бриндамура у Индонезију. Брачни пар стигао је 1971. на југ острва Борнео пун жеље да коначно осветли живот орангутана, мајмуна о чијим се навикама до тада врло мало знало.

Услови у којима је Бируте отпочела са радом били су изузетно тешки. У мочварним шумама, на високим температурама и по великој влази, тада још нису били обележени ни путеви којима човек може да се креће. Бируте и Род знали су и по десет сати да лутају док не дођу до најближег града да купе намирнице. А храна је била оскудна. Јели су углавном пиринач, конзерве и банане.

Уз све то вребале су многобројне опасности. Од отровних змија и гусеница, досадних мрава који би те напали где год да седнеш, крокодила, пијавица. Али, да све буде још горе, од орангутана није било ни трага. Шимпанзе и гориле већину живота проводе на земљи и обично се крећу у групама. Орангутани су усамљеници и ретко силазе с дрвећа.

Орангутан или, ако се та реч преузета из малајског преведе – шумски човек, живи на острвима Борнеу и Суматри. Први су црвенкастосмеђи, а они са Суматре – жућкасти. Логично би било претпоставити да мајмуна риђе длаке, тешког и преко 100 килограма (ако се ради о мужјацима) и високог до 150 центиметара, није тешко уочити на дрвету. Кад се ради о орангутанима, ништа није логично.

На Бирутину несрећу, ти шумски људи прваци су света у игри „скривалице". Угледаш неког орангутана на дрвету, а већ следећег тренутак као да је у земљу пропао. Ако мајмун не успе сам да нестане, потрудиће се да се то деси оном ко га узнемирава.

У првим месецима Бируте је само случај спасао да не остане на месту мртва погођена гранама којим су је гађали ти риђодлаки особењаци.

НИШТА ЈЕ НЕ МОЖЕ СПРЕЧИТИ

Оног тренутка кад је Бируте узела Сугита у наручје, њена судбина била је одређена. Никакве тешкоће више нису могле да је одврате од чврсте намере да продре у тајанствени свет мајмуна чије су природно станиште људи почели да уништавају. Ако индонежанске власти и читав свет сазнају више о тим човеколиким мајмунима, може да се успори сеча шума и тако што више сачува простор у коме орангутани живе. Бируте је схватила да од ње много тога зависи.

Пре него што је подручје од 250.000 хектара на југу Борнеа 1982. проглашено за Национални парк Танџунг Путинг, требало је штошта да се догоди.

Род Бриндамур напустио је Бируте 1979. и одвео њиховог трогодишњег сина у Канаду. Бируте, иначе канадска држављанка немачко-литванског порекла, храбро је наставила да ради. Две године касније удала се за свог некадашњег радника Пак Бохап бин Јалана, домороца са Борнеа са којим је добила сина и кћерку. Пак Бохап, који ни данас не зна ни речи енглеског и никад није пристао да прати Бируте када је путовала за Канаду, од непроцењиве је помоћи. Шума је његова природна средина у којој се, као и његови преци који су ту живели вековима, одлично сналази. Тако је одлучна Бируте и приватни живот подредила својој другој највећој љубави, или можда првој, орангутанима.

Ако жели да упозна свет тих несхватљивих животиња, Бируте је брзо схватила, мораће да буде веома упорна и стрпљива. Та њена одлучност дала је и резултате. Бируте је 1978. завршила докторску дисертацију и за наредне две године објавила још 17 радова који су коначно дали многобројне одговоре на питање – какав је створ тај орангутан?

РЕДОСЛЕД ТРЕБА ПОШТОВАТИ

Орангутани који најчешће сами лутају шумама могу да буду и врло друштвена бића. Док мужјаци само у време парења посебним крицима призивају женско друштво, орангутански слабији пол самоћу не љуби баш претерано, поготово у тинејџерским годинама. По две, три орангутан-девојке знају да путују данима заједно, на кратко се растану и опет састају одушевљено гладећи једна другој дугачку длаку при поновном сусрету.

Међу мужјацима често долази до физичких обрачуна због неке женке или угрожавања територије, а боре се слично сумо рвачима. Скакућу један око другог док се не озноје, испуштају нарочито борбене покличе, гледају се помно вребајући тренутак да оборе противника на земљу.

Научнике је највише изненадило Бирутино сведочење о случајевима силовања међу орангутанима. Кад женка добровољно пристане на удварање неког мужјака, они најмање три дана путују заједно, хране се, мазе и тек онда воде љубав.

Мужјак чији глас и стас не оставе никакав утисак на одређену лепотицу, не признаје лако пораз и не занима га што га она одбија. Он и даље навађује и неће се смирити док не уради што је наумио упркос њеном кукању које је, између осталих орангутанских дозивања и споразумевања, Бируте такође забележила на траци.

У Бирутиној докторској дисертацији наведено је и 400 врста разног биља којим се хране ови риђокоси мајмуни, ту је и списак свих инсеката којим се они понекад заслађе. Понешто са тог орангутанског менија Бируте је и сама пробала.

Од осамдесетих година, после праве лавине радова о животу орангутана, Бируте се већ дуго није огласила. Многе је обрадовала вест да спрема књигу намењену широкој читалачкој публици, нешто слично „У човековој сенци" чији је аутор Џејн Гудел и „Гориле у магли" Дајен Фоси.

На питање када ће књига бити готова, Бируте загонетно одговара „скоро". Као да је изненађена толиком бригом око нечег што на њеној листи не заузима прво место. Давно је утврдила правила од којих ни она ни тридесетак запослених домородаца који долазе и одлазе не одустају.

„У кампу су орангутани прва брига. Наука је на другом, а сви ми остали тек смо на трећем месту!"

В. С.

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић – Љубац

„Фламбирани" рођендан

Тридесет првог децембра пуним 16 година и хтела бих да на рођендан другове и пријатеље изненадим фламбираним палачинкама. Мама би ми радо помогла, али она не зна овај „запаљиви" рецепт. Пошто од ове идеје не одустајем, објавите рецепт за фламбиране палачинке.

ГОЦА
Баточина

Саветовали бисмо ти неки мање запаљив рецепт, али видимо да не одустајеш од идеје. Па ево рецепта. Палачинке печеш као и обично, а на крају их пуниш и прелијеш чоколадом. Ставиш их на већу тацну па кад су сви гости на окупу, палачинке пре изношења прелијеш коњаком и пред свима запалиш пламеном шибице. Наравно, претходно угасиш светло због утиска који плавичасти пламен оставља у мраку. Надамо се да ћеш успети уз мамину помоћ.

Servis 'TRIM'
Commodore 64 128 Amiga
SERVISIRA, OTKUPLJUJE,
PRODAJE, MENJA ZA NOVE
"TRIM" KAJMAKČALANSKA 42.
Tel. 011/421-203

Денар од denarius

Занима ме како је то Република Македонија својој новој валути дала име денар. На основу чега или је то само да се не зове динар. Да ли та реч има неки свој корен, порекло?

СИМОН
Куманово

Реч денар долази од латинске речи denarius од које корен води и реч динар. Denarius је од 269. године пре наше ере означавао сребрни римски новац, а касније се тако називао мање вредан новац, ситниш. У средњем веку сличан назив за новац denier јавља се у Француској, као и „denaro" у неким италијанским крајевима. Познато је да су се у 12. веку у Хрватској ковали „денари" различите вредности.

Иначе, назив валутне јединице „динар" много је распрострањенији јер то је назив за новац у Ираку, Јордану, ДНР Јемену, Алжиру, Бахреину и Тунису. Ковани новац под именом динар у Србији се кује од почетка 14. века.

Вежбе без „текмашина"

Апарат „текмашин", за који сам недавно чуо, кажу да електронски подешава развијање мишића руку, јача зглобове и прецизно показује снагу руку. Заинтересован сам за овај апарат јер однедавно вежбам с теговима, па бих желео да користим овај апарат. Да ли неки рекреациони центар у Београду има ову справу и који?

БЕКИ
Земун

Позвали смо телефоном неколико рекреационих центара у Београду, али од свих смо добили одговор да за такав апарат нису чули него само за фирму „Текмашин" која производи одређене апарате за рекреацију. Речено нам је да готово сви поседују справе које омогућавају гарантовано јачање руку и то посебним вежбама баш за оне који тренирају дизање тегова. Према томе, „текмашин" ти и није потребан.

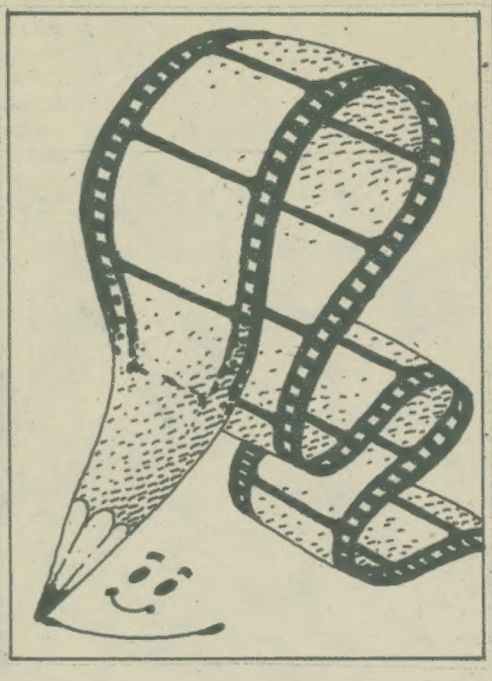

Наш први цртани филм

Желео бих да знам када је настао наш први цртани филм, ко је био његов аутор и како се звао? Кад кажем наш мислим на доскорашњу Југославију у којој сам рођен (имам 16 година) и коју још волим.

ИГОР КОЛУНЦИЋ
Сремска Митровица

У Југославији насталој после 1945. године први цртани филм урађен је 1952. године, тачније 28. фебруара, када је и имао филмску премијеру. Настао је у атељеу некадашњег хумористичког листа „Керемпух" који је педесетих година излазио у Загребу. Аутор је био Валтер Нојгебауер, режисер филма Фрањо Водопивец, а тема филма је била нека врста политичке сатире. Јунак цртаног филма био је Керемпух, како се и филм звао.

Метро за слепе

Чула сам да у градским метроима у Америци постоји систем који слепим путницима омогућује потпуно сналажење када користе ово превозно средство. Знате ли нешто више о овоме?

ДЕАНА Р.
Приштина

Начин на који је слепим путницима у Америци омогућено да безбедно користе градски метро и не можемо назвати неким системом. Реч је само о томе да су на свакој станици и у сваком вагону истакнуте карте које објашњавају систем градских саобраћајних линија, што олакшава коришћење превоза. Све је једноставно и познато и примењује се свуда у свету. Али, Американци нису заборавили своје хендикепиране, слепе путнике. Користећи се Брајевом азбуком (азбука за слепе), израдили су овакве карте које су истакнуте поред оних уобичајених. Ове карте за слепе имају и неке додатне симболе који још више олакшавају сналажење хендикепираним путницима.

Јелена Милосављевић, Др Ника Миљанића 11, 11060 Београд – 14 година, воли музику и путовања.

●

Љиља Симић, село Марковина, 37237 Александровац – 16 година, сакупља постере и оловке.

Ана Мутавџић, Паланачке чете 27/1, 11420 Смедеревска Паланка – 12 година, сакупља постере, украсне оловке, папириће, блокчиће и гумице.

●

Бранислава Матић, Ивана Филиповића 52, 21205 Сремски Карловци – 16 година, воли музику, спорт и добру књигу, сакупља постере.

●

Марија Симић, Трг ослобођења 3/10, 12000 Пожаревац – 15 година, воли музику, филмове, књиге.

●

Наташа (15) и Јасна (9) Крстић, Ивана Милутиновића 9а, 11000 Београд – воле да слушају метал и читају и пишу дугачка писма.

Школовање у Америци

Имам 17 година и идем у трећи разред гимназије. Четврти разред бих желео да завршим у Америци, па вас молим да ми дате адресу или телефон неке агенције која организује упис, боравак и школовање за школску 1993/94. годину у САД.

А. Б.
Београд

Ова врста школовања, заправо похађање четвртог завршног разреда гимназије у САД, била је последњих година код нас веома популарна, наравно уз приличну доларску надокнаду. Овим послом, посредовањем око уписа, смештаја и организованог одласка, бавно се велики број агенција, али увођењем санкција према нашој земљи њихов број свео се на једну или две.

Навешћемо ову која се налази у Београду. CON-TACT INTERNACIONAL, Др Ђоке Јовановића 15, телефон: 781-393, од 10 до 18 часова.

Моравом се пловило

Колико је тачан податак да се Моравом некада пловило и да је некада имала и своју речну ратну флоту. Можете ли ми рећи када је то било?

ГОРДАНА
Трстеник

У време цара Веспазијана (9–79. године н. е.) Римљани су на ушћу Мораве имали своју речну флотилу чија су пловила била нешто већа од чамаца који се данас користе на овој реци. Задатак ове ратне флотиле био је да контролише пловидбу Дунавом, као и одбрана ушћа Мораве. Ови бродићи су пловили све до ушћа Нишаве, а за време крсташких ратова коришћени су за пребацивање коњаника и пешадије који су и овим путем одлазили на Исток.

На Морави код Сараораца нађен је у муљу сачуван моноксилни (из једног комада) чун од половине храстовог дрвета. Његове димензије су: 11,5 × 0,9 × 0,33 метра, што је за оно време била позамашна димензија. Покретан је дугим моткама (одупирањем о дно реке) или веслима, а служио је за превоз људи или робе и рибарење. У датим околностима вероватно је коришћен и за борбу. Овај чун се налази у смедеревском музеју.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

ИЛУСТРОВАНА ИСПУЊАЉКА – ВОДОРАВНО: замах, корпа, непар, улази, осмех, антре, ђерам, локал, емири, Судан. НАЂИТЕ ПРАВЕ КВАДРАТИЋЕ – Бројеви 2, 4, 5 и 8.

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампање стр, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11001 Београд, Македонска 29

Главни и одговорни уредник Зефирино Граси

Помоћник главног уредника Славољуб Кецић

Уредник стрипа Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Маркетинг агенција: Македонска 31/I, телефон 320-645. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ОБАВЕШТЕЊЕ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Обавештавамо претплатнике који врше претплату за иностранство, да НИП „Политика" убудуће искључиво прима претплату преко „EXIMPO" – AG, Bernstr. – West 64, CH – 5034 SUHR Schweiz. Тел. 41/64/310470 и 41/64/310471. Fax 41/64/310472, на конто:
NEUE AARGAUER BANK, AARAU, Bahnhofstr. 49, CH – 5001 AARAU, Schweiz, Конто број: 21.4957.057.6

Годишњу претплату на лист не примамо

ПОЛУГОДИШЊА ПРЕТПЛАТА ИЗНОСИ:

САД	USD 35.–
СР НЕМАЧКА	DEM 89.–
ШВЕДСКА	SEK 374.–
ФРАНЦУСКА	FRF 211.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF 70.–

Трошкови АВИО превоза плаћају се посебно, независно од претплатне цене листа.

Директор
др Живорад Миновић

WALT DISNEY
МИКИ
ПОЛА ЈЕДАНАЕСТ! УХ, ПРЕСПАВАЋУ ПОНОЋНУ УЖИНУ...
10:30
ЗАТО БОЉЕ ДА ЈЕ ОДМАХ ПОЈЕДЕМ!
МОЛИМ ВАС, ЈОШ ЈЕДНУ ПОРЦИЈУ!
НЕ!
ДВЕ ДУПЛЕ... ЗА ЊУ!
ПЛЕСКАВИЦЕ
НЕ! МОЛИМ ТЕ!
НАЈВЕЋУ ПОРЦИЈУ, МОЛИМ!
НЕ! ВЕЋ САМ ТЕШКА ЧИТАВУ ТОНУ!
ПУФ!
УФ! ХВАЛА БОГУ... САМО САМ САЊАЛА!
3:15
Distnbuted by King Features Syndicate
©1992 The Walt Disney Company
All rights reserved
ИПАК, НЕ СМЕМ ДА РИЗИКУЈЕМ!
7-26
НЕ ПЕТЉАЈ МИ СЕ ВИШЕ У СНОВЕ!